

Martius, Aprilis, Maius, sunt tempora ueris.   **VER**
Putridis temporibus   *Vere Venus gaudet florentibus aurea fertis.*

FRA KVANGÅRD TIL HUMLEKULE

MEDDELELSER FRA HAVEBRUGSHISTORISK SELSKAB NR. 35 2005

FRA KVANGÅRD TIL HUMLEKULE

MEDDELELSER FRA HAVEBRUGSHISTORISK SELSKAB NR. 35 2005

FRA KVANGÅRD TIL HUMLEKULE

© Havebrugshistorisk Selskab

Udgiver og ekspedition: Havebrugshistorisk Selskab, Danmarks Veterinær- og Jordbrugsbibliotek,
Dyrlægevej 10, 1870 Frederiksberg C. Giro 41 69 47 6

Redaktion: Finn T. Sørensen, Jette Abel og Anette Tonn-Petersen.

Bestyrelse: Jette Abel (formand), Jane Schul (næstformand), Dorte Christine Waage Rasmussen,
Niels Møllgaard, Anne Stine Hansen (kasserer), Anette Tonn-Petersen og Finn T. Sørensen

Abonnement:

Abonnement tegnes kun gennem medlemskab p.t. 175,00 kr.

For udenlandske medlemmer 200 kr. Livsvarigt medlemsskab 2000 kr.

Tidligere meddelelser, der hidtil er kommet med ét nummer årligt, kan erhverves til nedsat pris indtil videre
kr. 50,00 pr. stk. for medlemmer og kr. 100,00 pr. stk. for ikke-medlemmer.

Trykt med økonomisk støtte fra:

Undervisningsministeriet via Tips og lottomidlerne og
De danske Haveselskaber.

ISBN 87-88241-28-9

ISSN 0107-895X

Forsidevignet: Forår.

Stik efter originalmaleri af Pieter Bruegel (1525/30-1569), graveret af Pieter van der Heyden og publiceret af Jerome Cock 1570.

Tekst: Marts, April, Maj er forårs månederne. Forår lig barndom. Om foråret er Venus klædt i blomsterranker.

Indholdsfortegnelse

Finn T. Sørensen: Otto Sperling – Kong Christian IVs hofbotaniker – læge – fange i Blåtårn.	4
Annie Christensen: Forklarende tekst til: Otto Sperlings planteliste: Hortus Christianæus seu Catalogus Plantarum Quibus Serenissimi Principis Christiani IV Viridarium Hafniense.	18
John H. Harvey: Hortus Christianæus seu Catalogus Plantarum Quibus Serenissimi Principis Christiani IV Viridarium Hafniense. Otto Sperlings planteliste med originale plante navne efterfulgt af den moderne nomenklatur	20
John H. Harvey: Hortus Christianæus seu Catalogus Plantarum Quibus Serenissimi Principis Christiani IV Viridarium Hafniense. Otto Sperlings planteliste alfabetiseret efter den moderne nomenklatur	44
Otto Sperlings plante liste gengivet fra: Simon Paulli: Viridaria varia regia et academica, Hafniæ 1653, Catalogus plantarum hortiregii hafniæ	68
Bog anmeldelser	
Steen Estvad Petersen: "Drømmen om Paradiset"	90
Annie Christensen: 500 år i en dansk have – tusinder af hænders arbejde	91
Jens Hendeliowitz : Danmarks Kongelige Haver	94
Ekskursionsberetninger	
Laurids de Thurahs Gl. Holtegaard	96
Ekskursion til syd-øst Skåne med herregården Svenstorp, professor Sven-Ingvar Anderssons fristed "Marnas", frilandsmuseet Kulturens Östarp herregården Krageholm, stensætningen Ales stenar, frøfirmaet Weibull Trädgård AB, Glimmingehus, Ulriksdal trädgård i Kivik og Kiviks Musteri med Äpplets Hus	100
Forfattervejledning	109

Otto Sperling – Kong Christian IVs hofbotaniker – læge – fange i Blåtårn

Otto Sperling – Royal botanist of king Christian IV – Physician- prisoner in Blaataarn.

Keywords: Botanist, Leonora Christina, Christian IV, Corfits Ulfeldt, History

Finn T. Sørensen

Forord

Nærværende artikel om Otto Sperling (1602-81) har som udgangspunkt hans selvbiografi, med noter af S. Birket Smith. Selvbiografien er nedskrevet, medens han sad i fængselet det vil sige mange år efter at de hændelser, han omtaler, fandt sted. Derfor er der en del unøjagtigheder i selvbiografien. Otto Sperlings uddannelse, de mennesker han møder og hans virke som botaniker, er omtalt af Peter Wagner (Wagner, 1988). Otto Sperling som kongelig botaniker er omtalt af Hans Tybjerg og Peter Wagner, (Tybjerg, 1988). Desuden er Otto Sperling indgående behandlet af Annie Christensen (Christensen, 1999). Årsagen til den efterfølgende bredere omtale af Otto Sperlings liv og gøren er den planteliste, han lod trykke over de planter, han dyrkede eller forsøgte at dyrke i Kongens have. Denne planteliste bringes i dette nummer.

Opvækst

Otto Sperling er født i Hamborg i 1602. Hans far Paul Sperling var rektor ved St. Johannes-skolen og tillige Professor ved gymnasiet. Hans moder Anna Craneberg, datter af Otto Craneberg, "Oekonomus" ved St. Jørgens Hospital. Udover almindelige skolefag blev Otto Sperling undervist i musik og sang. Han sang i kirker til orgelmusik. Hans store interesse var naturhistorie og her især planterne. Da faderens plantekendskab ikke slog til, henviste han Otto Sperling til byens apotekerhave. Som dreng fik han et herbarium foræret og startede også selv på at lave et herbarium.

Uddannelse og udenlandsrejser

Såvel faderen som bedstefaderen ønskede, at han skulle blive apoteker, og at han skulle overtage et Apotek i Hamborg, som de havde investeret penge i. Derfor kom Otto Sperling i 1619 i apotekarlære i Leiden, Holland, hos apoteker Esaias Trelcatius. Samtidig blev Otto Sperling immatrikuleret ved universitetet i Leiden. Da hans tid hos apotekeren var omme, viste det sig, at han ikke kunne overtage apoteket i Hamborg, derfor blev han i Leiden, hvor han studerede medicin som hovedfag og anatomi, kemi

m.m. som bifag. Mod slutningen af sit studium tog han på en rejse i 1621 til Antwerpen, Mecheln, Lier, Brüssel, Löven, hvor han besøgte flere kendte og lærde personer, bl.a. maleren Peter Paul Rubbens.

Efter at have afsluttet studierne i Leiden tog Otto Sperling tilbage til Hamborg for i 1622 at blive sendt til Dr. Thomas Fincke i København af faderen, der mente, at sønnen her igennem kunne træffe nogle unge adelsmænd, som han kunne rejse sammen med i fremmede lande. Gennem sin fars studiekammerat Dr. Thomas Fincke mødte Otto Sperling flere kendte personer i København. Dr. Thomas Fincke fik udvirket, at Otto Sperling kom med til Norge, med den udvalgte Prins Christian på en flåde udrustet af Christian IV til Herredagen i Bergen. (Herredag: Møder der blev holdt af rigets fremmeste mænd. Var højeste dømmende magt. Afløst af højesteret i 1661.)

I Bergen blev Otto Sperling indlogeret hos raadmanden, men skiftede til byens læge, Petrus Adolphi, hvor han boede, så længe han var i Bergen. I den tid botaniserede han i Bergen og omegn. Efter Herredagen blev Otto Sperling inviteret af Norges rigskansler Jens Bjelke til hans gård, Ellinggaard i Onsø Sogn, hvor han kunne fortsætte sine botaniske studier. Jens Bjelke var selv meget botanisk interesseret. Da ingen på Ellinggaard talte tysk, måtte Otto Sperling til at lære dansk. Han får sin første bøsse og lærte sig selv, hvordan man skyder. Når han diskuterede med Jens Bjelke var det altid på latin. På Ellinggaard underviste han Jens Bjelkes datter Dorothe i at spille på Clavecymbel.

Først på efteråret 1622 rejste Otto Sperling fra Ellinggaard over Oslo, hvor han besøgte kobbergrubberne Fejringen inden han sejler til København. Herfra rejste han videre til Rostock, hvor han vinteren igennem studerede medicin ved Rostocks universitet, men undervisningen her er en skuffelse.

I foråret 1623 bliver han anmodet af Dr. Jørgen Fuiren om at komme til København, for mod betaling at ledsage ham på en botanisk rejse til Skåne, Halland, Blekinge og Gotland. Jørgen Fuiren var selv en god botaniker. Udover planter, fik Otto Sperling også samlet forsteninger, især på Gotland. På hjemrejsen fra Gotland sprang deres skib læk, så de måtte lægge ind til Øland. For denne rejse gav Jørgen Fuiren Otto Sperling 50 Rdl og to sjældne bøger.

I foråret 1624 rejser han, efter faderens ønske, til Padua for at studere medicin.

Foråret 1625 er han på rejse til Venedig, og i universitets ferien tager han til Istrien for at botanisere. Senere foretager han en længere rejse sammen med en tysk medicinsk student fra Padua til Mantua, Bologna over Apenninerne til Florens, Pisa, Livorno, Pisa, Pistoja, Lucca, Siena, Viterbo og Rom. Her besøgte han bl. a. Vatikanet, Peterskirken, Pavens Have og Vatikanets Bibliotek. Han overværede kroningen af Pave Urban III. Fra Rom rejste han videre til Neapel og omegn. Her møder han to ældre brødre til Corfits Ulfeldt. Fra Neapel går rejsen over Gaëta tilbage til Rom og over Loreto, Ancopna og Rimini til Padua.

I Padua fortsatte Otto Sperling sine studier, nu med vægt på anatomi og kirurgi. Kort efter modtog Otto Sperling et tilbud fra den venetianske adelsmand Nicolo Contarini om at overtage inspektionen over en prægtig Have og slot i Burghofuoro, udenfor Venedig. Otto Sperling tager imod tilbudet og får 100 Sechiner i løn om året og "æresklædning".

Otto Sperling er hos Nicolo Contarini ca. et årstid i 1626-1627, da faderen anmoder ham om at tage doktorgraden fra Padua. Nicolo Contarini vil meget nødig give slip på ham, men giver sig og Otto Sperling får i afskeds gave 100 Sechiner, samt en guld-kæde af hans hustru.

Promotionen fandt sted den 27. august 1627. Han måtte vente 14 dage på sit diplom.

Straks efter påbegynder Otto Sperling sin hjemrejse over Vicenza, Verona, Mantua, Cremona, Milano, Pavia, Genua, Marseille, Montpellier, Aix, Avignon, Vienne og Lyon. Herfra ville Otto Sperling videre over Paris, men her rasede pesten, så han ændrede rejserute over Genève, Lausanne, Yverdon, Bern, Basel, Strassburg, Augusburg og Nürnberg. I Nürnberg besøgte han sin fætter Jørgen Crämer. Den videre rejse hjem til Hamborg gik over Leipzig.

Norge

Hjemme i Hamborg planlagde han nu at rejse til Contarini i Italien. Rejsen skulle gå over England og Paris. Fra Rotterdam sejlede han med et hollandsk skib, men de fik så meget modvind, at de drev op under Norge. Da de på ny nærmede sig England dukkede en kaperbåd op og de måtte flygte tilbage til Norge og lagde til i Drammen. Herfra ville skipper ikke sejle før, der var ankommet en konvoj. Otto Sperling benyttede lejligheden til at besøge kansler Jens Bjelke, hvis gård kun lå 7 mil fra Drammen. Jens Bjelke ville ikke lade Otto Sperling rejse, men anbefalede at han blev læge i Trondhjem. I Trondhjem havde der ikke tidligere været en læge. Da lægen i Bergen for nylig var død anbefalede Statholderen i Christiania, at Otto Sperling blev læge i Bergen. Her var allerede to apoteker og man var kendt med at gå til lægen.

På Vej til Bergen botaniserede Otto Sperling, bl.a. gravede han en kvan rod op, der havde en dejlig duft og som han beholdt i mange år.

Ankommet til Bergen erfarede han, at der allerede var udnævnt en ny læge, men at denne først ville komme næste år. På et årstid havde Otto Sperling en god praksis i Bergen.

Samtidig forelskede han sig i den afdøde læges enke, Margrete. Hun var datter af Andreas Schwendi og Anna Clementsdatter. Margrete var vokset op hos sin faster i Roskilde, da hendes moder døde tidligt og faderen efter at have giftet sig på ny ikke tog sig af børnene fra sit første ægteskab.

I forsommeren 1629 rejser Otto Sperling til København og videre til Roskilde, hvor han boede hos Magretes faster. Medens han var i Roskilde, fungerede han tillige som læge, bl.a. helbredte han Henrik Fuiren, der var søn af Dr. Jørgen Fuiren.

Før sit bryllup rejser Otto Sperling til Hamborg til sine forældre og for at hente sine ting, bøger, tøj, m.m. Men lige før sit bryllup får Otto Sperling kongebrev på S. Mariæ Canonicat i Bergen, og besked på at tage til Bergen så hurtig som muligt, da der ikke var nogen læge i Bergen. Otto Sperlings efterfølger i Bergen havde ikke kunne finde sig til rette og var rejst til Kolding.

Otto Sperling blev gift i 1630 i Roskilde med Margrete Schwendi ved et dobbelt bryllup, hvor hendes søster Mette Schwendi blev gift med Jørgen Jacobsen, der var præst i Skåne. Kort efter brylluppet tager de til Bergen.

Året efter er der Herredag i Bergen og her bliver Otto Sperling anmodet om at tage til Christianina som læge.

I 1632 flytter Otto Sperling, Margrete, hans søn og to piger fra Margretes første ægteskab til Christiania. Otto Sperling fortrød senere at være taget fra Bergen, men affandt sig med situationen.

Medens han er i Christiania tilser han Corfits Ulfeldt, der havde fået en skade på benet. Men ellers er det kun få patienter han har i Christiania og de betalte ikke meget.

Efter et besøg hos Ove Gjeddes hustru, der var syg af feber, men blev kureret i løbet af 3 uger, besøger Otto Sperling sølvminen ved Kongsberg.

I 1633 dør Otto Sperlings fader og Otto Sperling rejser til Hamborg med skib og opholder sig 3 uger hos sin moder. På tilbagevejen til Norge bliver de forfulgt af en "Dünkircheren", men den opgiver forfølgelsen, da den opdager, at det er et vel udrustet compagni-skib med kanoner.

I januar 1634 får Otto Sperling endnu en søn, som får navnet Otto, efter hans morfar.

Jernløse

Da det er dyrt at bo i Christiania og da Otto Sperling ikke får den løn, som var blevet ham lovet af herremændene, men må bruge af sin formue, rejser han fra Christiania til Jernløse ved Holbæk på Sjælland.

Her begyndte de at dyrke jorden og holdt heste, køer, svin, får, høns, duer, kaniner og bier. Af planter dyrkede de havre, hamp og hør. Et stykke jord blev lagt ud til urtehave, med løg, roer, gulerødder og en kål-have. Under nogle træer anlagdes en humlehave. Et stykke jord blev ladet urørt til hø til fårene. En lille bæk drev en mølle. Ved bækken satte han pil til vidjer. Han fik gravet to fiskedamme, der lå lidt højt, så vandet løb fra den ene til den anden. I den øverste satte han "karudser" og i den nederste gedder.

Han kaldes ofte ud til syge mennesker og får gode kontakter til herremændene i området. Han træffer bl.a. også enkelte herremænd, som skylder ham penge fra opholdet i Christania og han får lidt af sit tilgodehavende. Andre herremænd giver ham træ til brænde. Otto Sperling fyrede ellers med tørv fra sin mose. Efter et besøg hos adelsmanden Otto Brahe Pedersen fik han et nylig skudt rådyr og to harer, samt 10 Rdl.

I januar 1636 får Otto Sperling en datter, som kom til at hedde Anna.

København

I maj 1637 anmoder Corfits Ulfeldt Otto Sperling om at komme til København.

Her møder han Leonora Christina og Corfits Ulfeldt, som opfordrer Otto Sperling til at blive læge i børnehuset. Otto Sperling afslår i begyndelsen. Begrundelsen er ikke helt klar, det anføres, at det tilbudte salær på årlig 200 Rdlr. ikke var nok også selv om Corfits Ulfeldt spædede 100 Rdlr. til af egen lomme. En anden begrundelse var "at man de store Herrer ikke lettelig kunne gjøre til Takke". Corfits Ulfeldt svarede, at han i ham havde en ven, der kunne hjælpe, hvis der kom noget i vejen. Leonora Christina minder Otto Sperling om, hvordan det gik Corfits Ulfeldts broder Laurids, der engang havde nægtet kongen sin tjeneste, og derfor aldrig siden blev anmodet om at gå kongens tjeneste. Det bevægede Otto Sperling, at Corfits Ulfeldt anmodede ham om at tage tjensten for "hans skyld", og så havde han et menneske, han kunne diskutere med. Otto Sperling giver sig.

Da han kommer hjem til Jernløse opdager han, at hans søn Anders Poulsen er syg af en pestbyld. Han dør kort efter. De øvrige børn var ikke blevet smittet.

Otto Sperling flytter ind på på Amagertorv, senere flytter han ind i et hus på Vimmelskaftet, medens hans hustru og børnene blev i Jernløse.

I børnehuset var der mange drenge, og der var altid mange syge. De sov 3 til 5 sammen og smittede hinanden. Otto Sperling blev selv smittet af en "Pletfeber" og måtte tage hjem til Jernløse for at blive plejet og helbredt og vente efter 6 uger tilbage til sit arbejde i København, uden at have smitte den øvrige familie. Det var i begyndelsen af oktober 1637.

På den tid huserede pesten i København, og mange familier var draget til andre byer.

Leonora Christina var svanger i en alder af 16 år, og hun ønskede, at Otto Sperlings hustru skulle besøge hende. Derfor beslutte de, at Margrete, børnene og tjenestefolk skulle flytte til København. De lånte af statsholderen to af kongens rustvogne til at bringe kister, bøger og andre tunge sager til staden. Egne og fremmede bønder kom med resten.

Otto Sperlings hustru besøgte derefter ofte Leonora Christina og sørgede for børnetøj til hende. Leonora Christina fødte den 5. december 1637 en søn.

Otto Sperling helbreder Leonora Christina for en svulst i brystet og modtager 100 Slet-Daler i en fløjels pung.

Under en diskussion/samtale med Corfits Ulfeldt om Italien fortæller Otto Sperling om herremanden Nicolo Contarini og om sit arbejde i hans have. Corfits Ulfeldt ønskede at gøre hans bekendskab og skrev derfor et brev til ham. Otto Sperling vedlægger et brev til Nicolo Contarini, hvor han i rosende vendinger omtaler Corfits Ulfeldt. Nogen tid efter modtager Otto Sperling et brev fra Nicolo Contarini, hvor han gør Otto Sperling opmærksom på at ifølge italiensk lov er det ham forbudt at kommunikere med fremmede ministre, så Corfits Ulfeldt hørte aldrig direkte fra Nicolo Contarini.

Leonora Christina Ulfeldt fra J P Traps: Berømte danske mænd og kvinder. 1867

Corfits Ulfeldt (1606-1664). Tegning af Jens Peter Trap.

Kongens Botanicus

Corfits Ulfeldt anbefaler Christian den IV, uden Otto Sperlings viden, at Otto Sperling skulle have inspektionen med majestætens have, Rosenborg haven. Christian den IV lod straks udfærdige en bestalling i Cancelliet af 7. juni 1638 (Christensen, 1999) under titlen kongens Botanicus med et årligt salær på 200 Rdlr.

Som noget af det første skrev Otto Sperling til Nicolo Contarini, dels for at fortælle om sin udnævnelse og dels for at bede ham om at sende ham sjældne frø. Samtidig anmodede han en erfaren botaniker Guilielmo Boel i Lissabon om sjældne frø og løg, gennem Johan Braems, factor i Lissabon, som også betalte for de mange sjældne frø og

nogle løg, som Guilielmo Boel sendte. Frøene og løgene blev alle brugt i den kongelige have og årlig opformeret. Otto Sperling udfærdigede et katalog over havens planter dediceret Hs. kgl. Majestæt under titlen:

Hortus CHRISTIANÆUS SEU CATALOGUS PLANTARUM QUIBUS SERENISSIMI PRINCIPIS CHRISTIANI IV VIRIDARIUM HAFNIENSE, OTHONE SPERLINGIO MEDICO & BOTANICO REGIO, HAFNIÆ 1642.

I sin omtale beretter han bl.a. om en sjælden indisk vækst, Herba viva (Mimosa pudica, følsom mimose), som han har to slags af. Når man røre ved planten med en stok eller en finger, bevæger den sig straks ved at lukke bladene sammen og sænke dem mod jorden. Såvel Corfits Ulfeldt som kongen forundrede sig over den sælsomme plantes bevægelser. Kort efter at være berørt åbnede bladene sig og de hævede sig fra jorden.

Otto Sperling havde for det meste stor fornøjelse med sine frø, der spirede fint. Men han havde også sit besvær, da han måtte gøre meget af arbejdet selv. Hans urtegårdsmand, David Kønig, blev omtalt som doven og uerfaren og forstod ikke at passe planterne. Otto Sperling havde gerne set en anden urtegårdsmand, men da urtegårdsmanden var gift med en søsterdatter til Vibeke Kruse, kongens frille, var den sten for tung at løfte, selv om, ifølge Otto Sperling, kongen godt kunne se at urtegårdsmanden var uduelig, så "så han igennem Fingre med ham". (Det skal bemærkes at på den tid har det været meget svært at dyrke alle de planter som Otto Sperling har på sin liste. Flere planter har krævet en meget dygtig gartner og flere har på grund af det danske klima og de forhold, som man dengang havde, antagelig kun lige kunne spire og/eller kun vokset i en kort periode uden at blomstre og sætte frø.)

Lægen Otto Sperling

Samtidig med at Otto Sperling var læge for børnehuset, blev han ofte kaldt til herremændene og deres familier på landet, når de var syge. Ofte var han nød til at opholde sig hos en familie i flere uger, til hans patient var rask. En anden årsag til at Otto Sperling ofte blev meget længe hos herremændene var, at så havde de en at diskutere med, da Otto Sperling var meget berejst og havde en stor almenviden. Herremændene betalte godt for hans sygebesøg.

Da Otto Sperling boede i København fik han tillige patienter fra borgerskabet, men de betalte ham dårligt.

Otto Sperling havde stor succes med sine gerninger, dog havde han så store problemer med rotter i sit hus, hvor de gjorde skade på senge, sengeklæder, bøger, proviant m.m. Han må forlade huset selv om det havde en god beliggenhed og havde mange store værelser. Han lejede et hus i Studiestræde af D. Claus Bluhme, professor ved Universitet.

Den 30.august 1638 fødte hans kone en datter der fik navnet Leonora Margrete.

På et tidspunkt inviteres Otto Sperling til Taffel, af kongen, hvor bl. a. Statholderen (Corfits Ulfeldt), Rentemesteren Jørgen Vind og hans broder Secretarius Iver Vind var tilstede. Der blev drukket godt og på et tidspunkt beder Jørgen Vind en tjener om at hente en urt, som Jørgen Vind, med en handske på, overrækker til Otto Sperling, om han kender denne urt. Otto Sperling svarede: "Saadanne Nælder brænder mig ikke, jeg er vel bekjent med den". Hvortil kongen sagde til rentemesteren: "Ja Gud, Jørgen, komm nu igien! Du est kommen for tilig! Du sculde haffue biet med dine Nelder, indtil hand vaer blind fuld. Ney, hand kand endnu tale for sig."

Apothekeren Esajas Fleischer indgav hvert år en regning på børnehusets forbrug af medikamenter. Prisen lå og svingede omkring 2500 Rdlr til 3000 Rdlr. årlig.

Da Rentemesteren overgav en af apotekerens regninger til underskrift til statholderen, Corfits Ulfeldt, spurgte han Otto Sperling, hvad han mente børnehuset brugte af medikamenter på et år. Otto Sperling havde ikke nogen viden derom, men formodede det vel kunne løbe op i 1000 Rdlr. Hvorpå Corfits Ulfeldt spurgte om Otto Sperling kunne levere medikamenterne til den pris? Otto Sperling svarede dersom antallet af børn ikke steg, skulle det være muligt. Dette viderebragte Corfits Ulfeldt til kongen og Otto Sperling skulle fremover selv levere medikamenterne til børnehuset for 1000 Rdlr. om året. Otto Sperling rejste til Amsterdam og købte de nødvendige plantearter. Han fik forbindelse med to "Droguister", der fremover hvert år skulle forsyne ham med det han behøvede.

Spanien

Hannibal Sehested blev i 1640 sendt til Spanien som ambassadør. Han ønskede, at Otto Sperling skulle rejse med ham som sin læge, men Otto Sperling sagde ved flere lejligheder nej til opfordringen, men til sidst blev anmodningen forelagt kongen og på Corfits Ulfeldts anbefaling bøjede Otto Sperling sig og tog med på rejsen til Spanien. Hannibal Sehested kunne godt lide at diskutere med Otto Sperling på italiensk. Otto Sperling ville meget hellere blive hjemme med sin hustru og børnene. Hans hustru var gravid igen. Et lille selskab af herremænd, ambassadøren, Otto Sperling og to heste til den spanske konge rejste ud fra Helsingør fordelt på to skibe. De havde en god vind og efter 10 dage nåede de den spanske kyst.

Ud over at deltage i de almindelige sammenkomster, tyrefægtning og festligheder ved indsættelse af en ambassadør og funktion som læge, fik Otto Sperling tid til at botanisere lidt og orlov til at besøge kloster-biblioteket i Escorial. Otto Sperling red alene på et muldyr til klostret, der lå ude i en skov. Han blev modtaget høfligt af klostrets abbed og fik to munke til at vise sig omkring. Det var et prægtigt kloster, både udvendig og indvendig. Der var to apoteker og et laboratorium. Hver af munkene havde en lille have ved deres celle. På biblioteket søgte han først den medicinske lit-

teratur. Siden læste han meget i Franc. Hernandez's håndskrevne Historia Mexicana, om den Mexicanske natur og indbyggernes dragter, m.m. Otto Sperling var på biblioteket i tre dage og han fandt biblioteket større end Vatikanets bibliotek. Han spiste dels på klostret og dels på et herberg, der lå ved siden af klostret. Ved hans afrejse havde Abbeden givet befaling til herberget, at han ikke skulle betale for sit ophold.

Efter tilbagekomsten fra Escorial fik Otto Sperling besked på at ledsage Hans Ulrik Gyldenløve, som læge, tilbage til Købehavn, da denne havde haft nogle epileptiske anfald og tillige drak lidt rigeligt. Med på rejsen tilbage til København var også Erik Rosenkrans, der senere blev Gehejmeraad og Stiftsbefalingsmand over Århus. Rejsen gik først med vogn fra Madrid til Toledo, hvor de holdt en pause på to dage. Her så de bl.a. over 100 kameler, som den spanske konge holdt for sin fornøjelses skyld. Fra Toledo red de på muldyr til ned i Andalusien til Cordoba og videre til Sevilla, hvor de blev i nogle dage, inden turen gik til Cadix.

Fra Cadix kom de med et skib fra Lybeck, som skulle sejle til Glückstadt. Skibet havde 24 kanoner ombord. Det fik følgeskab af et engelsk og et norsk skib, der alle skulle samme vej. Allerede den 4. dag blev de forfulgt af to tyrkiske skibe, men de sejlede fra dem i løbet af natten med slukkede lanterner. I kanalen blev det norske skib taget af en kaperbåd.

Otto Sperling benyttede lejligheden til at besøge sin familie i Hamborg på vejen hjem. Her var hans moder død få uger i forvejen.

Hjemme havde hans kone født en søn d. 25.10. 1640, der blev døbt Korfits. Børnehuset var også i god stand, ingen var alvorlig syge. Bartskjæren Mikkel Dahleman havde brugt medikamenterne, som Otto Sperling havde foreskrevet.

Kongens have var derimod i en meget dårlig stand, mange planter var gået ud i haven og Æstuariet (drivhuset), dels på grund af urtegårdsmandens efterladenhed og ved hans uvidenhed. Otto Sperling søgte at reparere skaderne med løg, rødder og frø han havde samlet i Spanien og med gammelt frø han havde tilbage.

Otto Sperling købte et hus i Studiestræde for 1100 Rdlr af en renteskriver.

Den 15. februar 1642 får datteren Elisabeth

England

Kong Christian IV vil hjælpe den engelske konge, der lå i krig med Cromwell og Fairfax, og sender to skibe ladet med ammunition. Med følger en ambassadør, Otto Sperling, Mons Aranda og en tjener til Newcastle. Efter at de har losset ammunitionen i Newcastle begiver de sig ud for at finde den engelske konge. De rejser fra Scotland til England, men ingen ved hvor den engelske konge opholder sig. De støder flere gange på Fairfax's soldater og på selve Fairfax. Da de er i nærheden af London erfarer at kongen er i Oxford og de tager til Oxford. Her benytter Otto Sperling den sparsomme fri-

tid han har til at besøge nogle "Collegia og Bibliotheca Bodlejana". Efter at de havde afsluttet deres ærende hos den engelske konge gik hjemturen over London, Rochester, Dover, Dünkirchen, Ostende og Brügge. Hvor de indlogerede sig hos Mons Aranda's ældre broder, der var borgmester i Brügge. Otto Sperling besøgte bl.a. antiquarius D. Vredius, som viser Otto Sperling en stor samling af romerske og græske medaljer. Den videre hjemrejse gik over Gent, Brüssel, Antwerpen, Dortrecht, gennem Holland og Vestfriesland, Oldenburg, Elben, Glückstadt med ankomst til København i februar.

Fyret

Kort efter Brømsebro freden i 1645, falder rigets hovmester, Corfits Ulfeldt i unåde hos kongen og da Otto Sperlings "lykke" i stor grad hang sammen med Corfits Ulfeldt faldt Otto Sperlings lykkeblomst også. Ifølge Otto Sperling blev han kaldt op til rentemester Sten Beck, som meddelte at kongen havde befalet ham at opsigte Otto Sperlings tjenester i børnehuset og i haven og at udbetale ham den resterende del af gagen. Sten Beck mente ikke, at Otto Sperling var faldet i unåde hos kongen, men viste ikke nøjagtig hvad årsagen var til afskedelsen. Han formodede at den tidligere rentemester havde ment, at det kostede for meget at drive børnehuset. Børnehuset blev først nedlagt flere år senere i 1650, da det tilfaldt hof-apoteker Samuel Meyer som betaling for hans udfordringer. Angående Otto Sperlings ansættelse i haven, så skulle kongen til at spare. Otto Sperling var af den mening, at det var et hemmeligt had mod ham fra hof tjenernes side, og at de overfor kongen bagtalte ham, da han var på god fod med rigets hovmester og daglig omgikkes ham. Sperling blev beskyldt for uredelig embedsførelse og fjernet fra sine embeder. Selv om han genvandt Christian d. IV's tillid, blev han ikke genindsat i sine embeder.

Da borgmesteren erfarede at Otto Sperling var blevet afsat, opsigte de hans Physicat-tjeneste.

Rigens hovmester, Corfits Ulfeldt tages af kongen igen til nåde og fortsætter i sit arbejde, men Otto Sperling genvinder ingen af sine stillinger.

Skibsfart

På den tid ejede Otto Sperling en krejer på omtrent 60 læster, som et par gange sejlede til Blekinge efter brænde til København. Fortjenesten var lille, så hans skipper foreslog, at de skulle sejle til Frankrig efter salt. Yderlig køber Otto Sperling halvparten af et skib 'Bonaventura von Kopenhagen' på 120 Læster af købmand Frederik Jacobsen Schøt for 2000 Rdlr. Skibet går først til Norge og derpå til Cadix i Spanien. I S. Lucar laster det salt, som kongen senere køber.

Otto Sperling køber Frederik Jacobsen Schøt's halvpart for 2000 Rdlr. og ejer nu hele skibet, og det afgik til Norge efter "Dæler". Otto Sperlings første skib, krejen, var

kommet hjem fra Frankrig med salt, som han fik solgt med en god fortjeneste. Det blev lagt op for vinteren.

Kong Christian IV dør

Da Christian d. IV bliver syg på Frederiksborg og den 10. februar 1648 kaldes kongens læge Jacob Fabritius samt Ole Worm og Otto Sperling til kongen, der klager over svækkelse i maven og manglende appetit. For at styrke maven blev kongen behandlet med 'communi consilio' og derpå blev det aftalt at de tre læger skulle tage hver en 8 dages tårn ved kongen, så der altid var en læge i nærheden. O. Worm tog den første uge og Otto Sperling den næste. Sygdommen tog til, og kongen begærer derpå at blive bragt til København. Der bliver fremstillet en bærestol, som han kunne ligge ned i. Den 21. februar blev kongen bragt til Rosenborg. De tre læger fulgte efter i en Carosse. Den 28. februar dør Christian d. IV.

Herefter bliver Otto Sperling igen optaget af skibsfart. Hans skib Bonaventura, sejler bl.a. med brænde og rug. Han sendte sin Krejer til Frankrig efter salt, men da den ankommer, kan han ikke afsætte saltet, så han sejler selv skibet til Königsberg. Her bytter han saltet med hamp og klapholt, som han sejler til London med og får det solgt med stor fortjeneste. Hans skib Bonaventura forliser ved den engelske by Yarmouth med en last af brædder. Otto Sperling rejste til England og via en gavmild adelsmand reddede han nogle få værdier fra forliset.

Udenlands

Corfits Ulfeldt får udvirket at Otto Sperling bliver "Chymicus" i Rosenborg haven, men bestillingen varer ikke længe. Otto Sperling havde en fjende i Fabritius. For at det ikke skulle se ud som en afsættelse, gav kongen, Frederik III, ham en anden bestilling som Hof-læge.

Corfits Uldfeldt bliver Ambassadeur i Holland og Frankrig. Otto Sperling fulgte med Corfits Ulfeldt på forskellige rejser, Haag, Paris, m. fl. Her benyttede han lejligheden, hvor han kom frem til at besøge biblioteker og lærde personer indenfor medicinen, botanikken og kemien. En af rejserne gik med Leonora Christina til London.

Dina sagen

Otto Sperling inddrages i beskyldningerne mod Corfits Ulfeldt og Leonora Christinas i forsøg på at forgive kongen af Dina Winhovers. Dina Winhovers syntes mest at have ernæret sig som en finere skjøge. Det var under hendes forbindelse med oberst Jørgen Walter, at Dina beskylder Corfits Ulfeldt for under et besøg hos ham at have besvangret hende, og at hun ved denne lejlighed har set et glas med gift, hvorpå der sad en seddel, som Otto Sperling havde skrevet om, hvorledes giften skulle bruges.

Alle frikendes og Dina dømmes i juni 1651 af Københavns Raadstueret til halshugning (Dansk biograsfisk Lexikon. IV Bind. Clemens –Eyenden).

Otto Sperling forlader Danmark

Efter dommen over Dina Winhovrs rejser Corfits Ulfeldt og Leonora hemmeligt ud af landet og kort tid efter rejser Otto Sperling til Amsterdam. Otto Sperling måtte dog vente med at rejse til han havde fået sit Kgl. Dimissions brev 169-170 (En tilladelse til at rejse. Sperling skriver Dimission, men fik snarere kun en tilladelse til at rejse ud af landet) og får det først efter at have foræret Kansler Theodorus Lente et maleri.

Otto Sperlings hustru og børnene bliver i København og kommer først i 1652 til Amsterdam.

I 1653 bliver Corfits Ulfeldt syg i Stockholm og Otto Sperling tager til Stockholm, hvor han helbreder Corfits Ulfeldt. Otto Sperling bliver i Stockholm nogen tid. Da han kommer hjem fra Stockholm er han hustru (Margrete) alvorlig syg og hun dør d. 9. januar 1654 (1605-1654). Otto Sperling flytter til Hamborg.

I maj 1655 forlader Corfits Ulfeldt Sverige og tager ophold på slottet Amt Barth, hvor Otto Sperling ofte besøger ham.

Otto Sperling følger sammen med Corfits Ulfeldt og Leonora Christina, den svenske konge og hær op gennem Nordtyskland, Sønderjylland til Frederiksodde (Fredericia). Frederiksodde indtages, og Otto Sperling tager tilbage til Hamborg, meget mod Corfits Uldfeldts vilje, og der er i nogen tid et misforhold mellem dem.

Fra Hamborg tager Otto Sperling til Amsterdam for at inddrive noget gæld. På tilbagevejen bliver han arresteret i Glückstadt for at være i den svenske konges tjeneste. Otto Sperling blev tilbageholdt i ca. 7 måneder, men han fordrev ikke tiden. Otto Sperling havde fået bragt bøger fra sit bibliotek i Hamborg, så han studerede dag og nat.

Herefter har Otto Sperling nogle rolige år i Hamborg, bl.a. med en god læge praksis.

Bortførelse og Fængsling

Corfits Ulfeldt flygter fra Brügge i 1663, da hans liv er i fare. Otto Sperling får besked på, hvordan de skal skrive sammen gennem hans datter Mademoiselle Anne Cathrine. Alle brevene fra Otto Sperling til Mademoiselle Anne Cathrine og hendes fader, samt kopier af brevene fra Mademoiselle Anne Cathrine til Otto Sperling bliver taget af de spanske myndigheder og overgivet til de danske myndigheder, uden Otto Sperlings viden. Disse breve har efter Otto Sperlings mening bevirket, at man fra de danske myndigheders side ville fange ham.

Corfits Ulfeldt dør på Rhinen i 1664.

Otto Sperling får flere anmodninger om tage af sted til en patient et stykke væk, og som krævede en befordring. Først den 16. april kommer han af sted. Han hentes af en

carosse med 4 heste og kørte til Neustadt. Her var Otto Sperlings patient indlogeret på et herberge. Otto Sperling fandt ingen sygdomstegn hos patienten. På tilbagevejen overmandes Otto Sperling i carossen og han bortføres til Pinneberg til feltmarskal Eberstein. Kongen havde befalet, at Otto Sperling skulle pågribes. Dagen efter føres Otto Sperling til Glückstadt og senere til København. Fra Glückstadt til København bar Otto Sperling en lænke fra det ene ben til den ene arm. I København modtages han af slotsfogden Jochim Waltpurger, som fører Otto Sperling til Blåtårn. Her overnattede han i et rum med en hullet seng, som lugtede råddent. Han bad til gud og sang en salme så højt, at de andre fanger og Leonora Christina kunne høre ham. Det blev i fremtiden forbudt ham at synge.

Først den 5. maj, da han skal forhøres, tages hans jernlænke af. Her blev han forhørt om indholdet i de breve, som han havde skrevet til Corfits Ulfeldt gennem Mademoiselle Anne Cathrine. Det var først under afhøringerne her, at Otto Sperling forstod, at alle breve var i de danske myndigheders varetægt. Otto Sperling var gentagne gange i forhør. Bl. a. blev han spurgt, om han kendte til Corfits Ulfeldts forræderi.

D. 28. juli 1664 afsiges dommen over Otto Sperling

Kongen var ikke tilfreds med Otto Sperlings svar på forræderianklagen. Han mener at Otto Sperling holder vigtige informationer tilbage. Han bliver truet med dødsdom. Men de fik ikke mere ud af ham.

Otto Sperling opbevarede nogle kister for Corfits Ulfeldt, bl.a. en kiste med sølv på sin bopæl i Hamborg. Disse kister ville kongen have fat på og Otto Sperling skrev til sine børn om at frigive dem til kongen. Kongen fik aldrig kisterne, og det glemte han ikke.

Livet i Blåtårn

Otto Sperling sad nu halvandet år i fængslet. Det eneste dagslys han, så var det der kom ned gennem et lille firkantet vindue. Han har ikke noget læsestof, men får en "forreven Bibel" og en "gammel Bønnebog". Ofte kunne han kun læse i bøgerne stående under det lille vindue, da han ikke får de lys han burde have. Otto Sperling er af den mening, at hans fangevogter, slotsfogeden, gjorde alt for at pine ham. Således tilbageholdet han de fleste af de lys, som "Hs. kgl. Majestæt" havde tiltænkt Otto Sperling.

Efter halvandet år beder han om at få vin til maden og herefter fik han "en halv Pot Rhinskvin" til hver måltid så længe kong Frederik III levede.

Slotsfogden fratræder, da benene ikke længere kunne bære ham op ad trapperne og en ny udnævnes d. 13. januar 1665. Det var Hans Balcke, der egentlig var hofsnedker. Det antages at Hans Balcke kun bestyrede embedet indtil en anden blev udnævnt.

Nu fik Otto Sperling en meget bedre behandling. Han fik uopfordret et lille bord

med skuffe. Han blev spurgt, om han frøs, hvilket han gjorde, da der ikke var varme i hans celle. Hans Balcke gik til kongen og fik lov til at give Otto Sperling en ny fåreskindspels. Nu fik Otto Sperling også de lys han skulle have. Den fine behandling, som Otto Sperling fik af Hans Balcke, skildres også af Leonora Christina i Jammers-Minde. Leonora Christina sad oven over Otto Sperling i Blåtårn.

Men der var grænser. Da Otto Sperling anmoder om at "Kammeret maatte staa aabent om Dagen for den ulidelige Stanks Skyld, men det kunne dengang ikke erholdes, thi det laa endnu Kongen for stærkt paa Sinde, at Kisterne med Sølv var slupne ud af hans Hænder". Senere fik han dog lov til at have døren stående åbent fra middag til aften.

En ny slotsfoged afløser Hans Balcke og Otto Sperlings kår forværres.

I 1667 får han i januar måned en potte ind med glødende kul ved middags- og aftensmåltiderne. Senere får han også en kakkelovn, men den duede ikke.

I 1670 besøger dronningen Leonora Christina og Otto Sperling. Han kendte dronningen fra tidligere tid. Besøget bevirkede, at slotsfogden spærrede Otto Sperling inde i tre uger og spærrede hans vinduer til.

I 1672 får Otto Sperlings søn Otto lov til at besøge ham. Hans ældste datter fik også lov til at besøge ham en enkelt gang. Otto Sperling den yngre opholdt sig i tre år i København, hvor han forsøgte at få faderen benådet. Selv om han fik hjælp fra mange sider, lykkedes det ikke. Otto Sperling afslutter sin selvbiografi i 1673, og forbliver fængslet til sin død juledags morgen i 1681.

Litteratur

Christensen, A., 1999. *Haverne – dengang*. Rhodos, 396 sider

Smith, S.B., 1885 (1974). *Dr. Med Otto Sperlings Selvbiografi (1602-1673), oversat i Uddrag efter Originalhaandskriftet med særlig Hensyn til Forfatterens Ophold i Danmark og Norge samt Fangeskab i Blaataarn*. Andr. Fred. Høst & Søns Forlag. Reprografisk genudgivet. København 1974, 269 sider.

Tybjerg, H og Wagner, P., 1988. *Botanik på Christian IV's tid*. Urt nr.2: 35-51

Wagner, P., 1988. *Otto Sperling's uddannelse og virksomhed som botaniker*. Medicinsk Forum 41(5): 169-181

Forklarende tekst til Otto Sperlings planteliste: *Hortus Christianæus seu Catalogus Plantarum Quibus Serenissimi Principis Christiani IV Viridarium Hafniense.*

Othone Sperlingio Medico & Botanico Regio, Hafniæ 1642

Explonation of text to the plantlist of Otto Sperling

*Hortus Christianæus seu Catalogus Plantarum Quibus Serenissimi Principis Christiani IV
Viridarium Hafniense.*

Annie Christensen

Denne liste er optaget i

Simon Paulli: *Viridaria varia regia et academica*, Hafniæ 1653, som: *CATALOGUS PLANTARUM HORTI REGII HAFNIÆ*, uden henvisning til Otho Sperling.

Plantenavnene er oversat til moderne nomenklatur af dr John H. Harvey.

Dr Harvey bruger i sin oversættelse nomenkarturen fra: *Dictionary of Gardening, The Royal Horticultural Society, 1969.*

I listen er kun medtaget de navne, det har været muligt for dr John H. Harvey at oversætte.

Listen udgør omkring 85% af Otho Sperlings originale liste.

Når ? er placeret foran det moderne navn, har dr Harvey været i tvivl om oversættelsen

I flere tilfælde har Sperling for en planteart nævnt forskellige farver og i mange tilfælde forskellige sorter og former. Af pladshensyn er sådanne variationer af arten ikke gentaget.

17. november 1997 døde Dr John H. Harvey FSG FRSL FSA

Det efterlader et meget stort savn hos alle, der beskæftiger sig med havehistorie.

Dels har dr Harvey udforsket havekulturen helt tilbage til middelalderen og fundet og oversat engelske og spansk/arabiske plantelister. Dels har dr Harvey for andre forskere oversat de plantelister, de har fundet til brug for deres igangværende arbejder.

I de senere år har dr Harvey især arbejdet med gamle planteskolefolk og deres plantesortimenter. Han har også udarbejdet en liste over, hvor man kan købe de ægte gamle planter, der skal bruges til haverestaurering.

Dr Harvey var medlem af Linnéselskabet.

Post scriptum: Da botanikere temmelige ofte ændrer navne, er Dr Harveys plante navne her revideret med hjælp af ZANDER 2002. Enkelte af planterne er ikke optaget heri. Disse er verificerede gennem Kew's revision i 1890'erne og FLORA EUROPAEA, der ikke er ny. Disse er mærket FE. Eventuelle nye navne er betegnet med *

Otho Sperlings plantelister er her gengivet i tre lister:

Hortus Christianæus seu Catalogus Plantarum Quibus Serenissimi Principis Christiani IV Viridarium Hafniense.

Otto Sperlings planteliste med originale plante navne efterfulgt af den moderne nomenklatur ved John H. Harvey.

Hortus Christianæus seu Catalogus Plantarum Quibus Serenissimi Principis Christiani IV Viridarium Hafniense.

Otto Sperlings planteliste alfabetiseret efter den moderne nomenklatur ved John H. Harvey.

Otho Sperlings plante liste gengivet fra: Simon Paulli: Viridaria varia regia et academica, Hafniæ 1653, CATALOGUS PLANTARUM HORTI REGII HAFNIÆ ved Otto Sperling.

Litteratur

Christensen, A. 1999. Haverne - dengang. *Rhodos*, 396 sider

Hortus Christianæus seu Catalogus Plantarum Quibus Serenissimi Principis Christiani IV Viridarium Hafniense.

Otto Sperlings planteliste med originale plante navne efterfulgt af den moderne nomenklatur

*Hortus Christianæus seu Catalogus Plantarum Quibus Serenissimi Principis Christiani IV
Viridarium Hafniense.*

*The plantlist of Otto Sperling with the original plant names succeeded by the modern nomen-
clature.*

John H. Harvey

- Abelmosch Ægyptior - Hibiscus abelmoschus L *Abelmoschus moschatus
Abrotonum fæmina Fuchs - Artemisia arborescens L
Abrotonum fæmina Lobel santolina vulgo - Santolina chamaecyparissus L
Abrotonum mas Dodon - Artemisia abrotanum L
Absinthium arborescens - ?Artemisia arborescens L
Absinthium seriphium tenuifol - Artemisia maritima L
Absinthium vulgare - Artemisia absinthium L
Abutilon Avicennæ - Abutilon avicennae Gaertner, (Sida abutilon) *Abutilon theophrasti
Acacia Mexicana - ?Acacia spadicigera Cham & Schlect *Acacia cornigera
Acanthus sativus non spinosus - Acanthus mollis L
Acanthus silvestris s spinosus - Acanthus spinosus L
Acer latifolium Platanus Tragi - Acer pseudoplatanus L
Acer tenuifolium, campestre Dodon - Acer campestre L
Acetosa Americana annua fol carnosus - Rumex vesicarius L
Acetosa rotundifolia hortensis Hispanica - Rumex scutatus L
Acetosa pratensis vulgaris - Rumex acetosa L
Acetosa radice tuberosa - Rumex tuberosus L FE
Acetosa trifolia fl alb s Alleluia - Oxalis acetosella L
Acetosa trifolia fl luteo - Oxalis corniculata L
Aconitum lycoctonum fl luteo vulg Clus. - Aconitum lycoctonum L
Aconitum lycoctonum fl cærul s Napellus - Aconitum napellus L
Aconitum lycoctonum Belgarum fl luteo hyemale - Eranthis hyemalis (L) Salisb
Acorus aromaticus - Acorus calamus L
Adiantum acrostichon - Asplenium septentrionale (L) Hoffm
Adiantum, Ruta muraria, dictum - Asplenium ruta-muraria L
Admirabilis Peruana - Mirabilis jalapa L
Adonis flos fl phæniceo - Adonis annua L
Ægilops - Aegilops ovata L *Aegilops geniculata
Æthiopsis - Salvia aethiopsis L
Ageratum fl flavo - Achillea ageratum L

- Agrimonia vulgaris - Agrimonia eupatoria L
 Agrimonia odorata - Agrimonia procera Wallr.
 Alaternus - Rhamnus alaternus L
 Alcea vulgaris - Malva moschata L
 Alcea fruticosa Cannabino folio - Althaea cannabina L
 Alcea vesicaria - Hibiscus trionum L
 Alchimilla vulgaris - Alchemilla vulgaris L *Alchemilla xanthochlora
 Alchimilla montana minima Column - Aphanes arvensis L
 Alliaria - Alliaria petiolata (M.B.) Cavara et Grande
 Allium ursinum - Allium ursinum L
 Allium vulgare sativum - Allium sativum L
 Allium silvestr tenuifol. - Allium vineale L
 Alnus nigra seu Frangula - Frangula alnus Mill
 Aloe Hispanica - Aloe vera (L) Burm fil
 Alsinanthemum Thalii - Trientalis europaea L
 Alsine baccifera - Cucubalus baccifer L
 Alsine silvestr fl albo - Alsine media L *Spergularia media
 Alsine hederulæ folio - Veronica hederifolia L
 Alsine chamædryos folio - Veronica agrestis L
 Alsine triphyllos caerulea - Veronica triphyllos L
 Alsine minor lini capitulis - ?Alsine media L *Spergularia media
 Alsine maritima Column fl purpur - ?Frankenia pulverulenta L FE
 Alsine maritima septentrionalium fl purpur elegantiss - ?Frankenia laevis L
 Alsine spergula dicta fl lacteo - Spergula arvensis L
 Alsine hirsuta altera viscosa - Cerastium glomeratum Thuill
 Alsine nodosa Germanica - Spergula nodosa L *Sagina nodosa FE
 Althæa vulgaris Bis-malva dicta - Althaea officinalis L
 Althæa frutex flor purpur - Hibiscus syriacus L
 Alysson fl luteo majus Dioscorid Dodon - Fibigia clypeata (L) Medik
 Alysson Echioides Germanicum - Stachys annua L
 Amaranthus holosericeis sangvineis reticulatis floribus Lobel - ?Celosia argentea L
 Amaranthus tricolor - Amaranthus tricolor L
 Amaranthus maximus Qvinoa - ?Amaranthus caudatus L
 Ammi Fuchsii - ?Ammi majus L
 Ammi Lusitanic - ?Sison ammi L *Trachyspermum ammi
 Amygdalus - Prunus dulcis (Mill) D.A. Webb
 Anagallis aquatica latifol. Becabunga dicta - Veronica beccabunga L
 Anagallis aquatica tenuifol. altera - Veronica anagallis-aquatica L
 Anagallis fl phæniceo annua - Anagallis arvensis L
 Anagallis perennis fl. cærul. amplissimo - Anagallis monelli L
 Anagallis annua fl. cærul minor - Anagallis arvensis L ssp foemina *Anagallis foemina
 Anchusa supina annua fl pullo Lusitan - Anchusa undulata L
 Androsæmum Sicilianum bacciferum - Hypericum androsaemum L
 Anemone tenuifolia - Anemone coronaria L
 Anemone latifolia - Anemone hortensis L / Anemone pavonina Lam
 Anethum hortorum - Anethum graveolens L
 Angelica sativa - Angelica archangelica L
 Angelica silvestris s. Archangelica Clus. - Angelica sylvestris L

- Angelica silvestris minor Herba Gerardi dicta - Aegopodium podagraria L
 Angelica palustris tenuifolia - Seseli carvifolia L *Selinum carvifolia
 Anguria - Citrullus vulgaris Schrader *Citrullus lanatus var lanatus
 Anserina - Potentilla anserina L
 Antithora - Aconitum anthora L
 Anthyllis leguminosa fl. luteo - Anthyllis vulneraria L
 Anthyllis legum fl rubro Hispanica - ?Anthyllis montana L
 Antirrhinum latifol - Antirrhinum majus L
 Aparine vulgaris - Galium aparine L
 Apium Cyprium, Selinum Venetorum - Athamanta macedonica Sprengel FE
 Apium officinarum - Apium graveolens L
 Apium silvestre lacteo succo turgens olsenichion Dod. - [Selinum sylvestre L]
     *Selinum carvifolia (L)L
 Aquilegia vulgaris - Aquilegia vulgaris L
 Arachidna lathyroeides Hispan. - Lathyrus amphicarpos L *Lathyrus sativus
 Arbor vitæ - Thuja occidentalis L
 Arisarum angustifolium - Biarum tenuifolium (L) Schott FE
 Aristolochia clematitis Dodon. - Aristolochia clematitis L
 Aristolochia rotunda 2 Clus. - ?Aristolochia rotunda L
 Artemisia vulgaris - Artemisia vulgaris L
 Artemisia tenuifolia - Chrysanthemum parthenium (L) Bernh *Tanacetum parthenium
 Arum vulgare minus - Arum maculatum L
 Asarum - Asarum europaeum L
 Asclepias fl. albo - Vincetoxicum hirundinaria Medik.
 Asclepias fl nigro - Vincetoxicum nigrum Moench
 Asparagus altilis - ?Asparagus officinalis L
 Asparagus maritimus - Asparagus officinalis L
 Asperula odorata fl albo - Galium odoratum (L) Scop
 Asperula fl purpuro-cærul. - Asperula arvensis L
 Asphodelus fl luteo - Asphodeline lutea (L) Rchb
 Asphodelus fl albo-purpur seu 1 Clus - Asphodelus albus Mill
 Asplenium silv Tragi - Blechnum spicant (L) Roth
 Aster conyzoides odoratus - ?Jasonia tuberosa (L) DC FE
 Aster Atticus nostras perennis - Aster alpinus L
 Aster Atticus fl cæruleo - Aster amellus L
 Aster marinus Dodon Tripolium - Aster tripolium L
 Aster Virginianus fruticans - Aster paniculatus Lam
 Aster Americanus fl albis - Aster tradescantii L
 Astragalus sylvaticus Thalii - Lathyrus montanus (L) Bernh
 Astragalus Bæticus - Astragalus lusitanicus Lam FE
 Atractylis Lobel - Carthamus lanatus L
 Atriplex sativa - Atriplex hortensis L
 Atriplex olida Garosmos - Chenopodium vulvaria L
 Atriplex maritima botryoeides - ?Ambrosia maritima L
 Atriplex maritima tenuifolia - Atriplex laciniata L
 Atriplex fragifera - Chenopodium capitatum (L) Aschers
 Atriplex sylvestr latifolia - Chenopodium rubrum L/C. hybridum L
 Auricula ursi - Primula auricula L

- Auricula ursi fl purpur - ?*Primula integrifolia* L
 Azedarach Avicennæ - *Melia azedarach* L

 Baccharis - *Inula conyza* DC
 Balsamina cucumerina Momordica - *Momordica balsamina* L
 Balsamina Persicæ folio - *Impatiens noli-tangere* L
 Bamia Ægyptia - *Hibiscus esculentus* L **Abelmoschus esculentus*
 Barba Jovis - *Anthyllis barba-jovis* L
 Barbarea - *Barbarea vulgaris* R.Br
 Bellis arvensis - *Chrysanthemum leucanthemum* L **Leucanthemum vulgare*
 Bellis hortensis - *Bellis perennis* L
 Bellis hortensis prolifera - *Bellis perennis* L prolifera
 Beta vulgarior viridis - *Beta vulgaris* L
 Beta maxima alba - *Beta vulgaris* 'Maritima'
 Beta Cretica semine aculeato - *Emex spinosa* Necker
 Beta erythrorhizos - *Beta vulgaris* L var
 Betonica major fl purpur - *Betonica hirsuta* L *Stachys monnieri
 Betonica minor - *Betonica officinalis* L **Stachys officinalis*
 Bifolium - *Listera ovata* (L) R.Br
 Bistorta latifolia - *Polygonum bistorta* L **Bistorta officinalis* subsp *officinalis*
 Bistorta angustifolia - *Polygonum viviparum* L **Bistorta vivipara*
 Blattaria fl albo - *Verbascum glabrum* Mill **Verbascum blattaria*
 Blattaria fl. luteo vulgaris - *Verbascum blattaria* L
 Blattaria fl violaceo. - *Verbascum phoeniceum* L
 Blitum album - *Amaranthus blitum* L
 Blitum rubrum lupinum - *Amaranthus lividus* L **Amaranthus blitum*
 Borrago - *Borago officinalis* L
 Borrago minima Herbariorum - *Omphalodes verna* Moench
 Botrys vulgaris - *Chenopodium botrys* L
 Botrys Mexicana Pacotle - *Chenopodium ambrosioides* L
 Branca ursina officin - ?*Heracleum sphondylium* L
 Brassica - *Brassica oleracea* L
 Bryonia alba vulgaris - *Bryonia dioica* Jacq *Bryonia cretica subsp *dioica*
 Bryonia alba Cretica - *Bryonia cretica* L
 Bryonia nigra Tamus Dodon. - *Tamus communis* L
 Buglossum hortense sempervirens - *Pentaglottis sempervirens* (L) Tausch ex L.H. Bailey
 Buglossum silvestre majus fl cærul. - *Lycopsis arvensis* L *Anchusa arvensis
 Buglossum silvestre Echioides fl pallide-cærul - ?*Echium vulgare* L
 Buglossum marinum Lusit - ?*Anchusa calcarea* Boiss FE
 Bugula fl albo - *Ajuga genevensis* L
 Bugula fl cærul. - *Ajuga reptans* L
 Bulbo castanum - *Bunium bulbocastanum* L
 Bulbus eriophorus - *Scilla hyacinthoides* L
 Bupthalmum vulgare - *Anthemis tinctoria* L
 Bursa pastoris - *Capsella bursa-pastoris* (L) Med.
 Buxus humilis - *Buxus sempervirens* L 'Suffruticosa'

 Calamentum præstantius Lobel - *Calamintha grandiflora* (L) Moench

- Calendula vulgarior* - *Calendula officinalis* L
Calendula fl pl - *Calendula officinalis* L 'Flore pleno'
Calendula prolifera - *Calendula officinalis* L 'Prolifera'
Caltha palustris - *Caltha palustris* L
Campanula minor alpina rotundioribus imis foliis Clus. - *Campanula rotundifolia* L
Campanula alpina linifol. caerul. Bauhin - ?*Campanula linifolia* Scop
Campanula Persicæ folio - *Campanula persicifolia* L
Campanula pyramidalis - *Campanula pyramidalis* L
Canna indica - *Canna indica* L
Cannabis sativa - *Cannabis sativa* L
Capparis leguminosa - *Zygophyllum fabago* L FE
Capsicum - *Capsicum annuum* L
Capsicum fruticans. Pseudo-capsicum Dodon - *Solanum pseudocapsicum* L
Cardamine trifolia Alpina - *Cardamine trifolia* L
Cardiaca - *Leonurus cardiaca* L
Carduus vulgaris Matthioli - *Cirsium arvense* (L) Scop
Carduus acaulis septentrionalium - *Cirsium acaulon* (L) Scop *Cirsium acaule
Carduus benedictus - *Cnicus benedictus* L
Carduus hortensis: vulgo Cardi - *Cynara cardunculus* L
Carduus muricatus vulgo Calcitrapa dictus Clus - *Centaurea calcitrapa* L
Carduus sphærocephalus annuus - ?*Echinops strigosus* L FE
Carduus Erioccephalus fl caerul - *Cirsium eriophorum* (L) Scop
Carduus onopordon Athen Angvillar. - ?*Onopordum acanthium* L
Carlina silvestris vulgaris Clus - *Carlina corymbosa* L FE
Carlina silvestris minor Hispan Clus - *Carlina racemosa* L FE
Caros Diosc s Carvi. - *Carum carvi* L
Carpinus - *Carpinus betulus* L
Caryophyllata vulgaris - *Geum urbanum* L
Caryophyllata fl nutante septentrionale - *Geum rivale* L
Caryophyllata Alpina minima Ponæ. - *Geum montanum* L
Caryophyllus hortense fl simpl et pl - *Dianthus caryophyllus* L
Caryophyllus silv fl laciniato fl simpl et pl - ?*Dianthus superbus* L
Caryophyllus barbatus fl simp et fl pl - *Dianthus barbatus* L
Caryophyllus silvestris prolifer - *Petrorhagia prolifera* (L) Ball & Heywood
Caryophyllus pratensis fl laciniato s Flos Cuculi - *Lychnis flos-cuculi* L **Silene flos-cuculi*
Caryophyllus marinus tenuifol. - *Armeria maritima* (Mill) Willd
Caryophyllus marinus latifol. - *Armeria plantaginea* Willd *Armeria arenaria
Castanea - *Castanea sativa* Mill
Caucalis semine aspo flosculis subrubentibus - *Torilis japonica* (Houtt.) DC
Caucalis nodosa echinato semine. - *Torilis nodosa* (L) Gaertner
Caucalis Hispanica echinato magno fructu. - ?*Caucalis platycarpus* L
Cauda muris - *Myosurus minimus* L
Centaurium majus Heleniifolio - *Centaurea rhaponticum* L **Stemmacantha rhapontica*
Centaurium minus vulgar - *Centaurium pulchellum* (Sw) Druce
Cepa - *Allium cepa* L
Cerasus nostras - *Prunus x avium* (L) L
Cerasus racemosa - *Prunus avium* L
Ceratonia Theophrasti s siliqua - *Ceratonia siliqua* L

- Cerinthe fl luteo - Cerinthe major L
 Chamædrys laciniata - Teucrium botrys L
 Chamædrys officinarum - Teucrium chamædrys L
 Chamelæa tricoccus - Cneorum tricoccon L
 Chamæleon Salmantic Clus - Carduus acarna L *Picnomon arcana
 Chamæmelum Roman fl simpl et pl - Chamaemelum nobile (L) All
 Chamæmelum vulgare - Matricaria recutita L
 Chamæmelum silv. Cotula fætida dictum - Anthemis cotula L
 Chamæpitys officinar fl luteo - Ajuga chamaepitys (L) Schreb
 Chamæpitys Austriaca Clus. fol. non fisso - Dracocephalum austriacum L
 Chærophyllum sativum - Anthriscus cerefolium (L) Hoffm
 Chærophyllum silvest Tabern - Chaerophyllum temulentum L *Chaerophyllum temulum
 Chelidonium majus officinar - Chelidonium majus L
 Chelidonium majus alterum fol & floribus laciniatis - Chelidonium majus L 'Laciniatum'
 *Chelidonium majus var laciniatum
 Chelidonium minus - Ranunculus ficaria L
 Chondrilla vulgaris - Lactuca perennis L
 Chondrilla rara purpurea Lobel - Crupina vulgaris Cass
 Christophoriana - Actaea spicata L
 Chrysanthemum Canadense tuberosum - Helianthus tuberosus L
 Chrysanthemum Peruanum rectum s Flos solis - Helianthus annuus L
 Chrysanthemum Peruanum ramosum - Helianthus multiflorus L
 Chrysanthemum Creticum Matricariæ - Chrysanthemum coronarium L *Xanthophthalmum
 coronarium
 Cicer sativum Dodon. - Cicer arietinum L form
 Cicer arietinum Dodon - Cicer arietinum L
 Cichorium sativum - Cichorium intybus L
 Cichorium silvestre fl cærul perenne et annuum - Cichorium intybus L
 Cichorium silvestre fl luteo - Picris hieracioides L
 Cichorium verrucarium Zacyntha Matthiol. - Zacyntha verrucosa L *Crepis zacintha FE
 Cynara hortensis - Cynara scolymus L *Cynara cardunculus
 Cynara silvestris Bætica - Cynara humilis L FE
 Circaea Lutetiana major - Circaea lutetiana L
 Circaea Lutetiana humilis - Circaea alpina L
 Cirsium 3. montan. Clus. - Cirsium pannonicum (L fil) Link
 Cistus mas 1. Clus - Cistus albidus L
 Cistus mas 2. Clus - Cistus incanus L
 Cistus mas 5. Clus - Cistus crispus L
 Cistus humilis Plantagin fol - Helianthemum plantagineum Pers *Helianthemum guttata
 Cistus annuus 1. Clus - Helianthemum salicifolium L
 Cistus fæmina - Cistus salvifolius L
 Cistus Ledon 1. Clus - Cistus ladanifer L
 Cistus Ledon latifol 2. Clus - Cistus populifolius L
 Cistus Ledon 4. Clus - Cistus monspeliensis L
 Cistus Ledon Gallaecius - ?Cistus laurifolius L
 Clematis erecta Pannon Clus - Clematis integrifolia L
 Clematis virginiana Contareni - Campsis radicans (L) Seem
 Clematis daphnoides - Vinca minor L

- Cnicus sativus* fl croceo - *Carthamus tinctorius* L
Cochlearia major surrecta - ?*Cochlearia officinalis* L
Cochlearia minor septentrional. procumbens - *Cochlearia danica* L
Colchicum autumnale - *Colchicum autumnale* L
Colchicum autumnale tessellatum *Fritillarium dictum* - *Colchicum variegatum* L
Colocynthis pyriformis et pomiformis - *Citrullus colocynthis* (L) Schrader
Colutea Scorpioides - *Coronilla emerus* L **Hippocrepis emerus*
Colutea scorpioides altera rutæ folio - ?*Coronilla valentina* L
Colutea vesicaria - *Colutea arborescens* L
Consolida regal. silv. fl simp caerul. - *Delphinium ajacis* L *Consolida ajacis
Consolida regal hortense fl simpl et pl - *Delphinium consolida* L **Consolida regalis* subsp *regalis*
Convolvulus major fl albo - *Calystegia sepium* (L) R.Br
Convolvulus major fl elegantiss. purpur - *Ipomoea purpurea* Roth
Convolvulus minor arvensis purpur - *Convolvulus arvensis* L
Convolvulus non convolvulus Hispanicus tricolor - *Convolvulus tricolor* L
Convolvulus Althæa folio - *Convolvulus althaeoides* L
Convolvulus Indicus flor purpuro caeruleo - *Ipomoea rubrocaerulea* Hooker *Ipomoea tricolor
Convolvulus Indicus Hederaceo folio - *Ipomoea hederacea* (L) Jacq
Conyza minor graveolens - ?*Pulicaria vulgaris* Gaertner
Conyza cærulea Tabernæmont. - *Erigeron acer* L *Erigeron acris
Coriandrum - *Coriandrum sativum* L
Cornu cervi vulgatius - *Plantago coronopus* L
Cornu cervi repens alterum Dodon. - ?*Coronopus squamatus* (Forsk) Aschers
Cornus fæmina - *Cornus sanguinea* L
Cornus mas - *Cornus mas* L
Corona Imperialis - *Fritillaria imperialis* L
Cortusa Americana - ?*Heuchera americana* L
Corylus silvestr. fructu oblongo - *Corylus maxima* Mill
Corylus silvestr. fructu rotundo - *Corylus avellana* L
Cotyledon Alpinum fol serrato fl guttato - *Saxifraga cotyledon* L
Crista Galli - *Rhinanthus minor* L
Crocodilium Lusitanicum - ?*Serratula* sp/?*Centaurea* sp
Crocodilium perenne - ?*Echinops* sp
Crocus vernus - *Crocus vernus* All (not L)
Crocus montan. autumnale *Transtaganus elegantis* - *Crocus serotinus* Salisb.
Crocus montan. autumn. alter Lusitan. - ?*Crocus pallasii* MB
Cucumis hortensis - *Cucumis sativus* L
Cucumis Asininus - *Ecballium elaterium* (L) A.Rich.
Cucurbita lagenaria - *Lagenaria vulgaris* Ser **Lagenaria siceraria*
Cucurbita omnium maxima - *Cucurbita maxima* Duchesne
Cucurbita peltata alta - *Cucurbita pepo* L form
Cucurbita alia vulgaris - *Cucurbita pepo* L
Cupressus arbor - *Cupressus sempervirens* L
Cyanus hortensis - *Centaurea cyanus* L cv
Cyanus montan latifol fl cærul umbilico purpur - *Centaurea montana* L
Cyanus segetum vulgaris - *Centaurea cyanus* L
Cyanus Asiaticus moschato fl pl - *Centaurea moschata* L **Amberboa moschata*
Cyclaminus fol subrotundo - *Cyclamen europæum* L **Cyclamen purpurascens* subsp *purpurascens*

Cyclamen fol hederaceo fl carneo autumnal - Cyclamen hederifolium Aiton
 Cymbalaria Patavina - Linaria cymbalaria (L) Mill *Cymbalaria muralis
 Cynoglossum vulgare - Cynoglossum officinale L
 Cynoglossum Creticum 1 Clus - Cynoglossum cheirifolium L
 Cynoglossum Creticum 2 Clus - Cynoglossum pictum Aiton *Cynoglossum creticum FE
 Cyperus rotundus verus - Cyperus esculentus L
 Cyperus rotundus Germanic - Scirpus maritimus L *Bolboschoenus maritimus
 Cyperus rotundi alia species Camerar - ?Cyperus fuscus L
 Cytisus silvestris albus Gesner & Cordi - Lygos monosperma (L) Heywood *Retama monosperma
 Cytisus Marantha - Medicago arborea L

Datura fructo oblongo - Datura stramonium L
 Datura fructu rotundo - Datura metel L
 Daucus vulgaris clus. - Daucus carota L
 Dens caninus - Erythronium dens-canis L
 Dentaria major s Anblatum Cordi - Cardamine bulbifera (L) Crantz
 Digitalis - Digitalis purpurea L
 Digitalis fl luteo major - Digitalis ambigua Murr *Digitalis grandiflora
 Doronicum Americanum fol dissecto - Rudbeckia laciniata L
 Doronicum Romanum latifolium - Doronicum pardalianches L
 Doronicum angustifolium - Doronicum plantagineum L
 Dorycnium Monspeliense - Dorycnium suffruticosum Vill *Dorycnium pentaphyllum
 subsp pentaphyllum FE
 Dracunculus hortensis - Artemisia dracunculus L
 Dracunculus aquaticus - Calla palustris L
 Dracunculus major polyphyllos - Dracunculus vulgaris Schott
 Dryopteris - ?Thelypteris phegopteris (L) Slosson *Phegopteris connectilis
 Dulcamara - Solanum dulcamara L

Ebenus Cretica - Ebenus cretica L FE
 Ebulus - Sambucus ebulus L
 Echium Alcibiadum - Alkanna tinctoria (L) Tausch
 Echium scorpioides arvense - Myosotis arvensis (L) Hill
 Echium scorpioides palustre - Myosotis scorpioides L
 Echium supinum seu Creticum 1 & 2 Clus. - Echium creticum L
 Echium supinum fl purpur dilutiore Hispanic - ?Echium lusitanicum L
 Echium nigrum Creticum - ?Echium plantagineum L
 Endivia major sativa - Cichorium endivia L
 Epimedium Dioscori disputatum - Epimedium alpinum L
 Equisetum palustre longioribus setis - Equisetum telmateia Ehrh
 Equisetum pratense longiorib. setis - Equisetum arvense L
 Equisetum junceum Tragi - Equisetum hyemale L
 Equisetum 'aphyllocaulon' Polygonum fæmineum Thalii - Hippuris vulgaris L
 Equisetum fætid. sub aquis repens Bauh. - Chara vulgaris L
 Erica vulgaris pumila - Calluna vulgaris (L) Hull
 Erica Corid. folio XI Clus. baccifera - Empetrum nigrum L
 Erigeron minus vulgare - Erigeron acer L *Erigeron acris
 Eruca sativa fl albo venoso - Eruca sativa Mill

Eruca sativa fl luteo tenuifolia - *Diplotaxis tenuifolia* (L) DC
Eruca Maritima tenuifolia fl purpureo *Cakile dicta* - *Cakile maritima* Scop
Eryngium maritimum - *Eryngium maritimum* L
Eryngium campestre mediterraneum Advers. - *Eryngium amethystinum* L
Eryngium Pannonicum latifolium Clus - *Eryngium planum* L
Eryngium pumilum Hispan. Clus annuum - *Eryngium ilicifolium* Lam FE
Eryngium pumilum Hispan. perenne - ?*Eryngium glaciale* Boiss FE
Eryngium Creticum - ?*Eryngium creticum* Lam FE
Erysimum vulgare - *Erysimum officinale* L **Sisymbrium officinale*
Erysimum Creticum - ?*Erysimum raulinii* Boiss FE
Ervilia Dodon - *Ochrus pallida* Pers *Lathyrus ochrus
Evonymus Theophrast - *Euonymus europaeus* L
Eupatorium Cannabinum - *Bidens cernua* L
Eupatorium aqvaticum fl aureo - ?*Bidens tripartita* L
Euphrasia officinarum - *Euphrasia nitidula* Reuter **Euphrasia officinalis*
Euphrasia altera Dodon - *Odontites verna* (Bell) Dumort *Odontites vernus

Faba sativa major - *Vicia faba* L
Faba Græcorum silvestr Lobel - *Vicia narbonensis* L *Vicia johannis
Fagopyrum - *Fagopyrum esculentum* Moench
Fagus - *Fagus sylvatica* L
Ferula - *Ferula communis* L
Ficus - *Ficus carica* L
Ficus Indica minor - *Opuntia vulgaris* Mill **Opuntia monacantha*
Fili-pendula - *Filipendula vulgaris* Moench
Filix mas - *Dryopteris filix-mas* (L) Schott
Filix fæmina - *Pteridium aquilinum* (L) Kuhn
Filix dicta Adiantum filicis folio - ?*Asplenium adiantum* - *nigrum* L
Filix dicta Osmunda - *Osmunda regalis* L
Fistularia - *Pedicularis sylvatica* L
Flos Africanus fl simpl minor - *Tagetes patula* L
Flos Africanus fl pleno major - *Tagetes erecta* L
Flos Africanus fl simplici et pl luteo rubescente minor - *Tagetes patula* L
Foeniculum sativum - *Foeniculum vulgare* Mill
Foenum græcum - *Trigonella foenum-graecum* L
Fragaria fructu spinoso - *Fragaria vesca* L 'Muricata'
Fraxinella - *Dictamnus albus* L
Fraxinus - *Fraxinus excelsior* L
Fritillaria - *Fritillaria meleagris* L
Fritillaria tenuifol fl luteo maculato Transtagana - *Fritillaria lusitanica* Wikstr FE
Fruentum Indicum - *Zea mays* L
Fumaria officinarum annua - *Fumaria officinalis* L
Fumaria tenuifolia annua - *Platycapnos spicata* (L) Bernh FE
Fumaria perennis Americana - ?*Dicentra cucullaria* (L) Bernh
Fumaria perennis radice cava - *Corydalis bulbosa* (L) DC *Corydalis solida subsp *solida*
Fumaria perennis radice non cava - *Corydalis solida* (L) Sw

Galega fl cærul - *Galega officinalis* L

- Callium fl luteo - Galium verum L
 Gallium fl albo - Galium palustre L
 Genista Spartium 3 Hispan Clus fl albo - Lygos monosperma (L) Heywood *Retama monosperma
 Genista Germanica vulgarior - ?Genista germanica L
 Genista tinctorum - Genista tinctoria L
 Gentianella verna fl cærul amplo perennis - Gentiana acaulis L
 Gentianella autumnalis latifol annua - Gentianella amarella (L) Börner
 Geranium batrachoides l pullo fl Clus - Geranium phaeum L
 Geranium batrachoides majus fl cærul - Geranium pratense L
 Geranium batrachoides majus eodem fl variegato - Geranium pratense 'Striatum'
 Geranium batrachoides odoratissimum - Geranium macrorrhizum L
 Geranium hæmatodes 7 Clus fl ampliss - Geranium sanguineum L
 Geranium bulbosum Dodon - Geranium palustre L
 Geranium nodosum Virginianum fl venoso - ?Geranium maculatum L
 Geranium annum Creticum - Erodium gruinum (L) L'Herit
 Geranium supinum moschatum - Erodium moschatum (L) L'Herit
 Geranium Robertianum Dodonæi - Geranium robertianum L
 Geranium columbinum - Geranium molle L
 Gingidium Matthiol Visnaga vulgo - Ammi visnaga (L) Lam
 Gladiolus major - Gladiolus communis L
 Gladiolus minor fl purpur - Gladiolus italicus Mill
 Glastum sativum - Isatis tinctoria L
 Glaux exigua maritima Lobel - Glaux maritima L
 Glycyrrhiza vera siliqvosa - Glycyrrhiza glabra L
 Glycyrrhiza silvestr siliqvosa - Glycyrrhiza glabra L
 Glycyrrhiza silvestris echinata - Glycyrrhiza echinata L
 Gnaphalium Americanum - Anaphalis margaritacea (L) Benth & Hooker f
 Gnaphalium vulgare minus Impia Plinii - Filago vulgaris Lam
 Gnaphalium montanum - Antennaria dioica (L) Gaertner
 Gramen hirsutum fl stellato atro-purpureo - Luzula spp
 Gramen junceum spicatum Triglochin - Triglochin palustris L *Triglochin palustre
 Gramen junceum spicatum Hexaglochin - Triglochin maritima L * Triglochin maritimum
 Gramen pictum Camerar - Phalaris arundinacea L variegata
 Gramen plumeum Austriacum - Stipa pennata Hudson
 Gramen Leucanthemum Dodon - Stellaria holostea L
 Gramen tremulum maximum Hispanic - Briza maxima L
 Gramen tremulum minus panicula parva - Briza minor L
 Gramen tremulum Amourettes Clus - ?Briza eragrostis L/Briza media L *Eragrostis minor/
 Briza media
 Gramen Parnasi Dioscor - Parnassia palustris L
 Gramen spicatum folio aspero - Dactylis glomerata L
 Gratiola - Gratiola officinalis L
- Halicacabum Indum Camerar - Cardiospermum halicacabum L
 Halicacabum officinar Alkekengi - Physalis alkekengi L
 Halimus - Atriplex halimus L
 Hedera helix - Hedera helix L
 Hedera terrestris - Glechoma hederacea L

- Hedypnois - Cichorium intybus L
 Hedysarum clypeatum - Hedysarum coronarium L
 Helenium - Inula helenium L
 Helianthemum fl aureo s Panax Chironium - Helianthemum chamæcistus Mill
     *Helianthemum nummularium subsp nummularium
 Helianthemum fl albo - Helianthemum apenninum (L) Mill
 Helianthemum palustre liniphyllon fl aureo punctato - Saxifraga hirculus L
 Helichrysum Clus - Helichrysum siculum (Spreng) Boiss *Helichrysum stoechas subsp barrelieri
 Heliotropium majus surrectum - Heliotropium europæum L
 Heliotropium minus supinum - Heliotropium supinum L FE
 Helleborine fl albo - Epipactis latifolia (L) All *Epipactis helleborine
 Helleborus albus fl atro-purpur - Veratrum nigrum L
 Helleborus albus fl subviridi - Veratrum album L
 Helleborus niger 2 Dodon - Helleborus niger L
 Helleborus niger 3 Dodon - Helleborus foetidus L
 Helleborus ferulaceus - Adonis vernalis L
 Hemerocallis Valentina Clus - Pancratium maritimum L
 Hepatica fl simpl et pl - Hepatica triloba Chaix *Hepatica nobilis var nobilis
 Herba mimosa Brasiliana - Mimosa pudica L
 Herba Paris - Paris quadrifolia L
 Herniaria - Herniaria glabra L
 Hieracium min præmorsa radice Lobel - Leontodon autumnalis L
 Hieracium Sabaudum Lobel - ?Hieracium umbellatum L
 Hieracium Narbonense siliqua falcata Lobel - Tolpis barbata (L) Gaertner
 Hieracium echioides capitulis Cardui-bened. - Picris echioides L *Helminthotheca echioides
 Hieracium latif peregrinum Phlomoïdes - Hieracium aurantiacum L
 Hieracium Sonchites Lusitan. - ?Crepis tectorum L
 Horminum sativum - Salvia horminum L *Salvia viridis
 Hippo-lapathum sativum - Rumex patientia L
 Hippo-lapathum subrotundum Pseudo-Rharecentior - ?Rumex aquaticus L
 Hippo-lapathum rotundifolium Rhaponticum Thracicum dictum - Rumex alpinus L
     *Rumex pseudoalpinus
 Hyacinthus Anglicus cæruleus - Endymion non-Scriptus (L) Garcke *Hyacinthoides non-scripta
 Hyacinthus botryoides cærul major - ?Muscari neglectum Guss
 Hyacinthus botryoides cærul minor - ?Muscari racemosum (L) Mill *Muscari neglectum
 Hyacinthus botryoides lacteus - ?Muscari atlanticum Boiss & Reuter *Muscari neglectum
 Hyacinthus botryoides odoratus fl obsolete Muscari dictus - Muscari moschatum Willd
 Hyacinthus campanulæ fl cærul Lusit - Endymion hispanicus (Mill) Chouard
     *Hyacinthoides hispanica
 Hyacinthus comosus major Lobel - Muscari comosum (L) Mill
 Hyacinthus comosus Sannesii dict Column - Muscari comosum var monstrosum
 Hyacinthus Indicus tuberosus fl Narcissi - Polianthes tuberosa L
 Hyacinthus oriental - Hyacinthus orientalis L
 Hyacinthus stellatus æstiv cærul Borraginis fl - Scilla amoena L
 Hyacinthus stellatus autumnal fl purp minor - Scilla autumnalis L
 Hyacinthus stellatus Peruanus - Scilla peruviana L
 Hyacinthus stellatus cineracei coloris Clus - Scilla italica L *Hyacinthoides italica
 Hyoscyamus albus - Hyoscyamus albus L

- Hyoscyamus niger - Hyoscyamus niger L
 Hyoscyamus Creticus - Hyoscyamus aureus L FE
 Hypericum majus nostras - ?Hypericum perforatum L
 Hypericum rutæ folio Ericetorum - ?Hypericum hirsutum L
 Hypericum non perforatum, Ascyrum dictum - Hypericum maculatum Crantz
 Hypericum tomentosum supinum Clus - Hypericum tomentosum L
 Hyssopus fl cærul - Hyssopus officinalis L
- Jacæa nigra pratensis non laciniata - Centaurea jacea L
 Jacæa nigra arvensis laciniata - ?Centaurea nigra L
 Jacæa 4 Austriaca villosa capite Clus - Centaurea phrygia L
 Jacæa fl luteo capite spinoso - Centaurea collina L FE
 Jacobæa vulgaris - Senecio jacobaea L
 Jacobæa marina - Senecio cineraria DC
 Jasminum vulgare fl albo - Jasminum officinale L
 Jasminum Catalonicum fl alb - Jasminum officinale 'Affine'
 Jasminum latifol fl luteo odorato American - Gelsemium sempervirens (L) Aiton
 Juncus alpinus capitulo lanuginoso - Eriophorum vaginatum L
 Juniperus major Dioscorid Clus - Juniperus communis L
- Iberis Cardamantica - Lepidium iberis L *Lepidium graminifolium FE
 Iberis Americana maxima - ?Lepidium virginicum L
 Intybus s Endivia - Cichorium endivia L
 Irides bulbosæ tenuifoliæ - Iris xiphium L
 Iris bulbosa latifol 1 Clus - Iris planifolia (Mill) Fiori
 Iris bulbosa præcox Persica elegantissima - Iris persica L
 Iris geniculata latifolia Susiana dicta - Iris susiana L
 Iris geniculata latifolia Anglica - Iris xiphioides Ehrh *Iris latifolia
 Iris tuberosa Dodonæi - Hermodactylus tuberosus (L) Mill
 Isatis - Isatis tinctoria L
- Kali geniculatum - Salicornia europæa L
 Kali spinosum - Salsola kali L
 Kali minus Adversarior - Suaeda maritima (L) Dumort
- Laburnum - Laburnum anagyroides Med
 Lachryma Jobi - Coix lacryma-jobi L
 Lactuca vulgaris - Lactuca sativa L
 Lagopus vulgaris tenuifolius - Trifolium arvense L
 Lagopus maximus Lobel - Trifolium incarnatum L
 Lagopus angustifolius Hispan. Clus - Trifolium squarrosum L FE
 Lamium silv fl albo - Lamium album L
 Lamium silv fl rubro - Lamium purpureum L
 Lamium Plinii maculato folio - Lamium maculatum L
 Lapsana - Lapsana communis L
 Lapathum acutum - Rumex conglomeratus Murray
 Lapathum sangvineum - Rumex sanguineus L
 Lappa major - Arctium lappa L

- Lappa minor - Xanthium strumarium L
 Lathyrus s Cataputia - Euphorbia lathyris L
 Lathyrus silvestr latifolius fl purpur - Lathyrus latifolius L
 Lathyrus silvestr tenuif fl purpur.violaceo - Lathyrus sylvestris L
 Lathyrus silv. luteus min viciaefoliis - Lathyrus pratensis L
 Lathyrus silv omnium minimus Hispan - ?Lathyrus articulatus L *Lathyrus clymenum
 Lathyrus sativus fl fructuq; albo s Cicercula - Lathyrus sativus L
 Lathyrus sativus fl purpur - Lathyrus cicera L
 Lathyrus tuberosus s Apios Fuchsii - Lathyrus tuberosus L
 Lavendula hortorum latifolia - Lavandula latifolia (L) Medik
 Lavendula hortorum tenuifolia - Lavandula angustifolia Mill
 Lavendula multifida Clus - Lavandula multifida L FE
 Laureola mas - Daphne laureola L
 Laureola fæmina - Daphne mezereum L
 Laurus - Laurus nobilis L
 Laurus Alexandrina - Ruscus hypophyllum L
 Lens sativa - Lens esculenta Moench *Lens culinaris
 Lepidium sativum Columel & Plin - Lepidium sativum L
 Leucoium bulbosum tetraphyllon - ?Leucojum vernalis L
 Leucoium bulbosum hexaphyllon majus polyanthemum - Leucojum aestivum L
 Leucoium triphyllon - Galanthus nivalis L
 Leucoium bulbosum tenuifol minus Hisp - Leucojum trichophyllum Brot
 *Leucoium trichophyllum Schousboe
 Leucoium bulbosum tenuifol autumnale Hisp - Leucojum autumnale L
 Leucoium fruticans viride fl simp et pl luteo - Cheiranthus cheiri L *Erysimum cheiri
 Leucoium fruticans viride fl albo simpl - Matthiola incana var graeca
 Leucoium fruticans incanum fl simpl et pl - Matthiola incana (L) R.Br
 Leucoium saxatile repens fl obsolete Hispanicum - ?Alyssum creticum L FE
 Leucoium marinum repens angustifol - Matthiola sinuata (L) R.Br FE
 Levisticum - Levisticum officinale Koch
 Ligustrum vulgare fl albo - Ligustrum vulgare L
 Lilio-asphodelus major fl phæniceo - Hemerocallis fulva L
 Lilio-asphodelus minor fl luteo - Hemerocallis lilio-asphodelus L
 Lilium album bulbo candicante - Lilium candidum L
 Lilium album bulbo punctato Zultan Sambac Turcarum - Lilium candidum 'Cernuum'
 Lilium puniceum Clus Martagon dictum - Lilium martagon L
 Lilium Susianum Pennachio Persiano - Fritillaria persica L
 Lilium silvestre Dodon fl purpur obsolete repando - Lilium martagon L var
 Lilium silvestre Dod fl albo repando - Lilium martagon album
 Lilium silvest fl miniato repando Byzantinum - Lilium chalcedonicum L
 Lilium silvest fl maculato - Lilium martagon L var
 Lilium convallium fl lacteo - Convallaria majalis L
 Lilium convallium fl carneo - Convallaria majalis 'Rosea'
 Limonium marinum Lobel - Limonium vulgare Mill
 Linaria vulgaris luteo fl - Linaria vulgaris Mill
 Linaria aurea Tradi - Aster linosyris (L) Bernh
 Linaria bellidis folio - Anarrhinum bellidifolium (L) Willd
 Linaria purpur Dodon - Linaria purpurea (L) Mill

- Linaria scoparia Osyris - Kochia scoparia (L) Schrader *Bassia scoparia subsp scoparia
 Linum sativum - Linum usitatissimum L
 Linum arborescens Creticum - Linum arboreum L
 Lithospermon hortense et silvestre - Lithospermum sp
 Lithospermon Anchusæ facie - Alkanna tinctoria (L) Tausch *Alkanna tuberculata
 Lonchitis aspera Maranthæ - Notholaena marantæ (L) R.Br *Cheilanthes marantæ
 Lotus coronata maxima glabra Hispanica - Coronilla varia L *Securigera varia
 Lotus Lybica Dalechamp - ?Melilotus officinalis (L) Pallas
 Lotus tetragonolobus fl luteo - Tetragonolobus maritimus (L) Roth
 Lotus tetragonolobus Cretica fl rubello - Tetragonolobus purpureus Moench
 Lunaria græca annua - Lunaria annua L
 Lunaria græca perennis - Lunaria rediviva L
 Lupinus hortensis fl luteo odorato - Lupinus luteus L
 Lupinus sativus fl albo - Lupinus albus L
 Lupinus latifol cærul Creticus - Lupinus hirsutus L *Lupinus micranthus
 Lupinus tenuifol cærul vulgatiore - Lupinus angustifolius L
 Lupulus domesticus et silvestris - Humulus lupulus L
 Lutea vulgaris - ?Reseda luteola L
 Lutea Cretica Contareni - Datisca cannabina L
 Lychnis Byzantina fl miniat simpl et pl - Lychnis chalcedonica L *Silene chalcedonica
 Lychnis coronaria - Lychnis coronaria (L) Desr *Silene coronaria
 Lychnis silvestr 1 Clus - Silene armeria L
 Lychnis silvestr 2 Clus - Silene conoidea L
 Lychnis silvestr 8 Clus fl reflexo - ?Silene polyphylla L/?Silene inaperta L (multicaulis)
 Lychnis silvestr 9 Clus - Silene nutans L
 Lychnis ocymoides vulgaris fl simpl et pl purpureo - Melandrium dioicum (L) Coss &
 Germ *Silene dioica
 Lychnis ocymoides fl simpl albo - Melandrium album (Mill) Garcke *Silene latifolia subsp alba
 Lychnis ocymoides noctiflora - Silene noctiflora L
 Lychnis silvestris, Polemonium qvorunda - Silene vulgaris (Moench) Garcke *Silene
 vulgaris subsp vulgaris
 Lychnis silvestre viscosa fl rubro - Silene muscipula L FE
 Lysimachia spicata purpurea major Clus - Lythrum salicaria L
 Lysimachia spicata purpurea minor Clus - Lythrum hyssopifolia L
 Lysimachia siliqvosa latifol s major Clus - ?Epilobium hirsutum L
 Lysimachia siliqvosa tenuifolia Chamænerion dicta - Epilobium angustifolium L
 Lysimachia siliqvosa Virginiana - Oenothera biennis L
 Lysimachia lutea communis Clus - Lysimachia vulgaris L
 Lysimachia lutea 2 Clus - Lysimachia punctata L
 Lysimachia cærulea galericulata - Scutellaria galericulata L
- Majorana vulgaris - Origanum onites L
 Majorana nobilis - Origanum majorana L
 Mala insana - Solanum melongena L
 Malum Æthyopicum Dodon - Solanum aethiopicum L
 Malva vulgaris repens fl amplo - Malva sylvestris L
 Malva vulgaris repens fl minore - Malva neglecta Wallr
 Malva crispa - Malva crispa L *Malva verticillata

Malva Bætica integrifolia fl amplo intense rubro - Malva hispanica L FE
 Malva trimestris cretica - Lavatera trimestris L
 Malva hortensis fl simpl et pl - Alcea rosea L
 Malus Armeniaca - Prunus armeniaca L
 Malus Aurantia - Citrus aurantium L
 Malus Cydonia - Cydonia oblonga Mill
 Malus citria - Citrus medica L
 Malus Persica - Prunus persica (L) Batsch
 Malus Punica - Punica granatum L
 Marrubium album nostras - Marrubium vulgare L
 Marrubium album Hispanic - ?Ballota hirsuta Bentham FE
 Marrubium nigrum officinarum - Ballota nigra L
 Marrubium aqvaticum - Lycopus europaeus L
 Matricaria fl simpl et pl - Chrysanthemum parthenium (L) Bernh *Tanacetum parthenium
 Medica s fænum Burgundiacum fl cærulo-purpureo - Medicago sativa L
 Medica echinata - Medicago polymorpha L
 Medica scutata - Medicago scutellata (L) Mill
 Medica marina - Medicago marina L FE
 Melampyrum fl luteo, coma cærulo-purpurea - ?Melampyrum arvense L
 Melanthium silvestre - Nigella arvensis L
 Melanthium Damascenum fl simpl et pl - Nigella damascena L
 Melanthium Hispanic fl cæruleo amplissimo - Nigella hispanica L
 Melilotus officinarum fl luteo perennis - Melilotus officinalis (L) Pallas
 Melilotus Italica fl albo perennis - ?Melilotus alba Medik *Melilotus albus
 Melilotus Italica fl luteo annua - Melilotus italica (L) Lam FE
 Melilotus odoratissima fl luteo annua Hispanic - Melilotus altissima Thuill
 Melissa hortensis - Melissa officinalis L
 Melissa Moldavica - Dracocephalum moldavicum Lam
 Melissa Molucana lævis - Moluccella laevis L
 Melissa Molucana aspera - Moluccella spinosa L FE
 Melo Saccharinus - Cucumis melo L var
 Melopepo Byzantinus odoratissimus - ?Cucurbita melopepo L *Cucurbita pepo
 Mentha hortensis crispa - Mentha spicata L 'Crispa'
 Mentha officinarum spicata - Mentha spicata L
 Mentha cattaria nostras - Nepeta cataria L
 Mentha cattaria tuberosa spicato Hispan. - Nepeta tuberosa L FE
 Menthastrum - Mentha longifolia (L) Huds
 Mercurialis - Mercurialis annua L
 Mespilus - Mespilus germanica L
 Meum - Meum athamanticum Jacq
 Milium semine albo - Panicum miliaceum L
 Milium semine flavo - Setaria italica (L) Beauv
 Milium semine nigro - Panicum miliaceum L form
 Milium Indicum semine albo Sorgho dictum - Sorghum bicolor (L) Moench
 Millefolium vulgare - Achillea millefolium L
 Millefolium nobile odore Tanaceti - Achillea nobilis L
 Millefolium minus luteum - Achillea tomentosa L
 Millefolium aqvaticum fl luteo galericulato - Utricularia vulgaris L

- Millefolium aquaticum fœniculi folio* - *Myriophyllum verticillatum* L
Moly montan latifol flavo fl Clus - *Allium moly* L
Moly triangulare - ?*Allium triquetrum* L
Moly Narcissinis foliis 2 Clus - *Allium angulosum* L
Moly Theophrasti - *Allium multibulbosum* Jacq *Allium nigrum
Mollugo vulgatio herbariorum Lobel - *Galium mollugo* L
Morus alba - *Morus alba* L
Morus nigra - *Morus nigra* L
Myagrum hortense monospermon - *Myagrum perfoliatum* L
Myagrum alterum Thlaspi effigie s Viola lutea silv Tragi - *Erysimum cheiranthoides* L
Myagrum sativum - *Camelina sativa* (L) Crantz
Myagro similis siliqua rotunda - *Myagrum paniculatum* L **Neslia paniculata*
Myrrhis - *Myrrhis odorata* (L) Scop
Myrtillus Matthiol fructu nigricante - *Vaccinium myrtillus* L
Myrtillus exiguus Tragi s *Vaccinia rubra* Dodon - *Vaccinium vitis-idaea* L
Myrtus latifolia - *Myrtus communis* L
Myrtus tenuifolia Tarentina - *Myrtus communis* ssp *tarentina*
- Narcissi latifolii:*
Narcissus medio-purpureus - *Narcissus poeticus* L
Narcissus medio-luteus Donas *Narbonens* - *Narcissus x biflorus* Curt **Narcissus x medioluteus*
Narcissus Chalcedonic fl pleno odoratiss - *Narcissus tazetta* L *lacticolor plenus*
Narcissus Indicus fl purpureo liliaceo polyanthos - ?*Brunsvigia gigantea* Heist. **Brunsvigia orientalis*
Narcissi juncifolii:
Narcissus juncifolius major - *Narcissus jonquilla* L
Narcissus juncifolius fl pl - *Narcissus jonquilla* L fl pl
Narcissus juncifolius foliis reflexis Campanella dictus - *Narcissus x odoratus* L form
Narcissus juncifolius Hisp fl luteis magno calice - *Narcissus x odoratus* L
Narcissi silvestr s Pseudo-Narcissi:
Narcissus silvestris luteus vulgaris - *Narcissus pseudonarcissus* L
Narcissus autumnalis minor Clus fl *flavo* - *Sternbergia lutea* (L) Sprengel var *sicula*
Nardus montana - *Valeriana globulariifolia* DC
Nasturtium pratense - *Cardamine pratensis* L
Nasturtium hortense - *Lepidium sativum* L
Nasturtium hyemale Barbarea - *Barbarea vulgaris* R.Br
Nasturtium Indicum - *Tropaeolum minus* L
Nicotiana Europæa - *Nicotiana rustica* L
Nicotiana Indica - *Nicotiana tabacum* L
Nummularia - *Lysimachia nummularia* L
- Ocymastrum Valentinum* Clus - *Ballota hirsuta* Bentham *Ballota nigra FE
Ocimum maximum Ægyptium - *Ocimum basilicum* L
Ocimum hortense - *Ocimum basilicum* L var
Ocimum hortense minus - *Ocimum minimum* L *Ocimum basilicum
Oenanthe - ?*Oenanthe crocata* L FE
Olusatrum - *Smyrniolum olusatrum* L
Onobrychis Dodon - *Onobrychis viciifolia* Scop
Onobrychis 4 Clus - *Oxytropis montana* DC **Oxytropis pyrenaica*

- Ononis spinosa - Ononis spinosa L
 Ononis non spinosa - Ononis spinosa L form
 Ononis non spinosa fl luteo perennis - Ononis natrix L
 Ononis non spinosa fl luteo annua - Ononis viscosa L FE
 Ophioglossum - Ophioglossum vulgatum L
 Ophris Bifolia - Listera ovata (L) R.Br
 Orchis palmata fl albo - ?Leucorchis albida (L) E. Meyer ex Patze *Pseudorchis albida FE
 Orchis palmata fl purpur - ?Dactylorhiza purpurella (T & TA Steph) Soó
 Orchis palmata verna fol maculoso - Dactylorhiza maculata (L) Soó
 Orchis palmata astiva spica longiss odorata - Gymnadenia conopsea (L) R.Br.
 Orchis moschata - Herminium monorchis (L) R.Br.
 Orchis antropophora - Aceras anthropophorum (L) R.Br.
 Orchis dicta Cynosorchis - Anacamptis pyramidalis (L) LCM Rich
 Orchis dicta Testiculus vulpis - Platanthera bifolia (L) LCM Rich
 Orchis dicta Triorchis alba spiral. autumnal - Spiranthes spiralis (L) Chevall
 Oreoselinum vulgare - Peucedanum oreoselinum (L) Moench
 Origanum onitis s silvestre fl purpur - Origanum onites L
 Origanum Heracleoticum Creticum - Origanum heracleoticum L *Origanum vulgare
 subsp hirtum
 Ornithogalum Arabicum - Ornithogalum arabicum L
 Ornithogalum montanum umbellatum fl amplo Lusitan - Ornithogalum umbellatum L
 Ornithogalum majus 1 Clus - Ornithogalum pyrenaicum L *Ornithogalum narbonense
 Ornithogalum Pannon albo fl Clus - Ornithogalum comosum Willd FE
 Ornithopodium - Ornithopus perpusillus L
 Orobanche - Orobanche minor Sm
 Orobus Pannon 1 Clus - Lathyrus vernus (L) Bernh
 Orobus Pannon 3 Clus - Lathyrus niger (L) Bernh
 Orobus Venetus Clus - Lathyrus venetus (Mill) Wohlf
 Oxyacantha Berberis dicta - Berberis vulgaris L
 Oxyacantha s spina acuta - Crataegus oxyacantha L *Crataegus laevigata
- Pæonia fl simplici - Pæonia mascula (L) Mill
 Pæonia fl pl - Pæonia officinalis L
 Panicum - Echinochloa crus-galli (L) P Beauv
 Papas Peruvianorum - Solanum tuberosum L
 Papaver sativum fl simpl et pl - Papaver somniferum L
 Papaver cornutum fl luteo - Glaucium flavum Crantz
 Papaver cornutum fl Phæniceo - Roemeria hybrida (L) DC
 Papaver Rhoëas hortense et silvestre fl simpl et pl - Papaver rhoëas L
 Papaver spinosum fl luteo - Argemone mexicana L
 Parietaria - Parietaria diffusa Mert & Koch *Parietaria judaica
 Pastinaca latifolia silvestris et hortensis - Pastinaca sativa L
 Paronychia Alsinefolia Lobel - Erophila verna (L) Chevall
 Paronychia altera rutaceo fol Lobel - Saxifraga tridactylites L
 Pentaphyllon repens fl luteo - Potentilla reptans L
 Pentaphyllon argenteo fol erectum luteum - Potentilla argentea L
 Pentaphyllon palustre rubrum - Comarum/Potentilla palustris (L) Scop
 Pentaphyllon majus fl sulphureo - Potentilla recta L

- Pentaphyllon fl albo - *Potentilla alba* L
 Peplis maritima - *Euphorbia peplis* L
 Pepo - *Cucurbita pepo* L
 Perfoliata - *Bupleurum rotundifolium* L
 Periclymenum vulgare - *Lonicera periclymenum* L
 Periclymenum Italicum perfoliatum - *Lonicera caprifolium* L
 Periclymenum Allobrogum alterum Corni fæminæ effigie Lobel - *Lonicera alpigena* L
 Persicaria maculata - *Polygonum persicaria* L **Persicaria maculosa*
 Persicaria mordax Thalii - *Polygonum hydropiper* L **Persicaria hydropiper*
 Petasites - *Petasites hybridus* (L) G.,M.& S.
 Petroselinum hortense vulgatius et crispum - *Petroselinum crispum* (Mill) Nym
 Petroselinum caninum Tabern - *Aethusa cynapium* L
 Phalangium Allobrogicum Clus - *Paradisea liliastrum* (L) Bertol
 Phalangium Cretæ Salonensis - *Asphodelus fistulosus* L
 Phalangium Virginian fl cærul triphylo - *Tradescantia virginiana* L
 Phalaris Canariensis et Hispanica - *Phalaris canariensis* L
 Phaseolus Ægyptius dictus Lablab. - *Dolichos lablab* L *Lablab purpureus
 Phaseolus Indic fl miniato - *Phaseolus coccineus* L
 Phaseolus Indic major floribus et seminibus albis - ?*Phaseolus vulgaris* L
 Phaseolus Turcic semine varior colorum - ?*Vigna* spp
 Phellandrium - *Oenanthe aquatica* (L) Poir
 Phyllitis vulgaris Lingva cervina - *Phyllitis scolopendrium* (L) Newm **Asplenium scolopendrium*
 Pilosella vulgaris - *Hieracium pilosella* L
 Pimpinella Sangvisorba hortensis - *Sanguisorba officinalis* L
 Pimpinella sangvisorba silvestr minor inodora Lusitan - *Poterium sanguisorba* L **Sanguisorba minor*
 Pimpinella sangvisorba silv major inodora - ?*Sanguisorba officinalis* form
 Pimpinella spinosa Cretica - *Poterium spinosum* L **Sarcopoterium spinosum*
 Pimpinella Agrimonix folio - *Sanguisorba hybrida* (L) Nordborg FE
 Pimpinella saxifragia minor - *Pimpinella saxifraga* L
 Pimpinella saxifragia major - *Pimpinella major* (L) Huds
 Pingvicula fl cærul - *Pinguicula vulgaris* L
 Pisum arvense minus - *Pisum sativum* L
 Pisum hortense vulgatius - *Pisum sativum* L cv
 Pisum cordatum - *Paullinia pinnata* L **Serjania curassavica*
 Plantago latifolia glabra vulgaris - *Plantago major* L
 Plantago angustifolia glabra vulgaris - *Plantago lanceolata* L
 Plantago latifol hirsuta - *Plantago media* L
 Plantago angustifolia fruticans Clus Alopecuroides - ?*Plantago lagopus* L
 Plantago rosea maxima - *Plantago major* L 'Rosularis'
 Plantago rosea spicata - *Plantago lanceolata* L var
 Plantago maritima angustifol major - *Plantago maritima* L
 Plantago maritima angustifolia minor - ?*Plantago serraria* L FE
 Plantago aqvatica - *Alisma plantago-aquatica* L
 Polygala - *Polygala vulgaris* L
 Polygala Valentina I Clus - *Coronilla valentina* L
 Polygonum vulgare latifol - *Polygonum aviculare* L
 Polygonum vulgare tenuifol - *Polygonum minus* Hudson FE
 Polygonum littoreum floscul albo-spadicei - ?*Polygonum raii* Bab **Polygonum oxyspermum* FE

- Polygonatum latifolium 1 Clus - Polygonatum multiflorum (L) All
 Polygonatum latifolium 2 Clus - ?Polygonatum odoratum (Mill) Druce
 Polygonatum angustifolium 1 Clus - Polygonatum verticillatum (L) All
 Pomum Amoris - Lycopersicon esculentum Mill
 Portulaca major - Portulaca oleracea L
 Porrum sectivum - Allium porrum L
 Porrum schoenoprasum - Allium schoenoprasum L
 Potamogeton latifolium - Potamogeton natans L
 Primula veris humilis - Primula vulgaris Hudson
 Primula veris elatior - Primula veris L
 Primula veris umbellata - Primula x variabilis Goupil
 Prunella fl purpur - Prunella vulgaris L
 Prunella fl albo - Prunella grandiflora (L) Scholler 'Alba'
 Prunella major Lusitanica - Prunella grandiflora L
 Prunella folio dissecto - Prunella laciniata (L) L
 Prunus hortensis - Prunus domestica L
 Prunus silvestris - Prunus spinosa L
 Psyllium annum - Plantago indica L *Psyllium arenarium
 Psyllium perenne - Plantago cynops L *Psyllium sempervirens
 Ptarmica vulgaris - Achillea ptarmica L
 Ptarmica Austriaca 1 Clus - Xeranthemum annum L
 Pulegium officinarum - Mentha pulegium L
 Pulegium cervinum - Mentha (Preslia) cervina L *Mentha cervina FE
 Pulmonaria - Pulmonaria officinalis L
 Pulsatilla - Pulsatilla vulgaris Mill
 Pyri - Pyrus communis L
 Pyrola 1 Clus vulgator - Pyrola rotundifolia L
 Pyrola 2 Clus tenerior - Orthilia secunda (L) House

 Quercus - Quercus robur L

 Ranunculus silvestris 1 Dodon - Ranunculus sceleratus L
 Ranunculus silvestris 3 Dodon echinat. - Ranunculus arvensis L
 Ranunculus silvestris Dulcis Tragi - ?Ranunculus polyanthemus L
 Ranunculus nemorosus fl albo simpl - Anemone nemorosa L
 Ranunculus nemorosus fl purp simpl et pl - Anemone apennina L
 Ranunculus nemorosus fl luteo simpl - Anemone ranunculoïdes L
 Ranunculus hortensis fl luteo simpl et pl Dodon - Ranunculus acris L
 Ranunculus hortensis bulbos fl lut pl - Ranunculus bulbosus L
 Ranunculus grumosus fl simpl et pl - Ranunculus asiaticus L
 Ranunculus grumosus rutæfolio fl pl lut - Callianthemum rutaefolium CA Meyer
     *Callianthemum coriandrifolium
 Ranunculus grumosus Illyric - Ranunculus illyricus L
 Ranunculus Pyrenæus Plantaginis fol Clus - Ranunculus amplexicaulis L
 Ranunculus grumos latifol pumilus - Ranunculus bullatus L FE
 Ranunculus pl fl albo Clus - Ranunculus aconitifolius L
 Ranunculus glomerato fl Clus - ?Trollius europæus L
 Ranunculus flammula prior Dodon - Ranunculus flammula L

- Ranunculus flammula folio serrato altera* Dodon - ?*Ranunculus ophioglossifolius* Vill FE
Ranunculus Sardoni s *Apium palustre* - *Apium graveolens* L *Apium graveolens var *graveolens*
Ranunculus aqvatic umbilicato fol Column - *Ranunculus aquatilis* L
Raphanus s *Radicula sativa* - *Raphanus sativus* L *Raphanus sativus var *sativus*
Raphanus radice nigra - *Raphanus sativus* L form *Raphanus sativus var *niger*
Raphanus Rusticanus - *Armoracia rusticana* Gaertner, Mey & Scherb
Raphanus silvestr aqvatic Lobel - *Rorippa amphibia* (L) Besser
Rapistrum vulgare luteum - *Sinapis arvensis* L
Rapistrum segetum monospermon fl albo elegantissimo Lusit - ?*Myagrum* sp/*Camelina* sp
Rapunculus hortensis fl cærul - ?*Campanula pyramidalis* L
Reseda major - *Reseda alba* L
Reseda affinis Phyteuma Monspeliens - *Reseda phyteuma* L
Rhamnus secund Matthiol. - ?*Hippophaë rhamnoides* L
Rhamnus solutivus - *Rhamnus catharticus* L
Ribesium - *Ribes rubrum* L
Ribesium fruct nigro - *Ribes nigrum* L
Ricinus semine pulcherrimo maximo Gvinea - ?*Ricinus communis* L var
Ricinus vulgaris minor - *Ricinus communis* L
Rosa fl pl albo - *Rosa* x *alba* L fl pl
Rosa fl simpl et pl rubro - *Rosa gallica* L
Rosa moschata - *Rosa moschata* J Herrm
Rosa Damascena fl pallido - *Rosa* x *damascena* Mill
Rosa Turcica fl simpl luteo-phaeniceo - *Rosa foetida* J Herrm 'Bicolor'
Rosa silvestris odora Eglenteria dicta - *Rosa rubiginosa* L
Rosmarinus aosmos - ?*Andromeda polifolia* L
Rosmarinus coronarius - *Rosmarinus officinalis* L
Rubia tinctorum - *Rubia tinctorum* L
Rubia spicata Cretica - *Crucianella latifolia* L FE
Rubus vulgaris - *Rubus fruticosus* L agg.
Rubus Idæus - *Rubus idaeus* L
Rubus Idæus non spinosus odoratissima - *Rubus odoratus* L
Rubus saxatilis Alpinus Clus - ?*Rubus saxatilis* L
Ruscus - *Ruscus aculeatus* L
Ruta hortensis - *Ruta graveolens* L
Ruta silvestris montana tenuifol - ?*Ruta linifolia* L FE
Ruta canina Lobel - *Scrophularia canina* L

Sabina - *Juniperus sabina* L
Salix aqvatica angustifolia - ?*Salix viminalis* L
Salix pumila repens - *Salix repens* L
Salvia hortensis - *Salvia officinalis* L
Sambucus vulgaris - *Sambucus nigra* L
Sambucus palustris mas fl globoso - *Viburnum opulus* L 'Roseum' (sterile)
Sambucus palustris fæmina - *Viburnum opulus* L
Sanicula Diapensia vulgo - *Sanicula europaea* L
Sanicula guttata - *Cortusa matthioli* L
Saponaria fl simpl et pl - *Saponaria officinalis* L
Satureja hortensis annua - *Satureia hortensis* L

- Satureja perennis* - *Satureia montana* L
Saxifraga alba - *Saxifraga granulata* L
Saxifraga aurea - *Chrysosplenium oppositifolium* L
Scabiosa major fol dissecto - ?*Knautia arvensis* (L) Coulter
Scabiosa minor fol dissecto - *Scabiosa columbaria* L
Scabiosa 6 Clus vel Indica - *Scabiosa atropurpurea* L
Scabiosa Indica odorato - *Scabiosa atropurpurea* L
Scabiosa Hispanica major fl dilute cæruleo - *Scabiosa stellata* L
Scabiosa Alpina centaurioides - *Cephalaria alpina* (L) Schrad ex Roem et Schult
Scilla - *Urginea maritima* (L) Baker
Scolymos Theophrasti spinosissimus *Eryngium Vegetii* - *Scolymus hispanicus* L
Scordium - *Teucrium scordium* L
Scorodo-prasum - ?*Allium scorodoprasum* L
Scorpioides Bupleuri - *Scorpiurus sulcatus* L forms **Scorpiurus muricatus* FE
Scorpioides Portulacæ folio - *Coronilla scorpioides* (L) WDJ Koch
Scorzonera Hispanica - *Scorzonera hispanica* L
Scrophularia major radice tuberosa - *Scrophularia nodosa* L
Scrophularia aestiva montis Serrati - *Scrophularia lucida* L FE
Sedum tectorum vulgare majus - *Sempervivum tectorum* L
Sedum minus vermiculatum fl luteo - *Sedum* [acre L]/?sexangulare L
Sedum minimum s Illecebra - *Sedum acre* L
Sedum arborescens minus - *Arthrocnemum fruticosum* (L) Moq
Senecio vulgaris minor - *Senecio vulgaris* L
Serpillum latifolium - ?*Thymus vulgaris* L
Serpillum tenuifolium - *Thymus serpyllum* L agg.
Serratula - *Serratula tinctoria* L
Sesamoides parvum Salmantic Clus - *Sesamoides canescens* (L) Kuntze
Seseli Massiliense - *Seseli tortuosum* L FE
Siler montanum - *Laserpitium siler* L
Silybum vulgare *Cardus Mariæ* - *Silybum marianum* (L) Gaertn
Sinapi album - *Sinapis alba* L
Sinapi Arragonicum - ?*Sinapis hispanica* L **Erucaria tenuifolia*
Sisarum - *Sium sisarum* L
Sison Dioscoridis putatum - ?*Sison amomum* L
Sisyrinchium majus et minus Clus - *Iris sisyrinchium* L **Gynandris sisyrinchium*
Sium minimum s *Impatiens Erucæfolio* - *Cardamine impatiens* L
Solanum officinarum - *Solanum nigrum* L
Solanum lethale *Belladonna* Itolor - *Atropa bella-donna* L
Solanum somniferum fructu rubro - *Solanum dulcamara* L
Solidago Saracenicæ - *Senecio fluviatilis* Wallr **Senecio sarraceni*
Sonchus lævis - *Sonchus oleraceus* L
Sonchus asper vulgaris - *Sonchus asper* (L) Hill
Sophera Ægyptia - ?*Sophora alopecuroides* L FE
Sophia Chirurgorum - *Descurainia sophia* (L) Webb
Sorbus aucuparia - *Sorbus aucuparia* L
Sorbus Norvegica latifolia *Ariæ* congener - ?*Sorbus aria* L form
Sparganium majus - *Sparganium erectum* L
Sparganium minus - *Sparganium minimum* Wallr **Sparganium natans*

- Spinachia sativa - Spinacia oleracea L
 Spinachia silvestr Bonus Henricus - Chenopodium bonus-henricus L
 Stachys Fuchs latifolia - Stachys germanica L
 Stachys Cretica angustifolia - Stachys cretica L FE
 Staphisagria - Delphinium staphisagria L
 Stoebe Salmantic 1 Clus - Centaurea salmantica L *Mantisalca salmantica FE
 Stoebe Salmantic 2 Clus - ?Centaurea leucolepis DC *Centaurea alba subsp splendens FE
 Stoebe capitata Rosmarini folio Ponæ - Staehelina dubia L FE
 Stoechas Arabica 1 et 2 Clus - Lavandula stoechas L
 Symphytum majus - Symphytum officinale L
 Symphytum majus tuberosum - Symphytum tuberosum L
 Succisa Morsus Diaboli - Succisa pratensis Moench
 Syringa Italica fl albo - Philadelphus coronarius L
 Syringa fl cærul s Lillach Arabum - Syringa vulgaris L
- Tanacetum vulgare - Tanacetum vulgare L
 Tanacetum crispum Anglicum - Tanacetum vulgare ssp crispum
 Telephium vulgare - Sedum telephium L
 Telephium Creticum - ?Telephium imperati L
 Teucrium pratense - Veronica chamaedrys L
 Teucrium Boeticum - Teucrium fruticans L
 Thalictrum vulgare majus - Thalictrum flavum L
 Thalictrum vulgare minus - Thalictrum minus L
 Thapsia latifolia Hispanic - Thapsia villosa L FE
 Thlaspi Creticum - Iberis umbellata L
 Thlaspi 4 parvum odorato fl Clus - Iberis odorata L
 Thlaspi clypeatum - Biscutella laevigata L
 Thlaspi semperflorens Italicum - Iberis semperflorens L
 Thymbra Cretica - Satureia thymbra L
 Tilia - Tilia spp
 Tithymalus sive Esula exigua - Euphorbia exigua L
 Tithymalus helioscopi s Esula vulgatiior - Euphorbia helioscopia L
 Tithymalus Characias - Euphorbia characias L
 Tithymalus arboreus - Euphorbia dendroides L
 Tithymalus myrsinites - Euphorbia myrsinites L
 Tithymalus lunato fl Column - Euphorbia sylvatica L *Euphorbia amygdaloides
 Tithymalus platyphyllos verbasci facie Diosc s Bei delsar Ægyptiorum - ?Calotropis gigantea (L) R.Br
 Tithymalus tuberosus Apios dictus - ?Euphorbia apios L/?Euphorbia tuberosa L
 Tordilium - Tordylium maximum L
 Tormentilla - Potentilla erecta (L) Raeusch
 Trachelium vulgare - Campanula trachelium L
 Trachelium minus umbellatum - Campanula glomerata L
 Trachelium Indicum Cardinalitium dictum - Lobelia cardinalis L
 Trachelium hortens - Campanula medium L
 Tragopogon fl luteo vulgare - Tragopogon pratensis L
 Tragopogon fl pallidiore humilius - Tragopogon dubius Scop
 Tragopogon fl purpur - Tragopogon porrifolius L
 Tragopogon gramineo folio suave-rubente fl Column - Tragopogon hybridum L*Tragopogon hybridus FE

- Tragoriganum Hispan 3 Clus - Thymus sp
 Trichomanes - Asplenium trichomanes L
 Trifolium pratense fl albo - Trifolium repens L
 Trifolium pratense fl rubro - Trifolium pratense L
 Trifolium majus 1 Clus - ?Trifolium medium L
 Trifolium luteum lupulinum - Medicago lupulina L
 Trifolium odoratum - Trigonella caerulea (L) Ser
 Trifolium fragiferum Friscum - Trifolium fragiferum L
 Trifolium bituminosum annuum - Psoralea bituminosa L *Bituminaria bituminosa
 Trifolium quadrifolium phæum - Trifolium repens L
 Tulipæ varii generis - Tulipa gesneriana L
 Tulipa Apenninea Clus - Tulipa sylvestris L *Tulipa sylvestris subsp sylvestris
 Tulipa montana pumila bicolor Lusit - Tulipa australis Link *Tulipa sylvestris subsp australis
 Tulipa Persica - ?Tulipa clusiana DC
 Turrita Lobel - Turritis glabra L *Arabis glabra
 Tussilago - Tussilago farfara L
- Ulmaria vulgaris - Filipendula ulmaria (L) Maxim
 Ulmaria peregrina Barba capræ Patavinon - Aruncus dioicus (Walt) Fern
 Umbilicus Veneris Hispan minor - Omphalodes linifolia (L) Moench
 Umbilicus Veneris Lusitan major - ?Omphalodes nitida Hoffm & Link
 Unifolium - Maianthemum bifolium (L) FW Schmidt
 Urtica Heraclea fl purpur - Stachys sylvatica L
 Urtica Romana - Urtica pilulifera L
 Urtica silv asperior Lobel - Urtica urens L
 Uva crispa - Ribes uva-crispa L
- Vaccinia palustria - Vaccinium oxycoccos L
 Valeriana major Phu Ponticum dicta - Valeriana phu L
 Valeriana græca - Polemonium caeruleum L
 Valeriana silvestr major - Valeriana officinalis L
 Valeriana silvestr minor - Valeriana dioica L
 Valeriana Indica Clus - Fedia cornucopiae (L) Gaertn
 Verbascum album fl luteo - Verbascum thapsus L
 Verbascum album Brassicæ folio - ?Verbascum lychnitis L
 Verbascum nigrum - Verbascum nigrum L
 Verbena vulgaris - Verbena officinalis L
 Veronica mas serpens Dodon - Veronica officinalis L
 Veronica serpyllifolia Lobel - Veronica serpyllifolia L
 Veronica fæmina Fuchs - Kickxia spuria (L) Dum
 Veronica recta cærulea - Veronica longifolia L *Pseudolysimachion longifolium subsp longifolium
 Vicia sativa - Vicia sativa L
 Vicia silvestr siliqua hirsuta - Vicia hybrida L/Vicia lutea L
 Viola dentaria - ?Cardamine bulbifera (L) Crantz
 Viola lunaria annua - Lunaria annua L
 Viola lunaria perennis - Lunaria rediviva L
 Viola matronalis fl albo simpl - Hesperis matronalis L *Hesperis matronalis subsp candida
 Viola matronalis fl purpur simpl - Hesperis matronalis purpurea L *Hesperis matronalis subsp matronalis

Viola matronalis fl albo pl - Hesperis matronalis alba pl *Hesperis matronalis subsp candida
Viola Martia fl simpl et pl - Viola odorata L
Viola Martia fl simpl albo - Viola odorata alba
Viola silvestr assurgens canina dicta - Viola riviniana Reichenb/Viola canina L
Viola tricolor repens - Viola tricolor L
Viola tricolor assurgens versicolor - ?Viola tricolor L var/?Viola elatior Fries
Viola Pentagonia s Speculum Veneris - Specularia pentagonia (L) A DC *Legousia pentagonia
Virga aurea officinarum - Solidago virgaurea L
Virga aurea Mexicana - Solidago mexicana L *Solidago simpervirens
Virga aurea Limonii folio Dorea dicta - Senecio doria L
Vitedera Virginiana - Parthenocissus quinquefolia (L) Planch
Vitis vinifera - Vitis vinifera L

Hortus Christianæus seu Catalogus Plantarum Quibus Serenissimi Principis Christiani IV Viridarium Hafniense.

Otto Sperlings planteliste alfabetiseret efter den moderne nomenklatur

*Hortus Christianæus seu Catalogus Plantarum Quibus Serenissimi Principis Christiani IV
Viridarium Hafniense.*

The plantlist of Otto Sperling alphabetized according to modern nomenclature.

John H. Harvey

Abutilon avicennae Gaertner, (Sida abutilon) *Abutilon theophrasti - Abutilon Avicennæ
?Acacia spadicigera Cham & Schlect *Acacia cornigera - Acacia Mexicana
Acanthus mollis L - Acanthus sativus non spinosus
Acanthus spinosus L - Acanthus silvestris s spinosus
Acer campestre L - Acer tenuifolium, campestre Dodon
Acer pseudoplatanus L - Acer latifolium Platanus Tragi
Aceras anthropophorum (L) R.Br. - Orchis antropophora
Achillea ageratum L - Ageratum fl flavo
Achillea millefolium L - Millefolium vulgare
Achillea nobilis L - Millefolium nobile odore Tanaceti
Achillea ptarmica L - Ptarmica vulgaris
Achillea tomentosa L - Millefolium minus luteum
Aconitum anthora L - Antithora
Aconitum lycoctonum L - Aconitum lycoctonum fl luteo vulg Clus.
Aconitum napellus L - Aconitum lycoctonum fl cærul s Napellus
Acorus calamus L - Acorus aromaticus
Actaea spicata L - Christophoriana
Adonis annua L - Adonis flos fl phæniceo
Adonis vernalis L - Helleborus ferulaceus
Aegilops ovata L *Aegilops geniculata - Ægilops
Aegopodium podagraria L - Angelica silvestris minor Herba Gerardi dicta
Aethusa cynapium L - Petroselinum caninum Tabern
Agrimonia eupatoria L - Agrimonia vulgaris
Agrimonia procera Wallr. - Agrimonia odorata
Ajuga chamaepitys (L) Schreb - Chamæpitys officinar fl luteo
Ajuga genevensis L - Bugula fl albo
Ajuga reptans L - Bugula fl cærul.
Alcea rosea L - Malva hortensis fl simpl et pl
Alchemilla vulgaris L *Alchemilla xanthochlora - Alchimilla vulgaris
Alisma plantago-aquatica L - Plantago aqvatica
Alkanna tinctoria (L) Tausch - Echium Alcibiadum

- Alkanna tinctoria (L) Tausch *Alkanna tuberculata - Lithospermon Anchusæ facie
 Alliaria petiolata (M.B.) Cavara et Grande - Alliaria
 Allium angulosum L - Moly Narcissinis foliis 2 Clus
 Allium cepa L - Ceba
 Allium moly L - Moly montan latifol flavo fl Clus
 Allium multibulbosum Jacq *Allium nigrum - Moly Theophrasti
 Allium porrum L - Porrum sectivum
 Allium sativum L - Allium vulgare sativum
 Allium schoenoprasum L - Porrum schoenoprasum
 ?Allium scorodoprasum L - Scorodo-prasum
 ?Allium triquetrum L - Moly triangulare
 Allium ursinum L - Allium ursinum
 Allium vineale L - Allium silvestr tenuifol.
 Aloe vera (L) Burm fil - Aloe Hispanica
 ?Alsine media L *Spergularia media - Alsine minor lini capitulis
 Alsine media L *Spergularia media - Alsine silvestr fl albo
 Althaea cannabina L - Alcea fruticosa Cannabino folio
 Althaea officinalis L - Althæa vulgaris Bis-malva dicta
 ?Alyssum creticum L FE - Leucoium saxatile repens fl obsoleto Hispanicum
 Amaranthus blitum L - Blitum album
 ?Amaranthus caudatus L - Amaranthus maximus Qvinoa
 Amaranthus lividus L *Amaranthus blitum - Blitum rubrum lupinum
 Amaranthus tricolor L - Amaranthus tricolor
 ?Ambrosia maritima L - Atriplex maritima botryoeides
 ?Ammi majus L - Ammi Fuchsii
 Ammi visnaga (L) Lam - Gingidium Matthiol Visnaga vulgo
 Anacamptis pyramidalis (L) LCM Rich - Orchis dicta Cynosorchis
 Anagallis arvensis L - Anagallis fl phæniceo annua
 Anagallis arvensis L ssp foemina *Anagallis foemina - Anagallis annua fl. cærul minor
 Anagallis monelli L - Anagallis perennis fl. cærul. amplissimo
 Anaphalis margaritacea (L) Benth & Hooker f - Gnaphalium Americanum
 Anarrhinum bellidifolium (L) Willd - Linaria bellidis folio
 ?Anchusa calcarea Boiss FE - Buglossum marinum Lusit
 Anchusa undulata L - Anchusa supina annua fl pullo Lusitan
 ?Andromeda polifolia L - Rosmarinus aosmos
 Anemone apennina L - Ranunculus nemorosus fl purp simpl et pl
 Anemone coronaria L - Anemone tenuifolia
 Anemone hortensis L / Anemone pavonina Lam - Anemone latifolia
 Anemone nemorosa L - Ranunculus nemorosus fl albo simpl
 Anemone ranunculoides L - Ranunculus nemorosus fl luteo simpl
 Anethum graveolens L - Anethum hortorum
 Angelica archangelica L - Angelica sativa
 Angelica sylvestris L - Angelica silvestris s. Archangelica Clus.
 Antennaria dioica (L) Gaertner - Gnaphalium montanum
 Anthemis cotula L - Chamæmelum silv. Cotula fætida dictum
 Anthemis tinctoria L - Bupthalmum vulgare
 Anthriscus cerefolium (L) Hoffm - Chærophyllum sativum
 Anthyllis barba-jovis L - Barba Jovis

- ?Anthyllis montana L - Anthyllis legum fl rubro Hispanica
 Anthyllis vulneraria L - Anthyllis leguminosa fl. luteo
 Antirrhinum majus L - Antirrhinum latifol
 Aphanes arvensis L - Alchimilla montana minima Column
 Apium graveolens L - Apium officinarum
 Apium graveolens L *Apium graveolens var graveolens - Ranunculus Sardoni s Apium palustre
 Aquilegia vulgaris L - Aquilegia vulgaris
 Arctium lappa L - Lappa major
 Argemone mexicana L - Papaver spinosum fl luteo
 Aristolochia clematidis L - Aristolochia clematidis Dodon.
 ?Aristolochia rotunda L - Aristolochia rotunda 2 Clus.
 Armeria maritima (Mill) Willd - Caryophyllus marinus tenuifol.
 Armeria plantaginea Willd *Armeria arenaria - Caryophyllus marinus latifol.
 Armoracia rusticana Gaertner, Mey & Scherb - Raphanus Rusticanus
 Artemisia abrotanum L - Abrotonum mas Dodon
 Artemisia absinthium L - Absinthium vulgare
 Artemisia arborescens L - Abrotonum fæmina Fuchs
 ?Artemisia arborescens L - Absinthium arborescens
 Artemisia dracunculus L - Dracunculus hortensis
 Artemisia maritima L - Absinthium seriphium tenuifol
 Artemisia vulgaris L - Artemisia vulgaris
 Arthrocnemum fruticosum (L) Moq - Sedum arborescens minus
 Arum maculatum L - Arum vulgare minus
 Aruncus dioicus (Walt) Fern - Ulmaria peregrina Barba capræ Patavinon
 Asarum europæum L - Asarum
 ?Asparagus officinalis L - Asparagus altilis
 Asparagus officinalis L - Asparagus maritimus
 Asperula arvensis L - Asperula fl purpuro-cærul.
 Asphodeline lutea (L) Rchb - Asphodelus fl luteo
 Asphodelus albus Mill - Asphodelus fl albo-purpur seu 1 Clus
 Asphodelus fistulosus L - Phalangium Cretæ Salonensis
 ?Asplenium adiantum: nigrum L - Filix dicta Adiantum filicis folio
 Asplenium ruta-muraria L - Adiantum, Ruta muraria, dictum
 Asplenium septentrionale (L) Hoffm - Adiantum acrostichon
 Asplenium trichomanes L - Trichomanes
 Aster alpinus L - Aster Atticus nostras perennis
 Aster amellus L - Aster Atticus fl cæruleo
 Aster linosyris (L) Bernh - Linaria aurea Tradi
 Aster paniculatus Lam - Aster Virginianus fruticans
 Aster tradescantii L - Aster Americanus fl albis
 Aster tripolium L - Aster marinus Dodon Tripolium
 Astragalus lusitanicus Lam FE - Astragalus Bæticus
 Athamanta macedonica Sprengel FE - Apium Cyprium, Selinum Venetorum
 Atriplex halimus L - Halimus
 Atriplex hortensis L - Atriplex sativa
 Atriplex laciniata L - Atriplex maritima tenuifolia
 Atropa bella-donna L - Solanum lethale Belladonna Italor

- Ballota hirsuta Bentham *Ballota nigra FE - Ocymastrum Valentinum Clus
 ?Ballota hirsuta Bentham FE - Marrubium album Hispanic
 Ballota nigra L - Marrubium nigrum officinarum
 Barbarea vulgaris R.Br - Barbarea
 Barbarea vulgaris R.Br - Nasturtium hyemale Barbarea
 Bellis perennis L - Bellis hortensis
 Bellis perennis L prolifera - Bellis hortensis prolifera
 Berberis vulgaris L - Oxyacantha Berberis dicta
 Beta vulgaris L - Beta vulgarior viridis
 Beta vulgaris L var - Beta erythrorhizos
 Beta vulgaris 'Maritima' - Beta maxima alba
 Betonica hirsuta L *Stachys monnieri - Betonica major fl purpur
 Betonica officinalis L *Stachys officinalis - Betonica minor
 Biarum tenuifolium (L) Schott FE - Arisarum angustifolium
 Bidens cernua L - Eupatorium Cannabinum
 ?Bidens tripartita L - Eupatorium aqvaticum fl aureo
 Biscutella laevigata L - Thlaspi clypeatum
 Blechnum spicant (L) Roth - Asplenium silv Tragi
 Borago officinalis L - Borrago
 Brassica oleracea L - Brassica
 ?Briza eragrostis L/Briza media L *Eragrostis minor/Briza media - Gramen tremulum
     Amourettes Clus
 Briza maxima L - Gramen tremulum maximum Hispanic
 Briza minor L - Gramen tremulum minus panicula parva
 ?Brunsvigia gigantea Heist. *Brunsvigia orientalis - Narcissus Indicus fl purpureo liliaceo polyanthos
 Bryonia cretica L - Bryonia alba Cretica
 Bryonia dioica Jacq *Bryonia cretica subsp dioica - Bryonia alba vulgaris
 Bunium bulbocastanum L - Bulbo castanum
 Bupleurum rotundifolium L - Perfoliata
 Buxus sempervirens L 'Suffruticosa' - Buxus humilis
- Cakile maritima Scop - Eruca Maritima tenuifolia fl purpureo Cakile dicta
 Calamintha grandiflora (L) Moench - Calamentum præstantius Lobel
 Calendula officinalis L - Calendula vulgarior
 Calendula officinalis L 'Flore pleno' - Calendula fl pl
 Calendula officinalis L 'Prolifera' - Calendula prolifera
 Calla palustris L - Dracunculus aquaticus
 Callianthemum rutaefolium CA Meyer *Callianthemum coriandrifolium -
     Ranunculus grumosus rutæfolio fl pl lut
 Calluna vulgaris (L) Hull - Erica vulgaris pumila
 ?Calotropis gigantea (L) R.Br - Tithymalus platyphyllos verbasci facie Diosc s Bei delsar Ægyptiorum
 Caltha palustris L - Caltha palustris
 Calystegia sepium (L) R.Br - Convolvulus major fl albo
 Camelina sativa (L) Crantz - Myagrum sativum
 Campanula glomerata L - Trachelium minus umbellatum
 ?Campanula linifolia Scop - Campanula alpina linifol. caerul. Bauhin
 Campanula medium L - Trachelium hortens
 Campanula persicifolia L - Campanula Persicæ folio

- Campanula pyramidalis L - Campanula pyramidalis
 ?Campanula pyramidalis L - Rapunculus hortensis fl cærul
 Campanula rotundifolia L - Campanula minor alpina rotundioribus imis foliis Clus.
 Campanula trachelium L - Trachelium vulgare
 Campsis radicans (L) Seem - Clematis virginiana Contareni
 Canna indica L - Canna indica
 Cannabis sativa L - Cannabis sativa
 Capsella bursa-pastoris (L) Med. - Bursa pastoris
 Capsicum annum L - Capsicum
 Cardamine bulbifera (L) Crantz - Dentaria major s Anblatum Cordi
 ?Cardamine bulbifera (L) Crantz - Viola dentaria
 Cardamine impatiens L - Sium minimum s Impatiens Erucaefolio
 Cardamine pratensis L - Nasturtium pratense
 Cardamine trifolia L - Cardamine trifolia Alpina
 Cardiospermum halicacabum L - Halicacabum Indum Camerar
 Carduus acarna L *Picnomon arcana - Chamæleon Salmantic Clus
 Carlina corymbosa L FE - Carlina silvestris vulgaris Clus
 Carlina racemosa L FE - Carlina silvestris minor Hispan Clus
 Carpinus betulus L - Carpinus
 Carthamus lanatus L - Atractylis Lobel
 Carthamus tinctorius L - Cnicus sativus fl croceo
 Carum carvi L - Caros Diosc s Carvi.
 Castanea sativa Mill - Castanea
 ?Caucalis platycarpus L - Caucalis Hispanica echinato magno fructu.
 ?Celosia argentea L - Amaranthus holosericeis sanguineis reticulatis floribus Lobel
 Centaurea calcitrapa L - Carduus muricatus vulgo Calcitrapa dictus Clus
 Centaurea collina L FE - Jacæa fl luteo capite spinoso
 Centaurea cyanus L - Cyanus segetum vulgaris
 Centaurea cyanus L cv - Cyanus hortensis
 Centaurea jacea L - Jacæa nigra pratensis non laciniata
 ?Centaurea leucolepis DC *Centaurea alba subsp splendens FE - Stoebe Salmantic 2 Clus
 Centaurea montana L - Cyanus montan latifol fl cærul umbilico purpur
 Centaurea moschata L *Amberboa moschata - Cyanus Asiaticus moschato fl pl
 ?Centaurea nigra L - Jacæa nigra arvensis laciniata
 Centaurea phrygia L - Jacæa 4 Austriaca villosa capite Clus
 Centaurea rhapsodicum L *Stemmacantha rhapsodica - Centaurium majus Helleniifolio
 Centaurea salmantica L *Mantiscalca salmantica FE - Stoebe Salmantic 1 Clus
 Centaurium pulchellum (Sw) Druce - Centaurium minus vulgar
 Cephalaria alpina (L) Schrad ex Roem et Schult - Scabiosa Alpina centaurioides
 Cerastium glomeratum Thuill - Alsine hirsuta altera viscosa
 Ceratonia siliqua L - Ceratonia Theophrasti s siliqua
 Cerinthe major L - Cerinthe fl luteo
 Chaerophyllum temulentum L *Chaerophyllum temulum - Chærophyllum silvest Tabern
 Chamaemelum nobile (L) All - Chamæmelum Roman fl simpl et pl
 Chara vulgaris L - Equisetum fætid. sub aquis repens Bauh.
 Cheiranthus cheiri L *Erysimum cheiri - Leucoium fruticans viride fl simp et pl luteo
 Chelidonium majus L - Chelidonium majus officinar
 Chelidonium majus L 'Laciniatum' *Chelidonium majus var laciniatum - Chelidonium

- majus alterum fol & floribus laciniatis
- Chenopodium ambrosioides L - Botrys Mexicana Pacotle
- Chenopodium bonus-henricus L - Spinachia silvestr Bonus Henricus
- Chenopodium botrys L - Botrys vulgaris
- Chenopodium capitatum (L) Aschers - Atriplex fragifera
- Chenopodium rubrum L/C. hybridum L - Atriplex sylvestr latifolia
- Chenopodium vulvaria L - Atriplex olida Garosmos
- Chrysanthemum coronarium L *Xanthophthalmum coronarium - Chrysanthemum
Creticum Matricariæ
- Chrysanthemum leucanthemum L *Leucanthemum vulgare - Bellis arvensis
- Chrysanthemum parthenium (L) Bernh *Tanacetum parthenium - Artemisia tenuifolia
- Chrysanthemum parthenium (L) Bernh *Tanacetum parthenium - Matricaria fl simpl et pl
- Chrysosplenium oppositifolium L - Saxifraga aurea
- Cicer arietinum L - Cicer arietinum Dodon
- Cicer arietinum L form - Cicer sativum Dodon.
- Cichorium endivia L - Endivia major sativa
- Cichorium endivia L - Intybus s Endivia
- Cichorium intybus L - Cichorium sativum
- Cichorium intybus L - Cichorium silvestre fl cærul perenne et annuum
- Cichorium intybus L - Hedyppnois
- Circaea alpina L - Circaea Lutetiana humilis
- Circaea lutetiana L - Circaea Lutetiana major
- Cirsium acaulon (L) Scop *Cirsium acaule - Carduus acaulis septentrionalium
- Cirsium arvense (L) Scop - Carduus vulgaris Matthioli
- Cirsium eriophorum (L) Scop - Carduus Eriocephalus fl cærul
- Cirsium pannonicum (L fil) Link - Cirsium 3. montan. Clus.
- Cistus albidus L - Cistus mas 1. Clus
- Cistus crispus L - Cistus mas 5. Clus
- Cistus incanus L - Cistus mas 2. Clus
- Cistus ladanifer L - Cistus Ledon 1. Clus
- ?Cistus laurifolius L - Cistus Ledon Gallaecius
- Cistus monspeliensis L - Cistus Ledon 4. Clus
- Cistus populifolius L - Cistus Ledon latifol 2. Clus
- Cistus salvifolius L - Cistus fæmina
- Citrullus colocynthis (L) Schrader - Colocynthis pyriformis et pomiformis
- Citrullus vulgaris Schrader *Citrullus lanatus var lanatus - Anguria
- Citrus aurantium L - Malus Aurantia
- Citrus medica L - Malus citria
- Clematis integrifolia L - Clematis erecta Pannon Clus
- Cneorum tricoccon L - Chamelæa tricoccos
- Cnicus benedictus L - Carduus benedictus
- Cochlearia danica L - Cochlearia minor septentrional. procumbens
- ?Cochlearia officinalis L - Cochlearia major surrecta
- Coix lacryma-jobi L - Lachryma Jobi
- Colchicum autumnale L - Colchicum autumnale
- Colchicum variegatum L - Colchicum autumnale tessellatum Fritillarium dictum
- Colutea arborescens L - Colutea vesicaria
- Comarum/Potentilla palustris (L) Scop - Pentaphyllon palustre rubrum

- Convallaria majalis L - Liliium convallium fl lacteo
 Convallaria majalis 'Rosea' - Liliium convallium fl carneo
 Convolvulus althaeoides L - Convolvulus Althæa folio
 Convolvulus arvensis L - Convolvulus minor arvensis purpur
 Convolvulus tricolor L - Convolvulus non convolvulus Hispanicus tricolor
 Coriandrum sativum L - Coriandrum
 Cornus mas L - Cornus mas
 Cornus sanguinea L - Cornus fæmina
 Coronilla emerus L *Hippocrepis emerus - Colutea Scorpioides
 Coronilla scorpioides (L) WDJ Koch - Scorpioides Portulacæ folio
 ?Coronilla valentina L - Colutea scorpioides altera rutæ folio
 Coronilla valentina L - Polygala Valentina 1 Clus
 Coronilla varia L *Securigera varia - Lotus coronata maxima glabra Hispanica
 ?Coronopus squamatus (Forsk) Aschers - Cornu cervi repens alterum Dodon.
 Cortusa matthioli L - Sanicula guttata
 Corydalis bulbosa (L) DC *Corydalis solida subsp solida - Fumaria perennis radice cava
 Corydalis solida (L) Sw - Fumaria perennis radice non cava
 Corylus avellana L - Corylus silvestr. fructu rotundo
 Corylus maxima Mill - Corylus silvestr. fructu oblongo
 Crataegus oxyacantha L *Crataegus laevigata - Oxyacantha s spina acuta
 ?Crepis tectorum L - Hieracium Sonchites Lusitan.
 ?Crocus pallasii MB - Crocus montan. autumn. alter Lusitan.
 Crocus serotinus Salisb. - Crocus montan. autumnale Transtaganus elegantis
 Crocus vernus All (not L) - Crocus vernus
 Crucianella latifolia L FE - Rubia spicata Cretica
 Crupina vulgaris Cass - Chondrilla rara purpurea Lobel
 Cucubalus baccifer L - Alsine baccifera
 Cucumis melo L var - Melo Saccharinus
 Cucumis sativus L - Cucumis hortensis
 Cucurbita maxima Duchesne - Cucurbita omnium maxima
 ?Cucurbita melopepo L *Cucurbita pepo - Melopepo Byzantinus odoratissimus
 Cucurbita pepo L - Cucurbita alia vulgaris
 Cucurbita pepo L - Pepo
 Cucurbita pepo L form - Cucurbita peltata alta
 Cupressus sempervirens L - Cupressus arbor
 Cyclamen europæum L *Cyclamen purpurascens subsp purpurascens - Cyclaminus fol
 subrotundo
 Cyclamen hederifolium Aiton - Cyclamen fol hederaceo fl carneo autumnal
 Cydonia oblonga Mill - Malus Cydonia
 Cynara cardunculus L - Carduus hortensis: vulgo Cardi
 Cynara humilis L FE - Cynara silvestris Bætica
 Cynara scolymus L *Cynara cardunculus - Cynara hortensis
 Cynoglossum cheirifolium L - Cynoglossum Creticum 1 Clus
 Cynoglossum officinale L - Cynoglossum vulgare
 Cynoglossum pictum Aiton *Cynoglossum creticum FE - Cynoglossum Creticum 2 Clus
 Cyperus esculentus L - Cyperus rotundus verus
 ?Cyperus fuscus L - Cyperus rotundi alia species Camerar

- Dactylis glomerata L - Gramen spicatum folio aspero
 Dactylorhiza maculata (L) Soó - Orchis palmata verna fol maculoso
 ?Dactylorhiza purpurella (T & TA Steph) Soó - Orchis palmata fl purpur
 Daphne laureola L - Laureola mas
 Daphne mezereum L - Laureola fæmina
 Datisca cannabina L - Lutea Cretica Contareni
 Datura metel L - Datura fructu rotundo
 Datura stramonium L - Datura fructo oblongo
 Daucus carota L - Daucus vulgaris clus.
 Delphinium ajacis L *Consolida ajacis - Consolida regal. silv. fl simp caerul.
 Delphinium consolida L *Consolida regalis subsp regalis - Consolida regal hortense fl simpl et pl
 Delphinium staphisagria L - Staphisagria
 Descurainia sophia (L) Webb - Sophia Chirurgorum
 Dianthus barbatus L - Caryophyllus barbatus fl simp et fl pl
 Dianthus caryophyllus L - Caryophyllus hortense fl simpl et pl
 ?Dianthus superbus L - Caryophyllus silv fl laciniato fl simpl et pl
 ?Dicentra cucullaria (L) Bernh - Fumaria perennis Americana
 Dictamnus albus L - Fraxinella
 Digitalis ambigua Murr *Digitalis grandiflora - Digitalis fl luteo major
 Digitalis purpurea L - Digitalis
 Diplotaxis tenuifolia (L) DC - Eruca sativa fl luteo tenuifolia
 Dolichos lablab L *Lablab purpureus - Phaseolus Ægyptius dictus Lablab.
 Doronicum pardalianches L - Doronicum Romanum latifolium
 Doronicum plantagineum L - Doronicum angustifolium
 Dorycnium suffruticosum Vill *Dorycnium pentaphyllum subsp pentaphyllum FE -
 Dorycnium Monspeliense
 Dracocephalum austriacum L - Chamæpitys Austriaca Clus. fol. non fisso
 Dracocephalum moldavicum Lam - Melissa Moldavica
 Dracunculus vulgaris Schott - Dracunculus major polyphyllos
 Dryopteris filix-mas (L) Schott - Filix mas

 Ebenus cretica L FE - Ebenus Cretica
 Ecballium elaterium (L) A.Rich. - Cucumis Asininus
 Echinochloa crus-galli (L) P Beauv - Panicum
 ?Echinops sp - Crocodilium perenne
 ?Echinops strigosus L FE - Carduus sphærocephalus annuus
 Echium creticum L - Echium supinum seu Creticum 1 & 2 Clus.
 ?Echium lusitanicum L - Echium supinum fl purpur dilutiore Hispanic
 ?Echium plantagineum L - Echium nigrum Creticum
 ?Echium vulgare L - Buglossum silvestre Echioides fl pallide-cærul
 Emex spinosa Necker - Beta Cretica semine aculeato
 Empetrum nigrum L - Erica Corid. folio XI Clus. baccifera
 Endymion hispanicus (Mill) Chouard *Hyacinthoides hispanica - Hyacinthus campanulæ fl cærul Lusit
 Endymion non-Scriptus (L) Garcke *Hyacinthoides non-scripta - Hyacinthus Anglicus cæruleus
 Epilobium angustifolium L - Lysimachia siliqvosa tenuifolia Chamænerion dicta
 ?Epilobium hirsutum L - Lysimachia siliqvosa latifol s major Clus
 Epimedium alpinum L - Epimedium Dioscori disputatum
 Epipactis latifolia (L) All *Epipactis helleborine - Helleborine fl albo

- Equisetum arvense L - Eqvisetum pratense longiorib. setis
 Equisetum hyemale L - Eqvisetum junceum Tragi
 Equisetum telmateia Ehrh - Eqvisetum palustre longioribus setis
 Eranthis hyemalis (L) Salisb - Aconitum lycoctonum Belgarum fl luteo hyemale
 Erigeron acer L *Erigeron acris - Conyza cærulea Tabernæmont.
 Erigeron acer L *Erigeron acris - Erigeron minus vulgare
 Eriophorum vaginatum L - Juncus alpinus capitulo lanuginoso
 Erodium gruinum (L) L'Herit - Geranium annuum Creticum
 Erodium moschatum (L) L'Herit - Geranium supinum moschatum
 Erophila verna (L) Chevall - Paronychia Alsinefolia Lobel
 Eruca sativa Mill - Eruca sativa fl albo venoso
 Eryngium amethystinum L - Eryngium campestre mediterraneum Advers.
 ?Eryngium creticum Lam FE - Eryngium Creticum
 ?Eryngium glaciale Boiss FE - Eryngium pumilum Hispan. perenne
 Eryngium ilicifolium Lam FE - Eryngium pumilum Hispan. Clus annum
 Eryngium maritimum L - Eryngium maritimum
 Eryngium planum L - Eryngium Pannonicum latifolium Clus
 Erysimum cheiranthoides L - Myagrum alterum Thlaspi effigie s Viola lutea silv Tragi
 Erysimum officinale L *Sisymbrium officinale - Erysimum vulgare
 ?Erysimum raulinii Boiss FE - Erysimum Creticum
 Erythronium dens-canis L - Dens caninus
 Euonymus europæus L - Evonymus Theophrast
 ?Euphorbia apios L/?Euphorbia tuberosa L - Tithymalus tuberosus Apios dictus
 Euphorbia characias L - Tithymalus Characias
 Euphorbia dendroides L - Tithymalus arboreus
 Euphorbia exigua L - Tithymalus sive Esula exigua
 Euphorbia helioscopia L - Tithymalus helioscopi s Esula vulgator
 Euphorbia lathyris L - Lathyris s Cataputia
 Euphorbia myrsinites L - Tithymalus myrsinites
 Euphorbia peplis L - Peplis maritima
 Euphorbia sylvatica L *Euphorbia amygdaloides - Tithymalus lunato fl Column
 Euphrasia nitidula Reuter *Euphrasia officinalis - Euphrasia officinarum

 Fagopyrum esculentum Moench - Fagopyrum
 Fagus sylvatica L - Fagus
 Fedia cornucopiae (L) Gaertn - Valeriana Indica Clus
 Ferula communis L - Ferula
 Fibigia clypeata (L) Medik - Alysson fl luteo majus Dioscorid Dodon
 Ficus carica L - Ficus
 Filago vulgaris Lam - Gnaphalium vulgare minus Impia Plinii
 Filipendula ulmaria (L) Maxim - Ulmaria vulgaris
 Filipendula vulgaris Moench - Fili-pendula
 Foeniculum vulgare Mill - Foeniculum sativum
 Fragaria vesca L 'Muricata' - Fragaria fructu spinoso
 Frangula alnus Mill - Alnus nigra seu Frangula
 ?Frankenia laevis L - Alsine maritima septentrionalium fl purpur elegantiss
 ?Frankenia pulverulenta L FE - Alsine maritima Column fl purpur
 Fraxinus excelsior L - Fraxinus

- Fritillaria imperialis L - Corona Imperialis
 Fritillaria lusitanica Wikstr FE - Fritillaria tenuifol fl luteo maculato Transtagana
 Fritillaria meleagris L - Fritillaria
 Fritillaria persica L - Liliun Susianum Pennachio Persiano
 Fumaria officinalis L - Fumaria officinarum annua

 Galanthus nivalis L - Leucoium triphyllon
 Galega officinalis L - Galega fl cærul
 Galium aparine L - Aparine vulgaris
 Galium mollugo L - Mollugo vulgatiior herbariorum Lobel
 Galium odoratum (L) Scop - Asperula odorata fl albo
 Galium palustre L - Gallium fl albo
 Galium verum L - Callium fl luteo
 Gelsemium sempervirens (L) Aiton - Jasminum latifol fl luteo odorato American
 ?Genista germanica L - Genista Germanica vulgarior
 Genista tinctoria L - Genista tinctorum
 Gentiana acaulis L - Gentianella verna fl cærul amplo perennis
 Gentianella amarella (L) Börner - Gentianella autumnalis latifol annua
 Geranium macrorrhizum L - Geranium batrachoides odoratissimum
 ?Geranium maculatum L - Geranium nodosum Virginianum fl venoso
 Geranium molle L - Geranium columbinum
 Geranium palustre L - Geranium bulbosum Dodon
 Geranium phaeum L - Geranium batrachoides l pullo fl Clus
 Geranium pratense L - Geranium batrachoides majus fl cærul
 Geranium pratense 'Striatum' - Geranium batrachoides majus eodem fl variegato
 Geranium robertianum L - Geranium Robertianum Dodonæi
 Geranium sanguineum L - Geranium hæmatodes 7 Clus fl ampliss
 Geum montanum L - Caryophyllata Alpina minima Ponæ.
 Geum rivale L - Caryophyllata fl nutante septentrionale
 Geum urbanum L - Caryophyllata vulgaris
 Gladiolus communis L - Gladiolus major
 Gladiolus italicus Mill - Gladiolus minor fl purpur
 Glaucium flavum Crantz - Papaver cornutum fl luteo
 Glaux maritima L - Glaux exigua maritima Lobel
 Glechoma hederacea L - Hedera terrestris
 Glycyrrhiza echinata L - Glycyrrhiza silvestris echinata
 Glycyrrhiza glabra L - Glycyrrhiza silvestr siliqvosa
 Glycyrrhiza glabra L - Glycyrrhiza vera siliqvosa
 Gratiola officinalis L - Gratiola
 Gymnadenia conopsea (L) R.Br. - Orchis palmata astiva spica longiss odorata

 Hedera helix L - Hedera helix
 Hedysarum coronarium L - Hedysarum clypeatum
 Helianthemum apenninum (L) Mill - Helianthemum fl albo
 Helianthemum chamæcistus Mill *Helianthemum nummularium subsp nummularium -
     Helianthemum fl aureo s Panax Chironium
 Helianthemum plantagineum Pers *Helianthemum guttata - Cistus humilis Plantagin fol
 Helianthemum salicifolium L - Cistus annuus I. Clus

- Helianthus annuus L - Chrysanthemum Peruanum rectum s Flos solis
 Helianthus multiflorus L - Chrysanthemum Peruanum ramosum
 Helianthus tuberosus L - Chrysanthemum Canadense tuberosum
 Helichrysum siculum (Spreng) Boiss *Helichrysum stoechas subsp barrelieri - Helichrysum Clus
 Heliotropium europaeum L - Heliotropium majus surrectum
 Heliotropium supinum L FE - Heliotropium minus supinum
 Helleborus foetidus L - Helleborus niger 3 Dodon
 Helleborus niger L - Helleborus niger 2 Dodon
 Hemerocallis fulva L - Lilio-asphodelus major fl phæniceo
 Hemerocallis lilio-asphodelus L - Lilio-asphodelus minor fl luteo
 Hepatica triloba Chaix *Hepatica nobilis var nobilis - Hepatica fl simpl et pl
 ?Heracleum sphondylium L - Branca ursina officin
 Herminium monorchis (L) R.Br. - Orchis moschata
 Hermodactylus tuberosus (L) Mill - Iris tuberosa Dodonæi
 Herniaria glabra L - Herniaria
 Hesperis matronalis alba pl *Hesperis matronalis subsp candida - Viola matronalis fl albo pl
 Hesperis matronalis L *Hesperis matronalis subsp candida - Viola matronalis fl albo simpl
 Hesperis matronalis purpurea L *Hesperis matronalis subsp matronalis - Viola matronalis fl purpur simpl
 ?Heuchera americana L - Cortusa Americana
 Hibiscus abelmoschus L *Abelmoschus moschatus - Abelmosch Ægyptior
 Hibiscus esculentus L *Abelmoschus esculentus - Bamia Ægyptia
 Hibiscus syriacus L - Althæa frutex flor purpur
 Hibiscus trionum L - Alcea vesicaria
 Hieracium aurantiacum L - Hieracium latif peregrinum Phlomoïdes
 Hieracium pilosella L - Pilosella vulgaris
 ?Hieracium umbellatum L - Hieracium Sabaudum Lobel
 ?Hippophaë rhamnoides L - Rhamnus secund Matthiol.
 Hippuris vulgaris L - Equisetum 'aphyllocaulon' Polygonum fæmineum Thalii
 Humulus lupulus L - Lupulus domesticus et silvestris
 Hyacinthus orientalis L - Hyacinthus oriental
 Hyoscyamus albus L - Hyoscyamus albus
 Hyoscyamus aureus L FE - Hyoscyamus Creticus
 Hyoscyamus niger L - Hyoscyamus niger
 Hypericum androsaemum L - Androsæmum Sicilianum bacciferum
 ?Hypericum hirsutum L - Hypericum rutæ folio Ericetorum
 Hypericum maculatum Crantz - Hypericum non perforatum, Ascyrum dictum
 ?Hypericum perforatum L - Hypericum majus nostras
 Hypericum tomentosum L - Hypericum tomentosum supinum Clus
 Hyssopus officinalis L - Hyssopus fl cærul

 Iberis odorata L - Thlaspi 4 parvum odorato fl Clus
 Iberis semperflorens L - Thlaspi semperflorens Italicum
 Iberis umbellata L - Thlaspi Creticum
 Impatiens noli-tangere L - Balsamina Persicæ folio
 Inula conyza DC - Baccharis
 Inula helenium L - Helenium
 Ipomoea hederacea (L) Jacq - Convolvulus Indicus Hederaceo folio
 Ipomoea purpurea Roth - Convolvulus major fl elegantiss. purpur

Ipomoea rubrocaerulea Hooker *Ipomoea tricolor - Convolvulus Indicus flor purpuro caeruleo
 Iris persica L - Iris bulbosa praecox Persica elegantissima
 Iris planifolia (Mill) Fiori - Iris bulbosa latifolia 1 Clus
 Iris sisyrinchium L *Gynandriris sisyrinchium - Sisyrinchium majus et minus Clus
 Iris susiana L - Iris geniculata latifolia Susiana dicta
 Iris xiphioides Ehrh *Iris latifolia - Iris geniculata latifolia Anglica
 Iris xiphium L - Irides bulbosae tenuifoliae
 Isatis tinctoria L - Glastum sativum
 Isatis tinctoria L - Isatis

Jasminum officinale 'Affine' - Jasminum Catalonicum fl alb
 Jasminum officinale L - Jasminum vulgare fl albo
 ?Jasonia tuberosa (L) DC FE - Aster conyzoides odoratus
 Juniperus communis L - Juniperus major Dioscorid Clus
 Juniperus sabina L - Sabina

Kickxia spuria (L) Dum - Veronica faemina Fuchs
 ?Knautia arvensis (L) Coulter - Scabiosa major fol dissecto
 Kochia scoparia (L) Schrader *Bassia scoparia subsp scoparia - Linaria scoparia Osyris

Laburnum anagyroides Med - Laburnum
 Lactuca perennis L - Chondrilla vulgaris
 Lactuca sativa L - Lactuca vulgaris
 Lagenaria vulgaris Ser *Lagenaria siceraria - Cucurbita lagenaria
 Lamium album L - Lamium silv fl albo
 Lamium maculatum L - Lamium Plinii maculato folio
 Lamium purpureum L - Lamium silv fl rubro
 Lapsana communis L - Lapsana
 Laserpitium siler L - Siler montanum
 Lathyrus amphicarpos L *Lathyrus sativus - Arachidna lathyroides Hispan.
 ?Lathyrus articulatus L *Lathyrus clymenum - Lathyrus silv omnium minimus Hispan
 Lathyrus cicera L - Lathyrus sativus fl purpur
 Lathyrus latifolius L - Lathyrus silvestr latifolius fl purpur
 Lathyrus montanus (L) Bernh - Astragalus sylvaticus Thalii
 Lathyrus niger (L) Bernh - Orobus Pannon 3 Clus
 Lathyrus pratensis L - Lathyrus silv. luteus min viciaefoliis
 Lathyrus sativus L - Lathyrus sativus fl fructuq; albo s Cicercula
 Lathyrus sylvestris L - Lathyrus silvestr tenuif fl purpur.violaceo
 Lathyrus tuberosus L - Lathyrus tuberosus s Apios Fuchsii
 Lathyrus venetus (Mill) Wohlf - Orobus Venetus Clus
 Lathyrus vernus (L) Bernh - Orobus Pannon 1 Clus
 Laurus nobilis L - Laurus
 Lavandula angustifolia Mill - Lavandula hortorum tenuifolia
 Lavandula latifolia (L) Medik - Lavandula hortorum latifolia
 Lavandula multifida L FE - Lavandula multifida Clus
 Lavandula stoechas L - Stoechas Arabica 1 et 2 Clus
 Lavatera trimestris L - Malva trimestris cretica
 Lens esculenta Moench *Lens culinaris - Lens sativa

- Leontodon autumnalis L - Hieracium min præmorsa radice Lobel
 Leonurus cardiaca L - Cardiaca
 Lepidium iberis L *Lepidium graminifolium FE - Iberis Cardamantica
 Lepidium sativum L - Lepidium sativum Columel & Plin
 Lepidium sativum L - Nasturtium hortense
 ?Lepidium virginicum L - Iberis Americana maxima
 Leucojum aestivum L - Leucoium bulbosum hexaphyllum majus polyanthemum
 Leucojum autumnale L - Leucoium bulbosum tenuifol autumnale Hisp
 Leucojum trichophyllum Brot *Leucoium trichophyllum Schousboe - Leucoium bulbo-
 sum tenuifol minus Hisp
 ?Leucojum vernum L - Leucoium bulbosum tetraphyllum
 ?Leucorchis albida (L) E. Meyer ex Patze *Pseudorchis albida FE - Orchis palmata fl albo
 Levisticum officinale Koch - Levisticum
 Ligustrum vulgare L - Ligustrum vulgare fl albo
 Lilium candidum 'Cernuum' - Lilium album bulbo punctato Zultan Sambac Turcarum
 Lilium candidum L - Lilium album bulbo candicante
 Lilium chalcedonicum L - Lilium silvest fl miniato repando Byzantinum
 Lilium martagon album - Lilium silvestre Dod fl albo repando
 Lilium martagon L - Lilium puniceum Clus Martagon dictum
 Lilium martagon L var - Lilium silvest fl maculato
 Lilium martagon L var - Lilium silvestre Dodon fl purpur obsolete repando
 Limonium vulgare Mill - Limonium marinum Lobel
 Linaria cymbalaria (L) Mill *Cymbalaria muralis - Cymbalaria Patavina
 Linaria purpurea (L) Mill - Linaria purpur Dodon
 Linaria vulgaris Mill - Linaria vulgaris luteo fl
 Linum arboreum L - Linum arborescens Creticum
 Linum usitatissimum L - Linum sativum
 Listera ovata (L) R.Br - Bifolium
 Listera ovata (L) R.Br - Ophris Bifolia
 Lithospermum sp - Lithospermon hortense et silvestre
 Lobelia cardinalis L - Trachelium Indicum Cardinalitium dictum
 Lonicera alpigena L - Periclymenum Allobrogum alterum Corni fæminæ effigie Lobel
 Lonicera caprifolium L - Periclymenum Italicum perfoliatum
 Lonicera periclymenum L - Periclymenum vulgare
 Lunaria annua L - Lunaria græca annua
 Lunaria annua L - Viola lunaria annua
 Lunaria rediviva L - Lunaria græca perennis
 Lunaria rediviva L - Viola lunaria perennis
 Lupinus albus L - Lupinus sativus fl albo
 Lupinus angustifolius L - Lupinus tenuifol cærul vulgator
 Lupinus hirsutus L *Lupinus micranthus - Lupinus latifol cærul Creticus
 Lupinus luteus L - Lupinus hortensis fl luteo odorato
 Luzula spp - Gramen hirsutum fl stellato atro-purpureo
 Lychnis chalcedonica L *Silene chalcedonica - Lychnis Byzantina fl miniat simpl et pl
 Lychnis coronaria (L) Desr *Silene coronaria - Lychnis coronaria
 Lychnis flos-cuculi L *Silene flos-cuculi - Caryophyllus pratensis fl laciniato s Flos Cuculi
 Lycopersicon esculentum Mill - Pomum Amoris
 Lycopsis arvensis L *Anchusa arvensis - Buglossum silvestre majus fl cærul.

- Lycopus europaeus* L - *Marrubium aquaticum*
Lygos monosperma (L) Heywood **Retama monosperma* - *Cytisus silvestris albus* Gesner & Cordi
Lygos monosperma (L) Heywood **Retama monosperma* - *Genista Spartium 3 Hispan* Clus fl albo
Lysimachia nummularia L - *Nummularia*
Lysimachia punctata L - *Lysimachia lutea 2* Clus
Lysimachia vulgaris L - *Lysimachia lutea communis* Clus
Lythrum hyssopifolia L - *Lysimachia spicata purpurea minor* Clus
Lythrum salicaria L - *Lysimachia spicata purpurea major* Clus
- Maianthemum bifolium* (L) FW Schmidt - *Unifolium*
Malva crispa L **Malva verticillata* - *Malva crispa*
Malva hispanica L FE - *Malva Bætica integrifolia fl amplo intense rubro*
Malva moschata L - *Alcea vulgaris*
Malva neglecta Wallr - *Malva vulgaris repens fl minore*
Malva sylvestris L - *Malva vulgaris repens fl amplo*
Marrubium vulgare L - *Marrubium album nostras*
Matricaria recutita L - *Chamæmelum vulgare*
Matthiola incana (L) R.Br - *Leucoium fruticans incanum fl simpl et pl*
Matthiola incana var graeca - *Leucoium fruticans viride fl albo simpl*
Matthiola sinuata (L) R.Br FE - *Leucoium marinum repens angustifol*
Medicago arborea L - *Cytisus Marantha*
Medicago lupulina L - *Trifolium luteum lupulinum*
Medicago marina L FE - *Medica marina*
Medicago polymorpha L - *Medica echinata*
Medicago sativa L - *Medica s fænum Burgundiacum fl cærulo-purpureo*
Medicago scutellata (L) Mill - *Medica scutata*
 ?*Melampyrum arvense* L - *Melampyrum fl luteo, coma cærulo-purpurea*
Melandrium album (Mill) Garcke **Silene latifolia subsp alba* - *Lychnis ocymoides fl simpl albo*
Melandrium dioicum (L) Coss & Germ *Silene dioica - *Lychnis ocymoides vulgaris fl simpl et pl*
     purpureo
Melia azedarach L - *Azedarach Avicennæ*
 ?*Melilotus alba* Medik *Melilotus albus - *Melilotus Italica fl albo perennis*
Melilotus altissima Thuill - *Melilotus odoratissima fl luteo annua Hispanic*
Melilotus italica (L) Lam FE - *Melilotus Italica fl luteo annua*
 ?*Melilotus officinalis* (L) Pallas - *Lotus Lybica Dalechamp*
Melilotus officinalis (L) Pallas - *Melilotus officinarum fl luteo perennis*
Melissa officinalis L - *Melissa hortensis*
Mentha longifolia (L) Huds - *Menthastrum*
Mentha (Preslia) *cervina* L *Mentha cervina FE - *Pulegium cervinum*
Mentha pulegium L - *Pulegium officinarum*
Mentha spicata L - *Mentha officinarum spicata*
Mentha spicata L 'Crispa' - *Mentha hortensis crispa*
Mercurialis annua L - *Mercurialis*
Mespilus germanica L - *Mespilus*
Meum athamanticum Jacq - *Meum*
Mimosa pudica L - *Herba mimosa Brasiliana*
Mirabilis jalapa L - *Admirabilis Peruana*
Moluccella laevis L - *Melissa Molucana laevis*

- Moluccella spinosa L FE - Melissa Molucana aspera
 Momordica balsamina L - Balsamina cucumerina Momordica
 Morus alba L - Morus alba
 Morus nigra L - Morus nigra
 ?Muscari atlanticum Boiss & Reuter *Muscari neglectum - Hyacinthus botryoides lacteus
 Muscari comosum (L) Mill - Hyacinthus comosus major Lobel
 Muscari comosum var monstrosum - Hyacinthus comosus Sannesii dict Column
 Muscari moschatum Willd - Hyacinthus botryoides odoratus fl obsoleto Muscari dictus
 ?Muscari neglectum Guss - Hyacinthus botryoides caeruleus major
 ?Muscari racemosum (L) Mill *Muscari neglectum - Hyacinthus botryoides caeruleus minor
 Myagrum paniculatum L *Neslia paniculata - Myagrum similis siliqua rotunda
 Myagrum perfoliatum L - Myagrum hortense monospermon
 ?Myagrum sp/Camelina sp - Rapistrum segetum monospermon fl albo elegantissimo Lusit
 Myosotis arvensis (L) Hill - Echium scorpioides arvense
 Myosotis scorpioides L - Echium scorpioides palustre
 Myosurus minimus L - Cauda muris
 Myriophyllum verticillatum L - Millefolium aquaticum fœniculi folio
 Myrrhis odorata (L) Scop - Myrrhis
 Myrtus communis L - Myrtus latifolia
 Myrtus communis ssp tarentina - Myrtus tenuifolia Tarentina

 Narcissus jonquilla L - Narcissus juncifolius major
 Narcissus jonquilla L fl pl - Narcissus juncifolius fl pl
 Narcissus poeticus L - Narcissus medio-purpureus
 Narcissus pseudonarcissus L - Narcissus silvestris luteus vulgaris
 Narcissus tazetta L laticolor plenus - Narcissus Chalcedonic fl pleno odoratiss
 Narcissus x biflorus Curt *Narcissus x medioluteus - Narcissus medio-luteus Donas Narbonens
 Narcissus x odoratus L - Narcissus juncifolius Hisp fl luteis magno calice
 Narcissus x odoratus L form - Narcissus juncifolius foliis reflexis Campanella dictus
 Nepeta cataria L - Mentha cataria nostras
 Nepeta tuberosa L FE - Mentha cataria tuberosa spicato Hispan.
 Nicotiana rustica L - Nicotiana Europæa
 Nicotiana tabacum L - Nicotiana Indica
 Nigella arvensis L - Melanthium silvestre
 Nigella damascena L - Melanthium Damascenum fl simpl et pl
 Nigella hispanica L - Melanthium Hispanic fl caeruleo amplissimo
 Notholaena marantae (L) R.Br *Cheilanthes marantae - Lonchitis aspera Maranthæ

 Ochrus pallida Pers *Lathyrus ochrus - Ervilia Dodon
 Ocimum basilicum L - Ocimum maximum Ægyptium
 Ocimum basilicum L var - Ocimum hortense
 Ocimum minimum L *Ocimum basilicum - Ocimum hortense minus
 Odontites verna (Bell) Dumort *Odontites vernus - Euphrasia altera Dodon
 Oenanthe aquatica (L) Poir - Phellandrium
 ?Oenanthe crocata L FE - Oenanthe
 Oenothera biennis L - Lysimachia siliqvosa Virginiana
 Omphalodes linifolia (L) Moench - Umbilicus Veneris Hispan minor
 ?Omphalodes nitida Hoffm & Link - Umbilicus Veneris Lusitan major

Omphalodes verna Moench - Borrago minima Herbariorum
 Onobrychis viciifolia Scop - Onobrychis Dodon
 Ononis natrix L - Ononis non spinosa fl luteo perennis
 Ononis spinosa L - Ononis spinosa
 Ononis spinosa L form - Ononis non spinosa
 Ononis viscosa L FE - Ononis non spinosa fl luteo annua
 ?Onopordum acanthium L - Carduus onopordon Athen Angvillar.
 Ophioglossum vulgatum L - Ophioglossum
 Opuntia vulgaris Mill *Opuntia monacantha - Ficus Indica minor
 Origanum heracleoticum L *Origanum vulgare subsp hirtum - Origanum Heracleoticum Creticum
 Origanum majorana L - Majorana nobilis
 Origanum onites L - Majorana vulgaris
 Origanum onites L - Origanum onitis s silvestre fl purpur
 Ornithogalum arabicum L - Ornithogalum Arabicum
 Ornithogalum comosum Willd FE - Ornithogalum Pannon albo fl Clus
 Ornithogalum pyrenaicum L *Ornithogalum narbonense - Ornithogalum majus 1 Clus
 Ornithogalum umbellatum L - Ornithogalum montanum umbellatum fl amplo Lusitan
 Ornithopus perpusillus L - Ornithopodium
 Orobanche minor Sm - Orobanche
 Orthilia secunda (L) House - Pyrola 2 Clus tenerior
 Osmunda regalis L - Filix dicta Osmunda
 Oxalis acetosella L - Acetosa trifolia fl alb s Alleluia
 Oxalis corniculata L - Acetosa trifolia fl luteo
 Oxytropis montana DC *Oxytropis pyrenaica - Onobrychis 4 Clus

Pæonia mascula (L) Mill - Pæonia fl simplici
 Pæonia officinalis L - Pæonia fl pl
 Pancratium maritimum L - Hemerocallis Valentina Clus
 Panicum miliaceum L - Miliun semine albo
 Panicum miliaceum L form - Miliun semine nigro
 Papaver rhoeas L - Papaver Rhoeas hortense et silvestre fl simpl et pl
 Papaver somniferum L - Papaver sativum fl simpl et pl
 Paradisea liliastrum (L) Bertol - Phalangium Allobrogicum Clus
 Parietaria diffusa Mert & Koch *Parietaria judaica - Parietaria
 Paris quadrifolia L - Herba Paris
 Parnassia palustris L - Gramen Parnasi Dioscor
 Parthenocissus quinquefolia (L) Planch - Vitedera Virginiana
 Pastinaca sativa L - Pastinaca latifolia silvestris et hortensis
 Paullinia pinnata L *Serjania curassavica - Pisum cordatum
 Pedicularis sylvatica L - Fistularia
 Pentaglottis sempervirens (L) Tausch ex L.H. Bailey - Buglossum hortense sempervirens
 Petasites hybridus (L) G., M. & S. - Petasites
 Petrorhagia prolifera (L) Ball & Heywood - Caryophyllus silvestris prolifer
 Petroselinum crispum (Mill) Nym - Petroselinum hortense vulgatus et crispum
 Peucedanum oreoselinum (L) Moench - Oreoselinum vulgare
 Phalaris arundinacea L variegata - Gramen pictum Camerar
 Phalaris canariensis L - Phalaris Canariensis et Hispanica
 Phaseolus coccineus L - Phaseolus Indic fl miniato

- ?Phaseolus vulgaris L - Phaseolus Indic major floribus et seminibus albis
 Philadelphus coronarius L - Syringa Italica fl albo
 Phyllitis scolopendrium (L) Newm *Asplenium scolopendrium - Phyllitis vulgaris Lingva cervina
 Physalis alkekengi L - Halicacabum officinar Alkekengi
 Picris echioides L *Helminthotheca echioides - Hieracium echioides capitulis Cardui-bened.
 Picris hieracioides L - Cichorium silvestre fl luteo
 Pimpinella major (L) Huds - Pimpinella saxifragia major
 Pimpinella saxifraga L - Pimpinella saxifragia minor
 Pinguicula vulgaris L - Pinguicula fl caerulea
 Pisum sativum L - Pisum arvense minus
 Pisum sativum L cv - Pisum hortense vulgatius
 Plantago coronopus L - Cornu cervi vulgatius
 Plantago cynops L *Psyllium sempervirens - Psyllium perenne
 Plantago indica L *Psyllium arenarium - Psyllium annuum
 ?Plantago lagopus L - Plantago angustifolia fruticans Clus Alopecuroides
 Plantago lanceolata L - Plantago angustifolia glabra vulgaris
 Plantago lanceolata L var - Plantago rosea spicata
 Plantago major L - Plantago latifolia glabra vulgaris
 Plantago major L 'Rosularis' - Plantago rosea maxima
 Plantago maritima L - Plantago maritima angustifolia major
 Plantago media L - Plantago latifolia hirsuta
 ?Plantago serraria L FE - Plantago maritima angustifolia minor
 Platanthera bifolia (L) LCM Rich - Orchis dicta Testiculus vulpis
 Platycapnos spicata (L) Bernh FE - Fumaria tenuifolia annua
 Polemonium caeruleum L - Valeriana graeca
 Polianthes tuberosa L - Hyacinthus Indicus tuberosus fl Narcissi
 Polygala vulgaris L - Polygala
 Polygonatum multiflorum (L) All - Polygonatum latifolium 1 Clus
 ?Polygonatum odoratum (Mill) Druce - Polygonatum latifolium 2 Clus
 Polygonatum verticillatum (L) All - Polygonatum angustifolium 1 Clus
 Polygonum aviculare L - Polygonum vulgare latifolium
 Polygonum bistorta L *Bistorta officinalis subsp officinalis - Bistorta latifolia
 Polygonum hydropiper L *Persicaria hydropiper - Persicaria mordax Thalii
 Polygonum minus Hudson FE - Polygonum vulgare tenuifolium
 Polygonum persicaria L *Persicaria maculosa - Persicaria maculata
 ?Polygonum raii Bab *Polygonum oxyspermum FE - Polygonum littoreum floscul albo-spadicei
 Polygonum viviparum L *Bistorta vivipara - Bistorta angustifolia
 Portulaca oleracea L - Portulaca major
 Potamogeton natans L - Potamogeton latifolium
 Potentilla alba L - Pentaphyllon fl albo
 Potentilla anserina L - Anserina
 Potentilla argentea L - Pentaphyllon argenteo fol erectum luteum
 Potentilla erecta (L) Raeusch - Tormentilla
 Potentilla recta L - Pentaphyllon majus fl sulphureo
 Potentilla reptans L - Pentaphyllon repens fl luteo
 Poterium sanguisorba L *Sanguisorba minor - Pimpinella sanguisorba silvestris minor inodora Lusitan
 Poterium spinosum L *Sarcopoterium spinosum - Pimpinella spinosa Cretica
 Primula auricula L - Auricula ursi

- ?Primula integrifolia L - Auricula ursi fl purpur
 Primula veris L - Primula veris elatior
 Primula vulgaris Hudson - Primula veris humilis
 Primula x variabilis Goupil - Primula veris umbellata
 Prunella grandiflora L - Prunella major Lusitanica
 Prunella grandiflora (L) Scholler 'Alba' - Prunella fl albo
 Prunella laciniata (L) L - Prunella folio dissecto
 Prunella vulgaris L - Prunella fl purpur
 Prunus armeniaca L - Malus Armeniaca
 Prunus avium L - Cerasus racemosa
 Prunus domestica L - Prunus hortensis
 Prunus dulcis (Mill) D.A. Webb - Amygdalus
 Prunus persica (L) Batsch - Malus Persica
 Prunus spinosa L - Prunus silvestris
 Prunus x avium (L) L - Cerasus nostras
 Psoralea bituminosa L *Bituminaria bituminosa - Trifolium bituminosum annuum
 Pteridium aquilinum (L) Kuhn - Filix fæmina
 ?Pulicaria vulgaris Gaertner - Conyza minor graveolens
 Pulmonaria officinalis L - Pulmonaria
 Pulsatilla vulgaris Mill - Pulsatilla
 Punica granatum L - Malus Punica
 Pyrola rotundifolia L - Pyrola 1 Clus vulgatiore
 Pyrus communis L - Pyri

 Quercus robur L - Qvercus

 Ranunculus aconitifolius L - Ranunculus pl fl albo Clus
 Ranunculus acris L - Ranunculus hortensis fl luteo simpl et pl Dodon
 Ranunculus amplexicaulis L - Ranunculus Pyrenæus Plantaginis fol Clus
 Ranunculus aquatilis L - Ranunculus aqvatic umbilicato fol Column
 Ranunculus arvensis L - Ranunculus silvestris 3 Dodon echinat.
 Ranunculus asiaticus L - Ranunculus grumosus fl simpl et pl
 Ranunculus bulbosus L - Ranunculus hortensis bulbos fl lut pl
 Ranunculus bullatus L FE - Ranunculus grumos latifol pumilus
 Ranunculus ficaria L - Chelidonium minus
 Ranunculus flammula L - Ranunculus flammula prior Dodon
 Ranunculus illyricus L - Ranunculus grumosus Illyric
 ?Ranunculus ophioglossifolius Vill FE - Ranunculus flammula folio serrato altera Dodon
 ?Ranunculus polyanthemus L - Ranunculus silvestris Dulcis Tragi
 Ranunculus sceleratus L - Ranunculus silvestris 1 Dodon
 Raphanus sativus L form *Raphanus sativus var niger - Raphanus radice nigra
 Raphanus sativus L *Raphanus sativus var sativus - Raphanus s Radicula sativa
 Reseda alba L - Reseda major
 ?Reseda luteola L - Lutea vulgaris
 Reseda phyteuma L - Reseda affinis Phyteuma Monspeliens
 Rhamnus alaternus L - Alaternus
 Rhamnus catharticus L - Rhamnus solutivus
 Rhinanthus minor L - Crista Galli

- Ribes nigrum* L - *Ribesium fruct nigro*
Ribes rubrum L - *Ribesium*
Ribes uva-crispa L - *Uva crispa*
Ricinus communis L - *Ricinus vulgaris minor*
 ?*Ricinus communis* L var - *Ricinus semine pulcherrimo maximo Gvinea*
Roemeria hybrida (L) DC - *Papaver cornutum fl Phæniceo*
Rorippa amphibia (L) Besser - *Raphanus silvestr aqvatic Lobel*
Rosa foetida J Herrm 'Bicolor' - *Rosa Turcica fl simpl luteo-phaeniceo*
Rosa gallica L - *Rosa fl simpl et pl rubro*
Rosa moschata J Herrm - *Rosa moschata*
Rosa rubiginosa L - *Rosa silvestris odora Eglenteria dicta*
Rosa x alba L fl pl - *Rosa fl pl albo*
Rosa x damascena Mill - *Rosa Damascena fl pallido*
Rosmarinus officinalis L - *Rosmarinus coronarius*
Rubia tinctorum L - *Rubia tinctorum*
Rubus fruticosus L agg. - *Rubus vulgaris*
Rubus idaeus L - *Rubus Idæus*
Rubus odoratus L - *Rubus Idæus non spinosus odoratissima*
 ?*Rubus saxatilis* L - *Rubus saxatilis Alpinus Clus*
Rudbeckia laciniata L - *Doronicum Americanum fol dissecto*
Rumex acetosa L - *Acetosa pratensis vulgaris*
Rumex alpinus L **Rumex pseudoalpinus* - *Hippo-lapathum rotundifolium Rhaponticum Thracicum dictum*
 ?*Rumex aquaticus* L - *Hippo-lapathum subrotundum Pseudo-Rharecentior*
Rumex conglomeratus Murray - *Lapathum acutum*
Rumex patientia L - *Hippo-lapathum sativum*
Rumex sanguineus L - *Lapathum sangvineum*
Rumex scutatus L - *Acetosa rotundifolia hortensis Hispanica*
Rumex tuberosus L FE - *Acetosa radice tuberosa*
Rumex vesicarius L - *Acetosa Americana annua fol carnosio*
Ruscus aculeatus L - *Ruscus*
Ruscus hypophyllum L - *Laurus Alexandrina*
Ruta graveolens L - *Ruta hortensis*
 ?*Ruta linifolia* L FE - *Ruta silvestris montana tenuifol*
- Salicornia europæa* L - *Kali geniculatum*
Salix repens L - *Salix pumila repens*
 ?*Salix viminalis* L - *Salix aqvatica angustifolia*
Salsola kali L - *Kali spinosum*
Salvia aethiopsis L - *Æthiopsis*
Salvia horminum L *Salvia viridis - *Horminum sativum*
Salvia officinalis L - *Salvia hortensis*
Sambucus ebulus L - *Ebulus*
Sambucus nigra L - *Sambucus vulgaris*
Sanguisorba hybrida (L) Nordborg FE - *Pimpinella Agrimoniae folio*
 ?*Sanguisorba officinalis* form - *Pimpinella sangvisorba silv major inodora*
Sanguisorba officinalis L - *Pimpinella Sangvisorba hortensis*
Sanicula europæa L - *Sanicula Diapensia vulgo*

- Santolina chamaecyparissus* L - *Abrotonum fœmina* Lobel *santolina* vulgo
Saponaria officinalis L - *Saponaria* fl simpl et pl
Satureia hortensis L - *Satureja hortensis* annua
Satureia montana L - *Satureja* perennis
Satureia thymbra L - *Thymbra* Cretica
Saxifraga cotyledon L - *Cotyledon Alpinum* fol serrato fl guttato
Saxifraga granulata L - *Saxifraga* alba
Saxifraga hirculus L - *Helianthemum palustre* liniphyllon fl aureo punctato
Saxifraga tridactylites L - *Paronychia altera* rutaceo fol Lobel
Scabiosa atropurpurea L - *Scabiosa* 6 Clus vel Indica
Scabiosa atropurpurea L - *Scabiosa* Indica odorato
Scabiosa columbaria L - *Scabiosa* minor fol dissecto
Scabiosa stellata L - *Scabiosa Hispanica* major fl dilute cœruleo
Scilla amoena L - *Hyacinthus stellatus* æstiv cœrul *Borraginis* fl
Scilla autumnalis L - *Hyacinthus stellatus* autumnal fl purp minor
Scilla hyacinthoides L - *Bulbus eriophorus*
Scilla italica L **Hyacinthoides italica* - *Hyacinthus stellatus* cineracei coloris Clus
Scilla peruviana L - *Hyacinthus stellatus* Peruanus
Scirpus maritimus L **Bolboschoenus maritimus* - *Cyperus rotundus* Germanic
Scolymus hispanicus L - *Scolymos* Theophrasti spinosissimus *Eryngium* Vegetii
Scorpiurus sulcatus L forms **Scorpiurus muricatus* FE - *Scorpioides Bupleuri*
Scorzonera angustifolia L **Scorzonera graminifolia* FE - *Scorzonera Pannonica* 3 *humilis*
Scorzonera hispanica L - *Scorzonera Hispanica*
Scrophularia canina L - *Ruta canina* Lobel
Scrophularia lucida L FE - *Scrophularia aestiva* montis Serrati
Scrophularia nodosa L - *Scrophularia* major radice tuberosa
Scutellaria galericulata L - *Lysimachia cœrulea* galericulata
Sedum acre L - *Sedum minimum* s *Illecebra*
Sedum [acre L]/?*sexangulare* L - *Sedum minus* *vermiculatum* fl luteo
Sedum telephium L - *Telephium* vulgare
[*Selinum sylvestre* L] **Selinum carvifolia* (L)L - *Apium sylvestre* lacteo succo turgens *olsenichion* Dod.
Sempervivum tectorum L - *Sedum tectorum* vulgare majus
Senecio cineraria DC - *Jacobæa marina*
Senecio doria L - *Virga aurea* *Limonii folio* *Dorea dicta*
Senecio fluviatilis Wallr **Senecio sarracenus* - *Solidago Saracenicæ*
Senecio jacobaea L - *Jacobæa vulgaris*
Senecio vulgaris L - *Senecio vulgaris* minor
?*Serratula* sp/?*Centaurea* sp - *Crocodilium Lusitanicum*
Serratula tinctoria L - *Serratula*
Sesamoides canescens (L) Kuntze - *Sesamoides parvum* *Salmantic* Clus
Seseli carvifolia L **Selinum carvifolia* - *Angelica palustris tenuifolia*
Seseli tortuosum L FE - *Seseli Massiliense*
Setaria italica (L) Beauv - *Milium semine flavo*
Silene armeria L - *Lychnis silvestr* 1 Clus
Silene conoidea L - *Lychnis silvestr* 2 Clus
Silene muscipula L FE - *Lychnis sylvestre* viscosa fl rubro
Silene noctiflora L - *Lychnis ocymoides* noctiflora
Silene nutans L - *Lychnis silvestr* 9 Clus

- ?*Silene polyphylla* L/?*Silene inaperta* L (multicaulis) - *Lychnis silvestr* 8 Clus fl reflexo
Silene vulgaris (Moench) Garcke *Silene vulgaris subsp *vulgaris* - *Lychnis silvestris*,
    Polemonium qvorunda
Silybum marianum (L) Gaertn - *Silybum vulgare* *Carduus Mariæ*
Sinapis alba L - *Sinapi album*
Sinapis arvensis L - *Rapistrum vulgare luteum*
? *Sinapis hispanica* L **Erucaria tenuifolia* - *Sinapi Arragonicum*
? *Sison ammi* L **Trachyspermum ammi* - *Ammi Lusitanic*
? *Sison amomum* L - *Sison Dioscoridis putatum*
Sium sisarum L - *Sisarum*
Smyrnium olusatrum L - *Olusatrum*
Solanum aethiopicum L - *Malum Æthyopicum* Dodon
Solanum dulcamara L - *Dulcamara*
Solanum dulcamara L - *Solanum somniferum fructu rubro*
Solanum melongena L - *Mala insana*
Solanum nigrum L - *Solanum officinarum*
Solanum pseudocapsicum L - *Capsicum fruticans*. *Pseudo-capsicum* Dodon
Solanum tuberosum L - *Papas Peruvianorum*
Solidago mexicana L **Solidago simpervirens* - *Virga aurea Mexicana*
Solidago virgaurea L - *Virga aurea officinarum*
Sonchus asper (L) Hill - *Sonchus asper vulgaris*
Sonchus oleraceus L - *Sonchus lævis*
? *Sophora alopecuroides* L FE - *Sophera Ægyptia*
? *Sorbus aria* L form - *Sorbus Norvegica latifolia Ariæ* congener
Sorbus aucuparia L - *Sorbus aucuparia*
Sorghum bicolor (L) Moench - *Milium Indicum semine albo* *Sorgho dictum*
Sparganium erectum L - *Sparganium majus*
Sparganium minimum Wallr **Sparganium natans* - *Sparganium minus*
Specularia pentagonia (L) A DC **Legousia pentagonia* - *Viola Pentagonia* s *Speculum Veneris*
Spergula arvensis L - *Alsine spergula dicta fl lacteo*
Spergula nodosa L *Sagina nodosa FE - *Alsine nodosa Germanica*
Spinacia oleracea L - *Spinachia sativa*
Spiranthes spiralis (L) Chevall - *Orchis dicta Triorchis alba spiral. autumnal*
Stachys annua L - *Alysson Echioides Germanicum*
Stachys cretica L FE - *Stachys Cretica angustifolia*
Stachys germanica L - *Stachys Fuchs latifolia*
Stachys sylvatica L - *Urtica Heraclea fl purpur*
Stachelina dubia L FE - *Stoebe capitata Rosmarini folio* *Ponæ*
Stellaria holostea L - *Gramen Leucanthemum* Dodon
Sternbergia lutea (L) Sprengel var *sicula* - *Narcissus autumnalis minor* Clus fl flavo
Stipa pennata Hudson - *Gramen plumeum Austriacum*
Suaeda maritima (L) Dumort - *Kali minus Adversarior*
Succisa pratensis Moench - *Succisa Morsus Diaboli*
Symphytum officinale L - *Symphytum majus*
Symphytum tuberosum L - *Symphytum majus tuberosum*
Syringa vulgaris L - *Syringa fl cærul* s *Lillach Arabum*

Tagetes erecta L - *Flos Africanus fl pleno major*

- Tagetes patula L - Flos Africanus fl simpl minor
 Tagetes patula L - Flos Africanus fl simplici et pl luteo rubescente minor
 Tamus communis L - Bryonia nigra Tamus Dodon.
 Tanacetum vulgare L - Tanacetum vulgare
 Tanacetum vulgare ssp crispum - Tanacetum crispum Anglicum
 ?Telephium imperati L - Telephium Creticum
 Tetragonolobus maritimus (L) Roth - Lotus tetragonolobus fl luteo
 Tetragonolobus purpureus Moench - Lotus tetragonolobus Cretica fl rubello
 Teucrium botrys L - Chamædrys laciniata
 Teucrium chamædrys L - Chamædrys officinarum
 Teucrium fruticans L - Teucrium Boeticum
 Teucrium scordium L - Scordium
 Thalictrum flavum L - Thalictrum vulgare majus
 Thalictrum minus L - Thalictrum vulgare minus
 Thapsia villosa L FE - Thapsia latifolia Hispanic
 ?Thelypteris phegopteris (L) Slosson *Phegopteris connectilis - Dryopteris
 Thuja occidentalis L - Arbor vitæ
 Thymus serpyllum L agg. - Serpillum tenuifolium
 Thymus sp - Tragoriganum Hispan 3 Clus
 ?Thymus vulgaris L - Serpillum latifolium
 Tilia spp - Tilia
 Tolpis barbata (L) Gaertner - Hieracium Narbonense siliqva falcata Lobel
 Tordylium maximum L - Tordilium
 Torilis japonica (Houtt.) DC - Caucalis semine aspo flosculis subrubentibus
 Torilis nodosa (L) Gaertner - Caucalis nodosa echinato semine.
 Tradescantia virginiana L - Phalangium Virginian fl cærul triphylo
 Tragopogon dubius Scop - Tragopogon fl pallidiore humilius
 Tragopogon hybridum L *Tragopogon hybridus FE - Tragopogon gramineo folio suave-
 rubente fl Column
 Tragopogon porrifolius L - Tragopogon fl purpur
 Tragopogon pratensis L - Tragopogon fl luteo vulgare
 Trientalis europaea L - Alsinanthemum Thalii
 Trifolium arvense L - Lagopus vulgaris tenuifolius
 Trifolium fragiferum L - Trifolium fragiferum Frisicum
 Trifolium incarnatum L - Lagopus maximus Lobel
 ?Trifolium medium L - Trifolium majus 1 Clus
 Trifolium pratense L - Trifolium pratense fl rubro
 Trifolium repens L - Trifolium pratense fl albo
 Trifolium repens L - Trifolium quadrifolium phæum
 Trifolium squarrosum L FE - Lagopus angustifolius Hispan. Clus
 Triglochin maritima L * Triglochin maritimum - Gramen junceum spicatum Hexaglochin
 Triglochin palustris L *Triglochin palustre - Gramen junceum spicatum Triglochin
 Trigonella caerulea (L) Ser - Trifolium odoratum
 Trigonella foenum-græcum L - Foenum græcum
 ?Trollius europæus L - Ranunculus glomerato fl Clus
 Tropaeolum minus L - Nasturtium Indicum
 Tulipa australis Link *Tulipa sylvestris subsp australis - Tulipa montana pumila bicolor Lusit
 ?Tulipa clusiana DC - Tulipa Persica

- Tulipa gesneriana L - Tulipæ varii generis
Tulipa sylvestris L *Tulipa sylvestris subsp sylvestris - Tulipa Apenninea Clus
Turritis glabra L *Arabis glabra - Turrita Lobel
Tussilago farfara L - Tussilago
- Urginea maritima (L) Baker - Scilla
Urtica pilulifera L - Urtica Romana
Urtica urens L - Urtica silv asperior Lobel
Utricularia vulgaris L - Millefolium aqvaticum fl luteo galericulato
- Vaccinium myrtillus L - Myrtillus Matthiol fructu nigricante
Vaccinium oxycoccos L - Vaccinia palustria
Vaccinium vitis-idaea L - Myrtillus exiguus Tragi s Vaccinia rubra Dodon
Valeriana dioica L - Valeriana silvestr minor
Valeriana globulariifolia DC - Nardus montana
Valeriana officinalis L - Valeriana silvestr major
Valeriana phu L - Valeriana major Phu Ponticum dicta
Veratrum album L - Helleborus albus fl subviridi
Veratrum nigrum L - Helleborus albus fl atro-purpur
Verbascum blattaria L - Blattaria fl. luteo vulgaris
Verbascum glabrum Mill *Verbascum blattaria - Blattaria fl albo
?Verbascum lychnitis L - Verbascum album Brassicæ folio
Verbascum nigrum L - Verbascum nigrum
Verbascum phoeniceum L - Blattaria fl violaceo.
Verbascum thapsus L - Verbascum album fl luteo
Verbena officinalis L - Verbena vulgaris
Veronica agrestis L - Alsine chamædryos folio
Veronica anagallis-aquatica L - Anagallis aquatica tenuifol. altera
Veronica beccabunga L - Anagallis aquatica latifol. Becabunga dicta
Veronica chamaedrys L - Teucrium pratense
Veronica hederifolia L - Alsine hederulæ folio
Veronica longifolia L *Pseudolysimachion longifolium subsp longifolium - Veronica recta cærulea
Veronica officinalis L - Veronica mas serpens Dodon
Veronica serpyllifolia L - Veronica serpyllifolia Lobel
Veronica triphyllos L - Alsine triphyllos caerulea
Viburnum opulus L - Sambucus palustris fæmina
Viburnum opulus L 'Roseum' (sterile) - Sambucus palustris mas fl globoso
Vicia faba L - Faba sativa major
Vicia hybrida L/Vicia lutea L - Vicia silvestr siliqua hirsuta
Vicia narbonensis L *Vicia johannis - Faba Græcorum silvestr Lobel
Vicia sativa L - Vicia sativa
?Vigna spp - Phaseolus Turcic semine varior colorum
Vinca minor L - Clematis daphnoides
Vincetoxicum hirundinaria Medik. - Asclepias fl. albo
Vincetoxicum nigrum Moench - Asclepias fl nigro
Viola odorata alba - Viola Martia fl simpl albo
Viola odorata L - Viola Martia fl simpl et pl
Viola riviniana Reichenb/Viola canina L - Viola silvestr assurgens canina dicta

Viola tricolor L - Viola tricolor repens

?Viola tricolor L var/?Viola elatior Fries - Viola tricolor assurgens versicolor

Vitis vinifera L - Vitis vinifera

Xanthium strumarium L - Lappa minor

Xeranthemum annuum L - Parmica Austriaca 1 Clus

Zacyntha verrucosa L *Crepis zacintha FE - Cichorium verrucarium Zacyntha Matthiol.

Zea mays L - Frumentum Indicum

Zygophyllum fabago L FE - Capparis leguminosa

? - Narcissi juncifolii

? - Narcissi latifolii

? - Narcissi silvestr s Pseudo-Narcissi

Otto Sperlings plante liste gengivet fra: Simon Paulli: *Viridaria varia regia et academica*, Hafniæ 1653, CATALOGUS PLANTARUM HORTI REGII HAFNIÆ

The plantlist of Otto Sparling reproduced from:

Simon Paulli: Viridaria varia regia et academica, Hafniæ 1653, CATALOGUS PLANTARUM HORTI REGII HAFNIÆ

Otto Sperling

Otto Sperlings planteliste er trykt på 80 sider á 12,6 cm høj x 6,7 cm bred. Siderne er affotograferet, så de sammen med John Harvey oversættelse kan danne et let tilgængeligt grundlag for forskning i planter på Christian IVs tid.

Denne udgave, fra 1653, er udvidet lidt i forhold til udgaven fra 1642. Tillige er enkelte plantenavne stavet anderledes i udgaven fra 1953.

Det vides ikke hvem der har foretaget denne ændring. Typerne er lidt større i udgaven fra 1653 end i udgaven fra 1642. Størrelsen på siderne er den samme.

Siderne er affotograferet af Finn T. Sørensen.

VIRIDARIA
 VARIA
 Regia & Academi-
 ca publica,
 in usum Magnatum
 ac
 Φιλοβοτανικῆς
 BIBLIOTEK
 NDBOHNHJOKOLEB
 collecta ac recognita,
 operâ & studiô,
 D. SIMONIS PAULLI,
 S. R. M. Daniæ, Norwa-
 giæ, &c. Med. Aulic.

HAFNIÆ,
 ANNO MDC LIII.
 Literis GEORGII LAMPRECHTII,
 Prostant apud Joachimum Molskenium,
 Bibliopol. ibid.

CATALOGUS
 PLANTARUM
 HORTI REGII
 HAFNIÆ.
 A.

 Belmosch Ægyptior.
 Abrotonum fœmina
 Fuchs.
 Abrotonum fœmina Lobel: fan-
 tolina vulgò.
 Abroton. fœmina Hispanic.
 Abroton. fœmina Hisp: alterum.
 Abrotonum mas Dodon.
 Abroton. mas tenuifol. Hispan.
 Absinthium arborefcens.
 Absinthium seriphium gnapha-
 loides Gallæcium.
 Absinthium seriphium tenuifol.
 Absinthium vulgare.
 Abutilon Avicennæ.

A. Aca-

2 INDEX PLANTARUM
 Acacia Mexicana.
 Acanthus sativus non spinosus.
 Acanthus sylvestris s. spinosus.
 Acer latifolium. Platanus Tragi.
 Acer tenuifoliū, campestre Dod.
 Acetosa Americana annua fol.
 carnosò.
 Acetosa rotundifolia hortensis
 Hispanica.
 Acetosa rotundifolia Hispanica
 viminea.
 Acetosa Cretica repens semine a-
 culeato.
 Acetosa pratensis vulgaris.
 Acetosa latifolia tenerima.
 Acetosa montana tenuifolia tene-
 rior Lusitan.
 Acetosa radice tuberosa.
 Acetosa trifolia fl. alb. s. Alleluja.
 Acetosa trifolia fl. carneo.
 Acetosa trifolia fl. luteo.
 Aconitum lycoctonum flor. luteo
 vulg. Clus.
 Aconitum lycoctonum fl. cœrul.
 s. Napellus. Aco-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 3
 Aconitum lycoctonum Belgarum
 fl. luteo hyemale.
 Acorus aromaticus.
 Adiantum acrostichon.
 Adiantum, ruta muraria, dictum.
 Admirabilis Peruana fl. rubro.
 Admirabilis Peruana fl. luteo.
 Admirab. Peruana fl. sulphureo.
 Admirabil. Peruana fl. variegato.
 Adonis flos fl. phœniceo.
 Ægilops.
 Æthiopsis.
 Agavus Cretensium.
 Ageratum flor. flavo.
 Ageratum fl. albo.
 Agrimonia vulgaris.
 Agrimonia odorata.
 Alaternus.
 Alcea vulgaris.
 Alcea fruticosa Cannabino folio.
 Alcea vesicaria.
 Alchimilla vulgaris.
 Alchimilla mont. minima Colum.
 Alliaria.

A2 Al-

4 INDEX PLANTARUM
 Allium amphicarpon Cordi.
 Allium ursinum.
 Allium vulgare sativum.
 Allium silvestr. tenuifol.
 Alnus nigra seu Frangula.
 Aloë Hispanica.
 Alsinanthemum Thalii.
 Alfine baccifera.
 Alfine silvestr. flor. albo major.
 Alfine silvestr. flor. albo minor.
 Alfines genus Pelagium Clus.
 Alfine hederulæ folio.
 Alfine chamædryos folio.
 Alfine triphyllos cærulea.
 Alfine angustifol. maxima Lugd.
 Alfine minor lini capitulis.
 Alfine maritima Column. flor.
 purpur.
 Alfine maritima septentrionaliū.
 flor. purpur. elegantiss.
 Alfine spergula dicta fl. lacteo.
 Alfine hirsuta altera viscosa.
 Alfine nodosa Germanica.
 Althæa vulgaris Bis-malva dicta.
 Al-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 3
 Althæa frutex flor. pur.
 Alysson flor. luteo majus Discor:
 Dodon.
 Alysson fl. luteo minus.
 Alysson Echioides Germanicum.
 Amaranthus holosorceis sangvi-
 neis reticulatis flor. Lobel:
 Amaranth° angustifolius simpli-
 ci spicata panicula Lobel.
 Amaranthus tricolor.
 Amaranthus maximus Quinoa.
 Amaranthus elatior caule virente.
 Ammi Fuchsi.
 Ammi Lusitanic.
 Amygdalus.
 Anagallis aquatica latifol. Beca-
 bunga dicta.
 Anagallis aquatica tenuif. altera.
 Anagallis fl. phæniceo annua.
 Anagallis perennis fl. cærul. am-
 plissimo.
 Anagallis annua fl. cærul. minor.
 Anchusa supina annua flor. pullo
 Lusitan.
 A3 An-

6 INDEX PLANTARUM
 Androsēmū Sicilianū bacciferum
 Anemone tenuifolia flor. pleno
 coccineo Byzantina.
 Anem. ten. fl. pleno violaceo.
 Anemone ten. flor. pleno dicta A-
 maranthus.
 Anem. ten. fl. plen. cocc. alb. flam-
 mis insignito. La Rigata Italor.
 An. tenuif. fl. pleno rubro albis lin.
 itriato, dicta Macedonica.
 Anem. tenuif. flor. rubr. simplici
 splendente, albis oris.
 An. tenuif. fl. simplici. coccin. ele-
 gant. flammis notato.
 An. latif. fl. pleno carneo elegant.
 Anem. latif. fl. coccineo pleno.
 Anem. latif. flor. plen. ex cærul.
 purpurascente.
 Anem. latif. flor. pl. saturè rubro
 splendente.
 Anem. latif. flor. simplici luteo
 Lusitan.
 Anemone latif. flor. simplici albo
 Lusitan.
 Anem.

HORTI REGII HAFNIENSIS. 7
 Anemone latif. flor. simplici albo
 III. Matthiol.
 Anem. latif. fl. simplici Lavendulæ
 colore.
 Anethum hortorum.
 Anethum segetum Lusitanic. se-
 mine minutissimo.
 Angelica sativa.
 Angelica sylvestris s. Archangelica
 Clus.
 Angelica sylvestris minor. Herba
 Gerardi dicta.
 Angelica palustris tenuifolia.
 Anguria.
 Anserina.
 Antithora.
 Anthyllis leguminosa fl. luteo.
 Anthyllis legum. fl. rubro Hispan.
 Antirrhinum latifol. majus fl. alb.
 Antirrhin. latifol. flor. purpur.
 Antirrhinum latifol. fl. vario.
 Antirrhinum majus flor. purpur.
 folio cordato Hispan.
 Aparine vulgaris.
 A4 Apa-

8 INDEX PLANTARUM

Aparine femine Coriandri incrustati facie Lusit.
 Apium Cyprium. Selinū Vener.
 Apium officinarum.
 Apium silvestre lacteo succo turgens. olsenichion Dod.
 Aquilegia vulgar. fl. cœruleo, carneo. simplici. pleno.
 Aquilegia fl. stellato cœruleo.
 Aquilegia fl. variegato.
 Aquilegia flor. violaceo sine corniculis.
 Arachidna lathyroides Hispan.
 Arbor vitæ.
 Arisarum angustifolium.
 Aristolochia clematidis Dodon.
 Aristolochia rotunda 2. Clus.
 Artemisia vulgaris.
 Artemisia tenuifolia.
 Arum lacteum.
 Arum vulgare minus.
 Asarum.
 Asclepias fl. albo.
 Asclepias fl. nigro.

Aspar-

HORTI REGII HAPNIENSIS. 9

Asparagus altilis.
 Asparagus maritimus.
 Asperula odorata fl. albo.
 Asperula fl. purpuro-cærul.
 Asphodelus fl. luteo.
 Asphodelus fl. albo-purpur. seu 1. Clus.
 Asplenium silv. Tragi.
 Aster conyzoides odoratus.
 Aster Atticus flor. pallido spinoso Hispan.
 Aster Atticus 2. supinus Clus.
 Aster Atticus nostras perennis.
 Aster Atticus flor. cœruleo.
 Aster marinus Dodon. Tripoliū.
 Aster Virginianus fruticans.
 Aster Americanus flor. albis.
 Astragalus sylvaticus Thalii.
 Astragalus Boeticus.
 Astragalus flor. luteo pallido.
 Atractylis Lobel.
 Atriplex sativa fol. albo.
 Atriplex sativa fol. rubro.
 Atriplex olida. Garosmos.

As

Attri-

10 INDEX PLANTARUM

Atriplex maritima botryoides
 Atriplex maritima tenuifolia.
 Atriplex fragifera.
 Atriplex sylvestr. latifolia.
 Auricula ursi fl. albo.
 Auricula ursi fl. luteo.
 Auricula ursi fl. purpur.
 Auricula ursi flor. vario.
 Azedarach Avicennæ.
 B.
 Baccharis.
 Balsamina cucumerina. Momor.
 Balsamina Persicæ folio. (dica.
 Bamia Ægyptia.
 Barba Jovis.
 Barbarea.
 Bellis arvensis.
 Bellis hortensis major.
 Bellis hortensis minor.
 Bellis hortensis prolifera.
 Bellis Tanaceti folio.
 Beta vulgari or viridis.
 Beta maxima alba.
 Beta Cretica semine aculeato.

Beta

HORTI REGII HAPNIENSIS. 11

Beta Hispanica radice flava.
 Beta erythrorhizos.
 Betonica major fl. purpur.
 Betonica minor fl. purpur.
 Betonica minor fl. albo.
 Bifolium.
 Bistorta latifolia.
 Bistorta angustifolia.
 Blattaria flor. albo.
 Blattaria fl. luteo vulgaris.
 Blattaria fl. luteo botiytis Hispan.
 Blattaria flor. luteo odorato Mauritanica.
 Blattaria fl. violaceo.
 Blitum album.
 Blitum rubrum erectum.
 Blitum rubrum supinum.
 Borrago flor. albo.
 Borrago flor. cœrul.
 Borrago minima Herbariorum.
 Botrys vulgaris.
 Botrys Mexicana. Paçotle.
 Branca ursinæ officin.
 Brassica capitata alba.

Bras-

13 INDEX PLANTARUM

Brassica capitata rubra.
 Brassica capitata Sabauda.
 Brassica cauliflora.
 Brassica caulirapa.
 Brassica non capitata fol. fimbriat. obsol.
 Brassica non capitata fol. atrovirentibus.
 Brassicanō capitata fol. variegato.
 Brassica non capitata fol. viridi fl. albo.
 Bryonia alba vulgaris.
 Bryonia alba Cretica.
 Bryonia nigra. Tamus Dodon.
 Bugloss. hortense semper virens.
 Buglossum silvestre majus flor. cærul.
 Buglossum silvestre Echioides fl. pallide-cærul.
 Buglossum marinum Lusit.
 Bugula flor. albo.
 Bugula flor. cærul.
 Bugula flor. purpur.
 Bulbocastanum,

Bul-

14 INDEX PLANTARUM

Capsicū cornutum siliqua acuta.
 Capsicum cornutum siliqua obtusiore.
 Capsicum cordatum.
 Capsicum pyramidale majus.
 Capsicum pyramidale minus.
 Capsicum pyramidale medium.
 Capsicum fructu flavo majus.
 Capsicum fructu flavo minus.
 Capsicum fructu flavo medium mucrone obtuso.
 Capsicū oblongū siliquis recurvis.
 Capsicum pomiforme.
 Capsicum subrotundum.
 Capsicum rotundum minimum.
 Capsicum fruticans. Pseudo-capsicum Dodon.
 Cardamine trifolia Alpina.
 Cardiaca.
 Carduus vulgaris Matthioli.
 Carduus acaulis septentrionalis.
 Carduus benedictus.
 Carduus hortensis: vulgò Cardi.
 Carduus muricatus. vulgò Calcitrapa dictus, Clus. Car-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 13

Bulbus eriophorus.
 Buphtalmum vulgare.
 Bursa pastoris.
 Buxus humil. fol. oblongo.
 Buxus humilis fol. rotundiore.
 C.
 Calamintha præstantior Lobel.
 Calendula vulgarior.
 Calendula flor. pleno.
 Calendula prolifera.
 Caltha palustris fl. simplic.
 Caltha palustris hortensis fl. pleno
 Campanula minor alpina rotundioribus imis foliis Clus.
 Campanula alpina lini fol. cærul. Bauhin.
 Campanula Persicæ folio.
 Campanula pyramidalis.
 Canna Indica fl. luteo.
 Canna Indica fl. rubro.
 Cannabis sativa mas.
 Cannabis sativa fœmina.
 Capparis leguminosa.
 Capsicum Americanum siliqv. oblog. tenuissima, Ca-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 15

Carduus sphaerocephalus annuus.
 Carduus sphaerocephal. biennialis.
 Carduus Erioccephalus fl. cærul.
 Carduus Eryngioides capitul. spinoso.
 Carduus gnaphaloides capitul. spinoso.
 Carduus onopordon Athen. Angvillar.
 Carlina sylvestris vulgaris Clus.
 Carlina sylvestris minor Hispan. Clus.
 Carlina sylvestris facie Eryngii stellato capitulo Hispan.
 Caros Diosc. f. Carvi.
 Carpinus.
 Caryophyllata vulgaris.
 Caryophyllata flor. nutante septentrional.
 Caryophyllata Alpina minima Ponz.
 Caryophyllus hortens. flor. pleno atropurp. amplissimo.
 Caryoph. hort. flor. pleno albo. Ca-

16 INDEX PLANTARUM

Caryoph. hort. fl. pleno miniato.
 Caryoph. hort. fl. pleno variegat.
 Caryoph. hort. simpl. atro-purp.
 Caryoph. hort. fl. simpl. albo.
 Caryoph. hort. fl. simpl. miniato.
 Caryoph. hor. fl. simpl. variegato.
 Caryoph. h. fl. spicato monstrofo.
 Caryoph. silv. fl. laciniato simplic.
 Caryoph. silv. fl. laciniat, simpl. in medio coronato.
 Caryophyl fl. laciniat, pleno odoratissimo.
 Caryoph. barbatus flor. simplic. albo, purpur. saturè rubro.
 Caryoph. barbat. fl. pleno purpur.
 Caryoph. barb. fl. albo & rub. in eodem caule.
 Caryoph. barb. silv. major.
 Caryoph. barbat. silv. minor.
 Caryoph. silvestris prolifer.
 Caryoph. pratensis flore laciniato s. Flos Cuculi.
 Caryophyllus marinus tenuifol.
 Caryophyllus marinus latifol.
 Castanea. Cau-

18 INDEX PLANTARUM

Chamaeleon Salmantic. Clus.
 Chamamelum Roman. fl. simplic.
 Chamamel. Roman. fl. pleno.
 Chamamelum vulgare.
 Chamamelum Hispanicum capitulo nudo bullato.
 Chamamelum pratense trimestre Hispanic.
 Chamamelum sylv. Cotula foetida dictum.
 Chamæpitys officinar. fl. luteo.
 Chamæpitys Austriaca Clus. fol. non fisso.
 Charophyllum sativum.
 Charophyllum sylvest. Tabern.
 Chelidonium majus officinar.
 Chelidonium majus alterum fol. & floribus laciniatis.
 Chelidonium minus.
 Chondrilla rubescenti flore aëna, foliis foetentibus.
 Chondrilla vulgaris.
 Chondrilla rara purpurea Lobel.
 Christophoriana. Chry-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 17

Caucalis semine aspero flosculis subrubentibus.
 Caucal. nodosa, echinato semine.
 Caulalis Hispanica, echinato magno fructu.
 Cauda muris.
 Centaurium majus Helenii folio.
 Centaurium minus vulgare.
 Cepa alba.
 Cepa rubra.
 Cerasus Hispanica fructu albo cordato.
 Cerasus Hispan. fr. atro cordato.
 Cerasus nostras.
 Cerasus præcox.
 Cerasus racemosa.
 Cerasus serotina fruct. grandi.
 Ceratonia Theophrasti s. siliqua.
 Cerinthe fl. luteo.
 Cerinthe flor. rubro.
 Cerinthe fl. tricolore.
 Chamædrys laciniata.
 Chamædrys officinarum.
 Chamelæa tricoccus. Cha-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 19

Chrysanthemum Canadense tuberosum.
 Chrysanthemum Peruanum rectum s. Flos folis.
 Chrysanthemum Peruanum ramosum.
 Chrysanthemum Virginianum tenuifolium.
 Chrysanthemum Creticum Matricaria fol. fl. luteo.
 Chrysanth. Cret. Matr. fol. fl. albo.
 Chrysanthemum Cret. Matr. fol. tenuissimè secto.
 Cicet sativum Dodon.
 Cicer arietinum Dodon. fl. albo.
 Cichorium sativum fl. cœrul.
 Cichor. sativ. fl. albo.
 Cichor. sylvest. fl. cœrul. perenne.
 Cichorium sylvest. fl. cœrul. annuum Hispanic.
 Cichorium sylv. fl. luteo.
 Cichorium verrucarium. Zazyntha Matthioli.
 Cinnara hortensis. Ci-

20 INDEX PLANTARUM
 Cinarā silvestris Bœtica.
 Circaea Lutetiana major.
 Circaea Lutetiana humilis.
 Cirsium 3. montan. Clus.
 Cistus mas 1. Clus.
 Cistus mas 2. Clus.
 Cistus mas. 5. Clus.
 Cistus humilis Plantagin. fol.
 Cistus annuus 1. Clus.
 Cistus fœmina.
 Cistus Ledon. 1. Clus.
 Cistus Ledon latifol. 2. Clus.
 Cistus Ledon 4. Clus.
 Cisti Ledon 4. Clus. aliud genus.
 Cistus Ledon Creticus.
 Cistus Ledon Gallacius.
 Clematis erecta Pannon. Clus.
 Clematis Virginiana Contareni.
 Clematis daphnoides flor. simpl.
 cœrul.
 Clemat. daphnoid. fl. simpl. alb.
 Clemat. daphn. fl. simpl. purpur.
 Clemat. daphn. fl. pleno purpur.
 Clinopodium majus.
 Cli-

22 INDEX PLANTARUM
 Consolida regal. sylvest. flor. simpl.
 cœrul.
 Consolida regal. hort. fl. simplic.
 dilutè cœrul.
 Consolida regal. hortens. fl. simpl.
 cyaneo.
 Consolida regal. hortens. fl. simpl.
 albo.
 Consolida regal hortens. fl. simpl.
 carneo.
 Consol. regal. fl. pleno bicolore.
 Consolida regal. hortens. pleno fl.
 cœrul.
 Consol. regal. hort. fl. pleno albo.
 Consolida regal. hortens. fl. pleno
 carneo.
 Consolida autumnalis Euganeo-
 rum montium.
 Convolvulus major flor. albo.
 Convolvulus major flor. elegan-
 tifs. purpur.
 Convolvul. minor arvensis purp.
 Convolvulus non convolvulus Hi-
 spanicus tricolor.
 Con-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 21
 Clinopodium Pannon: minus hir-
 sutius.
 Cnicus alter Clus. fl. cœrul.
 Cnicus sativus fl. croceo.
 Cochlearia major surrecta.
 Cochlearia minor septentrional.
 procumbens.
 Colchicum autumnale majus fl.
 pleno purp.
 Colchicum autumnale versicolor
 fl. pleno.
 Colchic. autumnale fl. simpl. pur.
 Colchicum autumnale polyan-
 thes fl. alb. Pannon. Clus.
 Colchicum autumnale minus
 Hispan.
 Colchicum autumnale striatum.
 Colchicū autumnale tessellatum;
 Fritillarium dictum.
 Colocynthis pyriformis.
 Colocynthis pomiformis.
 Colutea Scorpioides
 Colutea scorpioid. altera rutæ fol.
 Colutea vesicaria.
 Con-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 23
 Convolvulus althææ folio.
 Convolvulus Indicus flor. purpu-
 ro-cœruleo.
 Convol. Indicus Hederaceo folio.
 Conyza minor graveolens.
 Conyza cœrulea Tabernæmont.
 Coriandrum.
 Cornu cervi vulgatus.
 Cornu cervi repens alter. Dodon.
 Cornus fœmina.
 Cornus mas.
 Corona Imperialis.
 Cortusa Americana.
 Corylus sativa fructu oblongo.
 Corylus sylvestr. fructu rotundo.
 Cotyledon Alpinum fol. ferrato
 flor. guttato.
 Crista Galli.
 Crocodilium Lusitanicum.
 Crocodilium perenne.
 Crocus vernus angustifol. flor. va-
 rior. colorum maximus.
 Croc^o vern. angustif. fl. viol. med.
 Crocus vernus fl. varior. colorum
 minimus.
 Cro-

24 INDEX PLANTARUM

Crocus montan. autumnal. Tran.
 staganus elegantiss.
 Croc^o mont. autumn. alter Lusit.
 Cucumis hortensis.
 Cucumis Alpinus.
 Cucurbita Guineensis. Mangas de
 fraile dicta.
 Cucurb. Jacobea lagenaria media.
 Cucurb. lagen. oblonga recurva.
 Cucurb. lagenaria longissima.
 Cucurbita omnium maxima.
 Cucurbita peltata alta.
 Cucurbita alia vulgaris.
 Cuminum semine hirsuto.
 Cupressus arbor.
 Cyanus hortensis flor. albo.
 Cyanus hortens. flor. cœrul.
 Cyan. hort. fl. carneo.
 Cyan. hort. fl. cinereo.
 Cyan. hort. fl. purpur violaceo
 diluto.
 Cyanus montan. latifol. fl. cœrul.
 umbilico purpur.
 Cyanus segetum vulgaris. Cyz^a

26 INDEX PLANTARUM

Datura exotica fructu oblongo
 spinosissimo.
 Datura fructu rotundo flor. albo
 simplic.
 Datura fructu rotundo fl. purpur.
 pleno, dicta Contarena.
 Datura fructu rotund. fl. alb. plen.
 Daucus vulgaris Clus.
 Dens caninus flor. albo.
 Dens caninus flor. rubro.
 Dentaria major s. Anblatū Cordi.
 Digitalis flor. albo.
 Digitalis flor. purpur.
 Digitalis fl. luteo major.
 Doronicum Americauum fol.
 dissecto.
 Doronicum Romanum latifoliū.
 Doronicum Romanum angustif.
 Dorycnium Monspelienſe.
 Dracunculus hortensis.
 Dracunculus aquaticus.
 Dracunculus major polyphyllos.
 Dryopteris.
 Dulcamara flor. cœrul.
 Dulcamara fl. albo. Ebc^a

HORTI REGII HAFNIENSIS. 25

Cyanus Americanus.
 Cyanus Asiaticus flor. pleno mo-
 schato.
 Cyclaminus fol. subrotundo flor.
 purpur. æstivus.
 Cyclamin. fol. subrot. fl. intense
 rubro autumnalis.
 Cyclamin. fol. hederaceo fl. car-
 neo autumnal.
 Cymbalaria Patavina.
 Cynoglossum vulgare.
 Cynoglossum Cretic. 1. Clus.
 Cynoglossum Creticum 2. Clus.
 Cyperus rotundus verus.
 Cyperus rotundus Germanic.
 Cyperi rotundi alia species. Cam.
 Cytisus sylvestris albus Gesner. &
 Cytisus Maranthæ. (Cordi.
 Cytisus flore genistæ.

D.

Datura fructu oblongo flore albo
 simplici.

Datura fructu oblongo fl. cœrul.
 simplic.

B

Da-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 27

E.

Ebenus Cretica.
 Ebulus.
 Echium Alcibiadium.
 Echium scorpioides arvenſe.
 Echium scorpioides palustre.
 Echium supinum fl. purpur. satu-
 ro seu Cretic. 1. Clus.
 Echium supinum fl. purp. saturo,
 caule punctato, seu Cret. 2. Clus.
 Echium supinum flor. purpur. di-
 lutiore Hispanic.
 Echium nigrum Creticum.
 Endivia major sativa.
 Endivia crispa.
 Epimedium Dioscoridis putatū.
 Equisetū palustre longiorib^o setis.
 Equisetum pratense longior. setis.
 Equisetum junceum Tragi.
 Equisetum ἀφύλλοκαυλον Polygo-
 num scæmineum Thalii.
 Equ. foetid. sub aquis repens Bauh.
 Erica vulgaris pumila. (bellata.
 Erica Coridis folio palustris um-

B 2

Erica

28 INDEX PLANTARUM

Erica Corid. folio XI. Clus. bac-
fera.
Erigeron minus vulgare.
Erigeron majus odoratum.
Eruca sativa flor. albo venoso.
Eruca sativa fl. luteo tenuifolia.
Eruca Monspeliaca siliqua qua-
drangula echinata.
Eruca Maritima tenuifolia fl. pur-
pureo Cakile dicta.
Eruc. marit. latif. fl. albo Gallæcia.
Eruca Maritima latifol. flor. pur-
pur. Gallæcia
Eryngium maritimum.
Eryngium campestre mediterraneum
Adverf. (Clus.
Eryngium Pannonicum latifoliū
Eryngium pumilum Hispan. Clus.
annuum.
Eryngium pumilum Hispanic-
perenne.
Eryngium Creticum.
Erysimum vulgare.
Erysimum Creticum.
Ervilia Dodon. Evo

30 INDEX PLANTARUM

Flos Africanus fl. aureo simp. min.
Flos African. fl. luteo pleno major
Flos African. fl. aur. plen. major.
Flos African. fl. pleno è luteo ru-
bescente minor.
Flos Africanus fl. simplici è luteo
rubescete minor.
Fœniculum sativum.
Fœniculum sylvest. durius Hisp.
Fœnum græcum.
Fragaria fruct. rubro major &
minor.
Fragaria fructu albo major.
Fragaria fructu albo minor.
Fragaria fructu spinoso.
Fraxinella flor. purpur.
Fraxinella flor. albo.
Fraxinus.
Fritillaria flor. purpur.
Fritillaria flor. albo.
Fritillaria tenuifol. flor. luteo mac-
culato Translagana.
Frumentum Indicum semine mi-
niato. Fru

HORTI REGNI HAFNIENSIS. 29

Evonymus Theophrast.
Eupatorium Cannabinum.
Eupatorium tetraphyllum Ame-
ricanum.
Eupatorium aquaticum fl. aureo.
Euphrasia officinarum.
Euphrasia altera Dodon.
F.
Faba sativa major.
Faba Græcorum sylvest. Lobel.
Fagopyrum.
Fagus.
Ferula.
Ficus.
Ficus Indica minor.
Fili-pendula.
Filix mas.
Filix fœmina.
Filix saxatilis mas.
Filix dicta Adiantum filicis folio.
Filix Americana.
Filix dicta Osmunda.
Fistularia.
Flos Africanus flor. luteo simpl.
minor. Flos

HORTI REGNI HAFNIENSIS. 31

Frumentum indic. semine rubro.
Frumentum Indic. semine albo.
Frumentum Indicum semine cœ-
ruleo.
Fumaria officinarum annua.
Fumaria tenuifolia annua.
Fumaria perennis Americana.
Fumaria perennis radice cava fl.
purpur.
Fumar. perennis rad. cav fl. albo.
Fumaria perennis radice cava fl.
lurido.
Fumaria perennis radice non cava
fl. purpur.
G.
Galega flor. cœrul.
Galega flor. albo.
Gallium flor. luteo.
Gallium flor. albo.
Genista transalpin. fl. luteo eleg.
Genista Spartium 3. Hispan. Clus.
flor. alb.
Genista German. vulgarior.
Genista Tinctorum. Gen

B4

32 INDEX PLANTARUM

Gentianella verna flor. cœrul. am-
plo perennis.
Gentianella autumnalis latifol.
annua.
Geranium batrachoides 1. pullo
flor. Clus.
Geranium batrachoides majus fl.
cœrul.
Geranium Batrachoides majus
eodem flore variegato.
Geranium batrachoides odora-
tissimum.
Geranium hæmatodes 7. Clus. fl.
amplifs.
Geranium bulbosum Dodon.
Geranium nodosum Virginianũ
flor. venoso.
Geranium annuum Creticum.
Geranium supinum moschatum.
Geranium Robertianum Dodon.
Geranium columbinum.
Gingidiũ Matthiol. Vifnaga vulg.
Gladiolus major flor. purpur.
Gladiolus major flor. niveo.

Gla-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 33

Gladiolus minor flor. purpur.
Gladiolus minor montan^o Hisp.
Glastum fativum.
Glaux exigua maritima Lobel.
Glycyrrhiza vera siliquosa.
Glycyrrhiza sylvestr. siliquosa.
Glycyrrhiza sylvestris echinata.
Glycyrrhiza sylvestris altera flori-
bus puniceis, foliis Araci.
Gnaphalium Americanum.
Gnaphalium vulgare minus Im-
pia Plinii. (spica un.
Gnaphal. Danic. folio longiore
Gnaphalium montanum album.
Gnaphalium montanum purpur.
Gnaphalium unciale Hispanic.
Gramen Alopecuroides Hispan.
Gramen hirsutum flore stellato
atro-purpur. panicula sparsa.
Gramen hirsutum fl. stellato atro-
purpur. panicula adstricta.
Gramen junceum spicatum Tri-
gloch. in.
Gram. junceũ spicat. Hexagloch.

B 5

Gra-

34 INDEX PLANTARUM

Gramen junceum folio articulat.
Gramen piscum Camerar.
Gramen plumcum Austriacum.
Gramen Leucanthemũ Dodon.
Gramen tremulum maxim. Hisp.
Gram. trem. min^o panicula parva.
Gramen trem. Amourettes. Clus.
Gramen Parnasi, Dioscor.
Gramen spicatum folio aspero.
Gratiola.

H.

Halicacabum Indum Camerar.
Halicacabum officin. Alkekengi.
Halimus.
Hedera helix.
Hedera terrestris.
Hedypnois.
Hedysarum clypeatum.
Hedysarum alterum Dodonzi.
Hedysarum sylvestre perenne.
Helenium.
Helianthemum flor. aureo s. Pa-
nax Chironium.
Helianthemum fl. albo.

He-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 35

Helianthemum palustre linphyl-
lon fl. aureo punctato.
Helichrysum Clus.
Heliotropium majus surrectum.
Heliotropium minus supinum.
Helleborine flor. albo.
Helleborine 3. Clus.
Helleborus albus fl. atro-purpur.
Helleborus albus fl. subviridi.
Helleborus niger fl. lacteo purp.
Helleborus niger 2. Dodon.
Helleborus niger 3. Dodon.
Helleborus ferulaceus.
Hemerocallis Valentina Clus.
Hepatica aurea.
Hepatica flor. simpl. cœrul.
Hepatic. fl. simpl. purpur.
Hepatica fl. simpl. albo.
Hepatica fl. pleno cœrul.
Herba mimosa Brasiliana.
Herba Paris.
Herniaria.
Hieracium minus præmorsũ rad.

Lobel.

Hie-

36 INDEX PLANTARUM

Hieracium Sabaudum Lobel.
 Hieracium Narbonense siliqvâ fal-
 cata Lobel.
 Hieracium calice barbato Fab.
 Column.
 Hieracium lanuginosum flor. au-
 reo Hispan.
 Hieracium lanuginosum fl. palli-
 do Hispan.
 Hieracium echioides capitulis
 Cardui bened.
 Hieracium latif. peregrinum
 Phlomisoides.
 Hieracium Sanchites Lusitan.
 Horminum sativum.
 Hormin. 2. sylvestre Clus. fl. flavo.
 Horminum Creticum cacumine
 vario.
 Horminum Creticum alterum.
 Horminum Hispanicum.
 Hyacinthus Anglicus cœruleus.
 Hyacinth^o botryoid. cœrul. major
 Hyacinthus botryoides cœruleus
 minor.
 Hya-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 37

Hyacinth^o botryoides lacteus.
 Hyacinthus botryoides odoratus
 flore obsoleto. Muscari dictus.
 Hyacinthus campanulæ flore cœ-
 rul. Lusitan.
 Hyacinth. comosus major Lobel.
 Hyacinthus comosus Saneus
 dictus Column.
 Hyacinthus Germanic. fl. albo.
 Hyacinthus Indicus tuberosus
 flor. Narcissi.
 Hyacinthus Indicus bifol. bulbo
 squammoso.
 Hyacinth. orient. fl. albo.
 Hyacinthus orient. fl. cœrul.
 Hyac. orientalis major fl. albo.
 Hyacinth. orient. major fl. cœrul.
 Hyacinthus orientalis fl. albo cir-
 ca pediculû carneo polyanthos.
 Hyacinth. orient. caule folioso.
 Hyacinthus orientalis plen. flore
 cœrul. amplo.
 Hyacinthus orientalis flor. dupli-
 ci viridi.
 Hya-

38 INDEX PLANTARUM

Hyacinth. orient. brumalis flo-
 re cœrul.
 Hyacinth. orient. brumalis flo-
 re albo.
 Hyacinth. stellat. æstiv. cœrul. Bor-
 raginis flor.
 Hyacinth. stellat. autumnal. flor.
 purpur. major.
 Hyacinthus stellat^o autumn. flor.
 purpur. minor.
 Hyacinth. stellatus Peruanus flo-
 re cœrul.
 Hyacinth. stellatus Peruanus fl.
 purpur.
 Hyacinthus stellatus Peruanus fl.
 albo.
 Hyacinthus stellatus cineracei co-
 loris Clus.
 Hyacinth. stellatus flore carneo.
 Hyacinth. stell. fl. spicato cœrul.
 Hyacinth. stellatus umbellat^o pa-
 lustris Lusit.
 Hyacinth. stellat. unifolius Lusit.
 Hyoscyamus albus.
 Hyoscyamus niger. Hyo-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 39

Hyoscyamus Creticus.
 Hypericum majus nostras.
 Hypericum minus.
 Hyperic. rutæ folio Ericetorum.
 Hypericum latifolium Lusitan.
 Hypericum non perforatum,
 Alcyrum dictum.
 Hypericum tomentosum supinû
 Clus.
 Hyperic. tomentosum palustre
 Hispanic.
 Hysopus flor. cœrul.
 Hysopus flore albo.
 I.
 Jacæa nigra pratensis nõ laciniata.
 Jacæa nigra pratensis acaulis.
 Jacæa nigra arvensis laciniata.
 Jacæa purpur. Valent. muricato
 capite Clus.
 Jacæa omnium maxima Lusitan.
 Jacæa 4. Austr. villoso capite Clus.
 Jacæa flor. luteo capite spinoso.
 Jacæa capitulis argenteis.
 Jacæa lanuginosa palustris Lusit.
 Jacobæa vulgaris. Ja-

40 INDEX PLANTARUM

Jacobza marina.
 Jasminum vulgare fl. albo.
 Jasminum Catalonicum fl. alb.
 Jasminum tenuif. flore luteo bac-
 ciferum.
 Jasminum tenuifol. fl. luteo ino-
 dorum.
 Jasminum latifol. fl. luteo odora-
 to American.
 Iberis Cardamantica.
 Iberis minima.
 Iberis Americana maxima.
 Intybus f. Fndivia.
 Iris bulbosa latifol. 1. Clus.
 Iris bulbosa latif. fl. alb. cæruleo.
 variegato.
 Iris bulbosa præcox Persica ele-
 gantissima.
 Irides bulbosæ tenuifoliz varior.
 colorum.
 Iris geniculata latifol. major VII.
 Clus.
 Iris geniculata latifol. humilis
 biflora.

Iris

HORTI REGII HAFNIENSIS. 41

Iris geniculata latifolia Susiana
 dicta.
 Iris genicul. obsoleto fl. latifolia.
 Iris geniculata latifolia palustris
 fl. luteo.
 Iris geniculata latifol. Anglica.
 Iris geniculata latif. flor. alb. oris
 cærul. Gloriosa dicta.
 Iris genic. angustifolia 1. Clus.
 Iris genic. angustifolia 2. Clus.
 Iris genic. angustif. major. flor.
 cærul. pleno.
 Iris tuberosa Dodonæi.
 Isatis.
 Juncus alpinus capitul. lanuginos.
 Juniperus major Dioscor. Clus.
 Juniperus minor vulgaris.
 K.
 Kali geniculatum.
 Kali spinosum.
 Kali minus Adversarior.
 L.
 Laburnum.
 Lachryma Jobi.

La-

42 INDEX PLANTARUM

Lactuca vulgaris.
 Lactuca crispa.
 Lactuca nigra Hispanica.
 Lagaa lupi.
 Lagopus vulgaris tenuifolius.
 Lagopus vulgaris latifolius.
 Lagopus pinnatus.
 Lagopus maximus Lobel.
 Lagopus angustifol. Hispan. Clus.
 Lagopus supinus Lusitanicus.
 Lamium sylv. flor. albo.
 Lamium sylv. flor. rubro.
 Lamium Plinii maculato folio.
 Lamfana.
 Lapathum acutum.
 Lapathum sangvineum.
 Lapathum obtuso acetosæ fol.
 Gallæcium.
 Hippo lapathum sativum.
 Hippo-lapathum subrotundum.
 Pseudo-Rha recentior.
 Hippolapathum rotundifolium.
 Rhaponticû Thracic. dictum.
 Lap-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 43

Lappa major.
 Lappa minor.
 Lathyrus f. Cataputia.
 Lathyrus sylvestr. latifolius flor.
 purpur.
 Lathyrus sylvestr. tenuifol. flor.
 purpur violaceo.
 Lathyrus sylv. luteus major f. Ci-
 cercula lutea.
 Lathyrus sylvestr. luteus min. viciae
 foliis.
 Lathyrus sylv. omnium minimus
 Hispan.
 Lathyrus sativus flore fructuque
 albo. f. Cicercula.
 Lathyrus sativus flore purpur.
 Lathyrus Mexicanus flore elegan-
 tifs. cærul.
 Lathyrus tuberosus f. Apios
 Fuchsi.
 Lavendula hortorum latifolia.
 Lavendula hort. tenuifolia.
 Lavendula multifida Clus.
 Laureola mas.

Lau-

44 INDEX PLANTARUM

Laureola fœmina.
 Laurus.
 Laurus Alexandrina.
 Lens fativa major.
 Lens sylvestris minor.
 Lepidium fativum Columel. & Plin.
 Leucoium bulbosū tetraphyllon.
 Leucoium bulbosum hexaphyllon majus polyanthemum.
 Leucoium triphyllon.
 Leucoium bulbosum tenuifol. majus Hispanic.
 Leucoium bulbosum tenuifol. minus Hispan.
 Leucoium bulbosum tenuif. autumnale Hispan.
 Leucoium fruticans viride flor. simpl. luteo.
 Leucoium fruticans viride flore luteo pleno.
 Leucoium fruticans viride flore albo simpl.
 Leucoium fruticans incanum fl. simpl. purp. Leu-

HORTI REGII HAPNIENSIS. 45

Leucoium fruticans incanum fl. pleno aureo holoserico.
 Leucoium frutic. incanum fl. pleno albo.
 Leucoium frutic. incanum fl. pleno purpur. variegato.
 Leucoium fruticans incanum flor. pleno rubro variegato.
 Leucoium fruticans incanum marinum majus Clus.
 Leucoium fruticans incanū Creticum siliqvâ spinosa.
 Leucoium saxatile repens flore obsoleto Hispanicum.
 Leuc. marinum repens angustifol. Levi sticum.
 Ligustrum vulgare flor. albo.
 Ligustrum myrtifolium.
 Lilio-asphodelus major fl. phœniceo.
 Lilio-asphodelus minor fl. luteo.
 Lilium album bulbo candicante.
 Lilium album bulbo punctato.
 Zultan Sambac Turcarum. Li-

46 INDEX PLANTARUM

Lilium puniceum Clus. Martagon dictum.
 Lilium Susianum. Pennachio Persiano.
 Lilium sylvestre Dodon. flor. purpur. obsoleto repando.
 Lilium sylvestr. Dodon. flor. albo repando.
 Lilium sylv. fl. miniato repando Byzantinum.
 Lil. sylvestre flore maculato.
 Lilium convallium flor. lacteo.
 Lilium convallium flore carneo.
 Limonium marinum majus Lob.
 Limonium marinum minus.
 Linaria vulgaris luteo flore.
 Linaria aurea Tragi.
 Linaria bellidis folio.
 Linaria purpur. Dodon.
 Linaria Moravica 2. Clus pereñis.
 Linaria scoparia. Osyris.
 Lino-cynoglossum Hispanicum fructu κοτυλόδες.
 Linum lativum. Li-

HORTI REGII HAPNIENSIS. 47

Linum arborescens Creticum.
 Lithospermon hortense.
 Lithospermon sylvestre.
 Lithospermon Anchusæ facie.
 Lonchitis aspera Maranthæ.
 Lotus coronata nostras.
 Lotus coronata maxima glabra Hispanica.
 Lotus coronata palustr. hirsuta Hispanica.
 Lotus coronata minima Hispan.
 Lotus Lybica Dalechamp.
 Lotus tetragonolobus fl. luteo.
 Lotus tetragonolob. Cretica fl. rubello.
 Lunaria græca annua.
 Lunaria græca perennis.
 Lupin^o hortensis fl. luteo odorat.
 Lupinus fativus flore albo.
 Lupinus latif. cœrul. Creticus.
 Lupinus latifol. fl. carneo purpureo Creticus.
 Lupinus latifol. cœrul. omnium maximus Hispan. Lu-

48 INDEX PLANTARUM

Lupinus tenuif. cœrul. vulgatiór.
 Lupinus tenuifol. cœrul. semine
 omnium minimo, rariór.
 Lupulus domesticus.
 Lupulus sylvestris.
 Lutea vulgaris.
 Lutea Cretica Contareni.
 Lychnis Byzantina fl. miniat simp.
 Lychnis Byzantina flor. miniato
 pleno.
 Lychnis Byzantina fl. albo.
 Lychnis coronaria flor. albo.
 Lychnis coronaria fl. rubro.
 Lychnis sylvestr. 1. Clus. fl. rubello.
 Lychnis sylvest. 1. Clus. flor. albo.
 Lychnis sylvest. 1. Clus. fl. carneo.
 Lychnis sylvest. 2. Clus.
 Lychnis sylvestr. 8. Clus. fl. reflexo.
 Lychnis sylv. 9. Clus.
 Lychnis ocymoides vulgaris flor.
 simplici purpureo.
 Lychnis ocymoides fl. pleno pur.
 Lychnis ocymoides fl. simpl. albo.
 Lychnis ocymoides noctiflora.
 Lych-

50 INDEX PLANTARUM

Malva vulgaris repens fl. amplo,
 Malva vulgaris repens fl. minore.
 Malva arborea Cretica.
 Malva crispa.
 Malva Batica multifida æstiva.
 Malva Batica integrifolia flore
 amplo intensè rubro.
 Malva hirsuta Lusitanica.
 Malva trimestris Cretica.
 Malva hortensis fl. albo simpl.
 Malva hort. fl. rubro simpl.
 Malva hortensis fl. rubro pleno.
 Malva hortens. fl. purpur. pleno.
 Malva hort. fl. atro purpur-pleno.
 Malus Armeniaca.
 Malus aurantia.
 Malus Cydonia fructu pyrifomi.
 Malus Cydon. fructu pomiformi.
 Malus citria.
 Malus Perlica.
 Malus Punica.
 Marrubium album nostras.
 Marrubium album Hispanic.
 Marrubium nigrum officinarum.
 Mar-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 49

Lychnis sylvestris, Polemonium
 quorundam.
 Lychnis sylvest. viscosa fl. rubro.
 Lyfimachia spicata purpurea ma-
 jor Clus.
 Lyfimachia spicata purpurea mi-
 nor Clus.
 Lyfimachia siliquosa latifol. f. ma-
 jor Clus.
 Lyfimachia siliquosa tenuifolia
 Chamænerion dicta.
 Lyfimachia siliquosa lini folia.
 Lyfimachia siliquosa Virginiana.
 Lyfimachia lutea comunis Clus.
 Lyfimachia lutea 2. Clus.
 Lyfimach. cœrul. galericulata.
 M.
 Majorana vulgaris.
 Majorana nobilis.
 Mala insana fructu albo longo.
 Mala insana fructu albo rotundo.
 Mala insana fructu atro-purpur.
 Mala insana fructu flavo.
 Malum Æthiopicum Dodon.
 C Malva

HORTI REGII HAFNIENSIS. 51

Marrubium aquaticum.
 Matricaria flore simpl.
 Matricaria flore pleno.
 Medica f. fœnum Burgundiacum
 flore cœrulo-purpureo.
 Medica Burgundiaca fl. subluteo.
 Medica Burgundiaca flore ex lu-
 teo & purpureo misto.
 Medica echinata maxim. 1. Lu-
 sitan.
 Medica echinata maxima altera
 Lusitan.
 Medica echinata media nigra.
 Medica echinata minima nigra.
 Medica doliata echin. min. Hisp.
 Medica doliata nō echinata maj.
 Medica scutata.
 Medica marina.
 Melampyrum flore luteo, coma
 cœrulo-purpurea.
 Melanthium sylvestre.
 Melanthium Damascen. fl. simpl.
 Melanthium Damascenum flore
 pleno semine nigro.
 C 2 Me-

52 INDEX PLANTARUM
 Melanthium Damascenum flore
 pleno semine citrino.
 Melanthium Hispanic. fl. cœruleo
 amplissimo.
 Melilotus officinarum flor. luteo
 perennis.
 Melilotus Italica fl. albo perennis.
 Melilotus Italica fl. luteo annua.
 Melilotus odoratissima flore lu-
 teo annua Hispan.
 Melilotus inodora Mafsiliensum.
 Melissa hortensis.
 Melissa Moldavica fl. cœruleo.
 Melissa Moldavica flor. albo.
 Melissa Molucana lævis.
 Melissa Molucana aspera.
 Melo Saccharinus.
 Melopepo Byzantin^o odoratis.
 Mentha hortensis crispa.
 Mentha officinarum spicata.
 Mentha maculosa Anglica.
 Mentha cattaria nostras.
 Mentha cattaria tuberosa fl. cœru-
 leo spicato Hispan.

Men-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 53
 Mentha cattaria tuberosa fl. albo
 spicato Hispan.
 Menthastrum.
 Mercurialis mas.
 Mercurialis fœmina.
 Mespilus.
 Meum.
 Milium semine albo.
 Milium semine flavo.
 Milium semine nigro.
 Milium Indicum semine albo.
 Sorgho dictum.
 Millefolium vulgare.
 Millefol. nobile odore Tanacet.
 Millefolium minus luteum.
 Millefolium aquaticum fl. luteo
 galericulato.
 Millefol. aquatic. fœniculi folio.
 Moly montan. latifol. flavo fl. Clus.
 Moly triangulare.
 Moly Narcissinis foliis z. Clus.
 Moly Theophrasti.
 Mollugo vulgatior herbariorum
 Lobel.

C 3

Mo.

54 INDEX PLANTARUM
 Morus alba.
 Morus nigra.
 Myagrum hortense monosperm.
 Myagrum alterum Thlaspi effigie
 f. Viola lutea sylv. Tragi.
 Myagrum fativum.
 Myagro similis siliqua rotunda.
 Myrrhis.
 Myrtillus Matthiol. fructu nigri-
 cante.
 Myrtillus exiguus Tragi f. Vacci-
 nia rubra Dodon.
 Myrtus latifolia.
 Myrtus tenuifolia Tarentina.
 N.
 Narcissi latifolii.
 Narcissus medio-purpureus.
 Narcissus medio-luteus. Donas
 Narbonenf.
 Narcissus medio pallidus.
 Narcissus totus argenteus præcox
 Hispan.
 Narcissus albo pleno flore.
 Narcissus flor. sulphureo stellato
 pleno. Nar-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 55
 Narcissus flor. albo pleno calice
 croceo.
 Narcissus Chalcedonic. fl. pleno
 odoratis.
 Narcissus multiflorus serotinus fl.
 albo calice luteo.
 Narcissus serotinus totus albus.
 Narcissus albus longissimo calice
 luteo.
 Narcissus albus medius calice lu-
 teo brevi.
 Narcissus maximus pallid. amplo
 calice flavo.
 Narcissus Gareti Indicus.
 Narcissus Indicus flor. purpureo
 liliaceo polyanthos.
 Narc. Africanus luteus maximus.
 Narcissus Africanus minor.
 Narcissus Africanus luteus mini-
 mus.
 Narcissi juncifolii.
 Narciss. juncifolius major.
 Narciss. juncifol. minor Dodon.
 Narciss. juncifol. luteus fl. pleno.

C 4

Nar-

56 INDEX PLANTARUM

Narcissus juncifol. flor. albis foliis reflexis Campanella alba dict^o.
 Narcissus juncif. fl. luteo foliis reflexis Campanella lutea dictus.
 Narcissus juncif. Hispan. fl. luteis magno calice.
Narcissi sylvestr. s. Pseudo-Narcissi.
 Narcissus sylvestr. luteus vulgaris.
 Narcissus sylv. totus luteus major simplex.
 Narciss. sylvest. fl. pleno luteo.
 Narciss. sylvest. juncif. minor 1. Clus.
 Narciss. sylvest. juncif. coronatus omnium minimus.
 Narciss. sylv. pumilus repens.
 Narcissus sylv. juncif. major amplo calice.
 Narciss. sylv. oblonga tuba totus albus.
 Narciss. autumnalis minor Clus. flore flavo.
 Nardus montana.

Na-

58 INDEX PLANTARUM

Ononis non spinosa flor. purpur. maxima.
 Ononis non spinosa flore luteo perennis.
 Ononis non spinosa flor. luteo annua major.
 Ononis non spinosa fl. luteo annua minor.
 Ophioglossum.
 Ophris Bifolia.
 Orchis palmata fl. albo.
 Orchis palmata fl. purpur.
 Orchis palmata verna fol. macul.
 Orchis palmata æstiva spica longis. odorata.
 Orchis moschata.
 Orchis conchifera Lusitan.
 Orchis antropophora mas Lusit.
 Orchis antropoph. mas Danica.
 Orchis antropophora fœmina Lusitan.
 Orchis dicta Cynosorchis.
 Orchis dicta Testiculus vulpis.
 Orchis dicta Triorchis alba spir. autumn.

Oreo-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 57

Nasturtium pratense.
 Nasturtium hortense vulgare.
 Nasturtium hortense crispum.
 Nasturtium hyemale. Barbaræa.
 Nasturtium Indicum.
 Nicotiana Europæa.
 Nicotiana Indica mas.
 Nicotiana Indica fœmina.
 Nummularia.

O.

Ocymastrum Valentinum Clus.
 Ocymum maximum Ægyptium
 Ocymum hortense medium.
 Ocymum hortense minus.
 Oenanthe.
 Olusatrum.
 Onobrichis Dodon.
 Onobrichis 4. Clus.
 Ononis spinosa flor. purpur.
 Ononis spinosa flor. albo.
 Ononis non spinosa flore purpur. minor Gallæcia.
 Ononis nō spinosa fl. purp. major.
 Ononis nō spinosa fl. albo major.

Ono-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 59

Oreoselinum vulgare.
 Oreoselinum Lusitanic.
 Origanum onitis s. sylvestr. flor. purpur.
 Origanum onitis flore albo.
 Orig. Heracleoticum Grecicum.
 Ornithogalum Arabicum.
 Ornithog. parvum promontorii magni, flor. albis odoratis.
 Ornithogalum montanum umbellatum flore amplo Lusitan.
 Ornithogalum majus 1. Clus.
 Ornithogalum majus Byzantin. Clus.
 Ornithogalum Pannon. albo flore Clus.
 Ornithogalum pallido fl. Clus.
 Ornithopodium.
 Orobanche.
 Orobus Pannon. 1. Clus.
 Orobus Pannon. 3. Clus.
 Orobus Venetus Clus.
 Oxycantha Berberis dicta.
 Oxycantha s. spina acuta.

Pzo-

60 INDEX PLANTARUM
P.

Pæonia flore simplici.
Pæonia flore pleno.
Panicum.
Papas Peruvianorum.
Papaver sativum flore simpl. varii generis & coloris.
Papaver sativum fl. simpl. Tulipoeipes.
Papaver sativum fl. pleno varii generis.
Papaver cornutum fl. luteo.
Papaver cornutum fl. phœniceo.
Papaver Rhœas sylv. fl. miniato simpl.
Papaver Rhœas hort. fl. pleno miniato Anemoeides.
Papaver Rhœas hort. fl. pleno roseo.
Papaver Rhœas hortense fl. plenissimo carnei diluti coloris.
Papaver Rhœas hort. fl. simpl. miniato.
Papaver Rhœas hort. fl. simpl. rosei coloris. Pa-

62 INDEX PLANTARUM
Periclymenum Allobrogum alterum Corni feminae effig. Lobel.
Persicaria maculata.
Persicaria non maculata.
Persicaria mordax Thalii.
Petasites.
Petroselinum hortense crispum.
Petroselinum hortense vulgatius.
Petroselinum latifolium Virginianum.
Petroselinum Magallanicum.
Petroselinum caninum Tabern.
Phalangium Allobrogicum Clus.
Phalangium Cretæ Salonensis.
Phalangium minus flore lacteo.
Phalangium Virginian. fl. cœrul. triphyllo.
Phalaris Canariensis semine albo.
Phalaris Hispan. semine nigricant.
Phaseolus Ægyptius, dict^o Leblab.
Phaseolus Indic. flor. miniato semine atro.
Phaseol. Indic. fl. miniato semine purp. nigr. maculis distincto. Pha-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 61

Papaver Rhœas flor. simpl. luteo perenne.
Papaver spinosum flore luteo.
Parietaria.
Pastinaca latifolia sylvestris.
Pastinaca latifolia hortensis.
Paronychia Alsinifolia Lobel.
Paronychia altera rutaceo fol. Lobel.
Pentaphyllon repens fl. luteo.
Pentaphyllon argenteo fol. cre-
stum luteum.
Pentaphyllon palustre rubrum.
Pentaphyllon majus fl. sulphureo
Pentaphyllon flore albo.
Pentaphyll. Alpinum argenteum.
Peplis maritima.
Pepo coronatus bicolor.
Pepo rotundus Arantii forma.
Pepo minor clypeatus.
Pepo minor Indicus angulosus.
Perfoliata.
Periclymenum vulgare.
Periclym. Italicum perfoliatum. Pe-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 63

Phaseolus Indicus major floribus & seminibus albis.
Phaseolus Turcic^o semine varior. colorum.
Phellandrium.
Phyllytis vulgaris. Lingva cervina.
Pilosella vulgaris.
Pimpinella Sangvisorba hortens.
Pimpinella sangvisorba sylvestr. minor inodora Lusitan.
Pimpinella sangvisor. sylv. major inodora.
Pimpinella spinosa Cretica.
Pimpinella Agrimonix folio.
Pimpinella saxifragia major.
Pimpinella saxifragia minor.
Pingvicula flor. cœrul.
Pisum arvense minus.
Pisum hortense vulgatius.
Pisum quadratum Pini.
Pisum maculatum sine membrana.
Pisum Pannonicum perenne.
Pisum griseum Lusitanic.
Pisum sylvestr. Bœticum. Pi-

64 INDEX PLANTARUM

Pisum cordatum.
 Plantago latif. glabra vulgaris.
 Plantago angustif. glabra vulgaris.
 Plantago latifol. hirsuta.
 Plantago angustifolia hirsuta.
 Plantago angustifolia fruticans
 Clus. Alopecuroides.
 Plantago rosea maxima.
 Plantago rosea spicata. (major.
 Plantago maritima angustifolia
 Plantago maritima angustifolia
 minor.
 Plantago aquatica.
 Polygala flore albo.
 Polygala fl. cœrul.
 Polygala fl. purpur.
 Polygala Valentina 1. Clus.
 Polygonum vulgare latifol.
 Polygonum vulgare tenuifol.
 Polygonum niveum Lobel.
 Polygonum littoreum flosculi al-
 bo-spadiceis.
 Polyganotum latifol. 1. Clus.
 Polyganotum latifol. 2. Clus.

PO-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 65

Polygonatum angustifol. 1. Clus.
 Pomum Amoris majus rubrum.
 Pomum Amoris minus rubrum.
 Pomum Amoris minus luteum.
 Portulaca major.
 Portulaca minor.
 Porrum sectivum.
 Porrum schœnoprasum.
 Potamogeton latifolium.
 Potamogeton ἄλοφύλλον Thalii.
 Primula veris humilis fl. pallido
 Clus.
 Primula veris humilis albo fundo
 luteo.
 Primula veris humilis fl. sulphur.
 pleno odoratissimo.
 Primula veris humilis fl. purpuro-
 cœruleo.
 Primula veris elatior flavo flore
 Clus.
 Primula veris elatior pallido flore
 Clus.
 Primula veris umbellata fl. purp.
 Prunella flor. purpur.

PRU-

66 INDEX PLANTARUM

Prunella flore albo.
 Prunella major Lusitanica.
 Prunella folio dissecto.
 Prunus hortensis.
 Prunus sylvestris.
 Psyllium annuum.
 Psyllium perenne.
 Parmica vulgaris.
 Parmica Austriaca 1. Clus.
 Parmica Austriaca altera Clus.
 Pulegium officinarum.
 Pulegium maj^o rotundiore folio.
 Pulegium cervinum.
 Pulmonaria folio maculato.
 Pulmon. folio non maculato.
 Pulsatilla.
 Pyri varix species.
 Pyrola 1. Clus. vulgatior.
 Pyrola 2. Clus. tenerior.

Q.

Quercus.

R.

Ranunculus sylvestris 1. Dodon.
 Ranunc. sylv. 3. Dodon. echinat^o.
 Ra-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 67

Ranunc. sylv. Dulcis Tragi.
 Ranunc. nemorosus fl. albo simpl.
 Ranunc. nemoros. fl. purp. simpl.
 Ranunc. nemoros. fl. purp. pleno.
 Ranunc. nemoros. fl. luteo simpl.
 Ranunc. nemoros. flor. muscoso
 Lobel.
 Ranuncul^o hortensis fl. luteo sim-
 plic. Dodon.
 Ranunculus hortensis fl. lut. ple-
 no Dodon.
 Ranunculus hortensis bulbos. fl.
 lut. pleno.
 Ranunculus grumosus fl. miniato
 pleno.
 Ranunculus grumosus fl. simplic:
 saturè rubro.
 Ranunculus grumosus flore sul-
 phureo rubris lineis virgato.
 Ranunculus grumos. rutæ folio fl.
 pleno lut.
 Ranunc. grumos. Illyricus.
 Ranunculus Pyrenæus Plantaginis
 fol. Clus.

Ra-

68 INDEX PLANTARUM
 Ranunculus grumof. latifol. pumilus.
 Ranunculus grumofa & villosa radice tenuifol. minimus.
 Ranunc. pleno flore albo Clus.
 Ranunculus glomerato fl. Clus.
 Ranunc. flammula prior Dodon.
 Ranunculus flammula folio serrato altera Dodon.
 Ranunculus Sardonius. f. Apium palustre.
 Ranuncul. aqvatic. umbilicato fol. Column.
 Raphan^o f. Radicula fativa major.
 Raphan^o f. Radicula fativa minor.
 Raphanus radice nigra.
 Raphanus Rusticanus.
 Raphanus sylvestr. aqvatic. Lob.
 Rapistrum vulgare luteum.
 Rapistrum segetum monospermon fl. albo elegantiss. Lusitan.
 Rapunculus hort. flor. cœrul.
 Rapunculus hortens. fl. dilutiore pallido.
 Re-

70 INDEX PLANTARUM
 Rosa sylv. odora. Eglenteria dicta.
 Rosmarinus aofmos.
 Rosmarinus coronarius.
 Rubia tinctorum.
 Rubia spicata Cretica.
 Rubus vulgaris.
 Rubus Idæus fructu rubro.
 Rubus Idæus fructu albo.
 Rubus Idæus non spinosus odoratissimus.
 Rubus saxatilis Alpinus Clus.
 Ruscus.
 Ruta hortensis.
 Ruta sylvest. montana tenuifol.
 Ruta canina Lobel.
 Ruta canina marina supina Lusit.
 S.
 Sabina.
 Salix aqvatica angustifolia.
 Salix pumila repens.
 Salvia hortensis.
 Sambucus vulgaris.
 Sambucus palustris mas flor. globoso.
 Sam-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 69
 Reseda major.
 Reseda media.
 Resedæ affinis Phyteuma Monspeliens.
 Rhamnus secundus Matthiol.
 Rhamnus solutivus.
 Ribesium fr. albo.
 Ribesium fr. rubro.
 Ribesium fruct. nigro.
 Ribesium sylv. fere insipidum.
 Ricinus semine pulcherrimo maximo è Gvinea.
 Ricinus vulgaris minor.
 Rosa flore pleno albo.
 Rosa flore simpl. rubro.
 Rosa flore pleno rubro.
 Rosa centifolia Batavica.
 Rosa trecentifol. rubra elegantiss.
 Rosa moschata fl. albo pleno.
 Rosa flore pleno variegato.
 Rosa Damascena flore pallido.
 Rosa Turcica flore simpl. luteo-phœniceo.
 Rosa cinamomea altera Camer.
 Ro-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 71
 Sambucus palustris scœmina.
 Sanicula. Diapensia vulgò.
 Sanicula guttata.
 Saponaria flore simpl.
 Saponaria flore pleno.
 Satureja hortensis annua.
 Satureja perennis.
 Saxifraga alba.
 Saxifraga aurea.
 Scabiosa major fol. dissecto.
 Scabiosa minor fol. dissecto.
 Scabiosa 6. Clus. vel Indic fl. atropurpureo odorato.
 Scabiosa Indic fl. albo odorato.
 Scabiosa Indica fl. purp. odorato.
 Scabiosa Hispanica major flore dilutè cœruleo.
 Scabiosa Alpina centauroioides.
 Scabiosa arietina.
 Scilla.
 Scolymos Theophrasti spinosissimus. Eryngium Vegetii.
 Scordium.
 Scorodo-prasum.
 Sco-

72 INDEX PLANTARUM

Scorpioides Bupleuri folio Scolopendrx effigie.
 Scorpioides Bupleuri folio serpentis effig.
 Scorpioides Portulacæ folio.
 Scorzonera Hispanica.
 Scorzonera Pannonica 3. humilis.
 Scrophularia major radice rubro-rosa.
 Scrophular. æstiva montis Serrati.
 Scutellaria Vorstii flor. purpur.
 Scutellaria Vorst. flor. sulphureo.
 Sedum tectorum vulgare majus.
 Sedum minus vermiculatum flor. luteo.
 Sedum vermiculatum lati-planicaule.
 Sedum minimum f. Illecebra.
 Sedum arborescens minus.
 Senecio vulgaris minor.
 Senecio odoratus major.
 Serpillum latifolium.
 Serpillum tenuifolium.
 Serratula.

Sela-

74 INDEX PLANTARUM

Sonchus asper vulgaris.
 Sonchus asper sylvarum perennis altissimus.
 Sonchus asperior Hispanicus.
 Sonchus asper Mauritanicus semine adunco.
 Sophera Ægyptia.
 Sophia Chirurgorum.
 Sorbus aucuparia.
 Sorbus Norvegica latifolia, Aria congener.
 Sparganium majus.
 Sparganium minus.
 Spinachia sativa semine aculeato.
 Spinach. sativa sem. rotundo lævi.
 Spinachia sylv. Bonus Henricus.
 Stachys Fuchf. latifol.
 Stachys Cretica angustifolia.
 Staphisagria.
 Stœbe Salmantic. 1. Clus.
 Stœbe Salmantic. 2. Clus.
 Stœbe capitata Rosmarini folio
 Stœchas Arabica 1. Clus. (Ponz)
 Stœchas Arabica 2. Clus.

Sym-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 73

Sesamoides parvū Salmantic Clus.
 Sefeli Mafsiliense.
 Siler montanum.
 Silybum vulgare. Cardu* Mariæ.
 Silybum macrocephalon Hispan.
 Silybum medium Hispan.
 Silybum minus semine viscido Hercynicum.
 Sinapi album.
 Sinapi Arragonicum.
 Sifarum.
 Sison Dioscoridis putatum.
 Silyrinchium majus Clus.
 Silyrinchium minus Clus.
 Silyrinchium Mauritanic. Clus.
 Sium minimum, seu Impatiens Eruce folio.
 Solanum officinarum.
 Solanum lenthale. Bella doña Ital.
 Solanum somniferum fructu rub.
 Solidago Saracenicæ.
 Sonchus lævis vulgaris.
 Sonchus lævis maritimus elegans Lusitan.

D

Son-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 75

Symphytum majus fl. purpur.
 Symphytum majus fl. lurido.
 Symphytum majus tuberosum.
 Succisa. Morsus Diaboli.
 Syringa Italica flor. albo.
 Syringa fl. cœrul. f. Lillach Arabū.

T.

Tanacetum vulgare.
 Tanacetum crispum Anglicum.
 Telephium vulgare flor. albo.
 Telephium vulgare flor. purpur.
 Telephium Creticum.
 Teucrium pratense.
 Teucrium Bœticum.
 Thalictrum tenuifol. Cordi.
 Thalictrum vulgare majus.
 Thalictrum vulgare minus.
 Thalictrum Hispan. latifol.
 Thapsia latifolia Hispanic.
 Thlaspi latius Dodon.
 Thlaspi Creticum flor. albo.
 Thlaspi Creticum flor. purpur.
 Thlaspi Creticum alterū incanum flor. luteo.

D

Thla-

76 INDEX PLANTARUM
 Thlaspi 4. parvū odorato fl. Clus.
 Thlaspi clypeatum.
 Thlaspi semper florens Italicum.
 Thymbra Cretica.
 Tilia.
 Tithymalus sive Esula exigua.
 Tithymalus helioscopius. s. Esula
 vulgator.
 Tithymalus Characias.
 Tithymalus arboreus.
 Tithymalus myrsinites.
 Tithymalus lunato fl. Column.
 Tithymalus platyphyllos verbasci
 facie Diosc. s. Beidelsar Ægypt.
 Tithym. tuberosus, Apios dictus.
 Tordilium.
 Tormentilla.
 Trachelium vulgare fl. cœrul.
 Trachelium vulgare fl. albo.
 Trachelium minus umbellatum.
 Trachelium glabrum Danicum
 elegantissimum.
 Trachelium Indicum, Cardinali-
 tium dictum.

Tra-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 77
 Trachelium hortens. s. Viola Ma-
 riana fl. cœrul.
 Trachelium hortens. fl. albo.
 Trachelium hortens. fl. cinereo.
 Trachel. hort. fl. purpureo-carneo.
 Tragopogon fl. luteo vulgare.
 Tragopog. fl. pallidior humilior.
 Tragopogon fl. purpur.
 Tragopogon gramineo folio sua-
 ve-rubente flore Column.
 Tragoriganum Hispan. 3. Clus.
 Trichomanes.
 Trifolium pratense fl. albo.
 Trifolium pratense fl. rubro.
 Trifolium majus 1. Clus.
 Trifolium majus 3. Clus.
 Trifolium luteum lupulinum 1.
 Trifol. luteum lupulinū alterum.
 Trifolium capitulis Thymi.
 Trifolium odoratum.
 Trifolium fragiferum Friscum.
 Trifol. fragiferum æstivum Lusit.
 Trifolium bituminosum añuum.
 Trifolium bituminosum bieñale.

D 3

Tri-

78 INDEX PLANTARUM
 Trifolium æstivum biceps Lusit.
 Trifolium æstivum capitulo hir-
 suto sub terram se condente.
 Trifolium fibrinum.
 Trifolium quadrifolium phæum.
 Tulipæ varii generis.
 Tulipa Apenninea Clus.
 Tulipa montana pumila bicolor
 Tulipa Persica. (Lusitan.
 Turritis Lobel.
 Tusilago.

V.

Vaccinia palustris.
 Valeriana major, Phu Ponticum
 Valeriana græca fl. cœrul. (dicta.
 Valeriana græca fl. albo.
 Valeriana sylvestr. major.
 Valeriana sylvestr. minor.
 Valeriana campestris Cametar.
 Valeriana Indica Clus.
 Verbascum album flor. luteo.
 Verbascum album Brassicæ folio.
 Verbascum nigrum flor. luteo.
 Verbascum nigrum flor. albo.

Ver-

HORTI REGII HAFNIENSIS. 79
 Verbena vulgaris.
 Veronica mas serpens, Dodon.
 Veronica serpillifolia Lobel.
 Veronica scemina Fuchs.
 Veronica recta cœrulea.
 Veronica petræa flor. purpur, ele-
 gantissimo montis Februarii.
 Vicia sativa.
 Vicia sylvestr. siliqua hirsuta.
 Viciola præcox perennis.
 Viola dentaria.
 Viola lunaria annua.
 Viola lunaria perennis.
 Viola matronalis flor. alb. simpl.
 Viola matronal. fl. purpur. simpl.
 Viola matronal. fl. albo pleno.
 Viola Martia fl. simpl. cœrul.
 Viola Martia fl. plen. cœrul.
 Viola Martia fl. simpl. albo.
 Viola sylv. assurgens canina dicta.
 Viola tricol. repens fl. ampliissim.
 Viola tricolor repens fl. minore.
 Viola tricolor assurgens versicol.
 Viola Pentagonia s. Speculum Ve-
 neris.

D 4

Vic-

80 INDEX PLANT. H. R. HAFN.

Virga aurea officinarum.

Virga aurea Mexicana latifolia.

Virga aurea Mexicana angustifol.

Virga aurea Limonii folio, Dorea
dicta.

Vitedera Virginiana.

Vitis vinifera.

Vitis trifol. Canadens. lactescens.

Ulmaria vulgaris.

Ulmaria peregrina. Barba capra
Patavinorum.

Umbilicus Veneris Hispan. min.

Umbilicus Veneris Lusitan. major.

Unifolium.

Urtica sylv. asperior Lobel.

Urtica Heraclea fl. purpur.

Urtica Romana.

Uva crispa major.

Uva crispa minor.

F I N I S.

CA-

Bog anmeldelser

Steen Estvad Petersens

"Drømmen om Paradiset"

Gyldendal. 380 sider. 2005.

Pris: kr. 399

Steen Estvad Petersen, der har gjort så meget godt for vor opfattelse af arkitekturens møde med det der ligger udenom og udenfor husene; haverne og landskabet og alt det der indgår i det vi nu kalder kulturlandskabet, berigede os for snart 15 år siden med bogen "Paradiset". Den orienterende undertitel lød: "Den islamiske have".

Det tør siges, at bogen faldt på et tørt sted, for nu at sige noget vittigt om ørkenfolkenes urgamle forestilling om paradiset som grønt, frodigt, og vandrigt. Sanssemættende er ordet.

Da bogen kom, var det danske bogmarked ikke ligefrem overfyldt med publikationer der belyste emnet, hvilket forunderligt nok stadig er tilfældet i Danmark. Så meget mere skal Steen Estvad roses for sit initiativ dengang og for den helt nyredigerede bog med samme emne, som han nu har udsendt.

Bogen fra 1991 kostede 450 kr., var på 280 sider med stift bind. Den nye bog er på 380 sider, men koster "kun" 399 kr. Til gengæld er den i paperback, men har så mange nye billeder i en så meget bedre kvalitet, samtidigt med at der er tale om en langt bredere og mere gennearbejdet udgave, at der reelt er tale om 2 forskellige bøger, hvor kun den førstes stive bind og større format efterlader savn.

Mens vi er ved udenomsværkerne, kan en diskussion af berettigelsen af begrebet "islamisk" have være på sin plads. Steen Estvad er selv inde på det terminologiske og begrebsmæssige problem der består i, at den havetype vi kalder islamisk, er opstået i præislamiske kulturer i Mellemøsten, men er udbredt med, om end ikke nævneværdigt udviklet i, det islamiske ekspansionsområde. Det er altså ikke specifikt en havekultur der er udsprunget af, eller har forudsætning i islam, der her er tale om.

Anvendelsen af karakteristikken "islamisk" trækkes til kanten og også udover den, som for eksempel når forfatteren sammenfattende konstaterer en forskel på den kristne og den islamiske levevis således: "Vesterlændinge erhverver først jorden, derefter bygges huset og til sidst anlægges haven. Muslimer søger først vandet".

I et historisk perspektiv er det naturligvis en fornuftig redegørelse for den nødvendige prioritering i vandfattige områder, hvor i verden og i hvilke trossamfund vi end måtte befinde os i. Men den muslim som bor i Ballerup har måske nok på dette område et prioriteringsmønster, der ikke nævneværdigt adskiller sig fra hans "kristne" naboers.

Men for nu at komme til sagen, så er der sammenfattende kun at sige om Steen Estvads bog, at den er dejlig. Ganske enkelt. Den er overordentligt velillustreret, hvilket er og bliver en nødvendig forudsætning for en havebog. Den er smukt sat op, der er en fortræffelig balance mellem tekst og billede, farvegengivelserne er stort set gode, så den æstetiske side af bogens æstetisk set meget krævende emne, er fortræffeligt løst.

Bogens disposition er klar. De generelle udviklingslinier karakteriseres i brede strøg, hvorefter der gives regionale beskrivelser af de betydningsfulde haver der været, og de der (endnu?) overlever.

Og så er bogen til overflod forsynet med noget så læsevenligt som en veludbygget bibliografi, en fortræffelig terminologinøgle og et relevant register.

Det er dejligt at læse en bog som det tydeligvis har glædet forfatteren at skrive. Og man deler Steen Estvads bekymring for om vi fortsat kan rejse ud og glæde os over paradishaverne, for tiden er ikke nødvendigvis god for bevaringen af de store anlæg.

Heldigvis er der en voldsom grøde i den vestlige nysgerrighed efter at erfare mere om arabisk og islamisk kultur og f.eks. har Penelope Hobhouse i år udgivet en bog om de haver vi her taler om.

Danmark har i tiden mellem Sten Estvads første og anden Paradisbog fået et institut i Damaskus; et overmåde dejligt sted, hvis paradisiske klukkende vand i den tyste gård tydeligvis også har inspireret forfatteren.

Om bogen er der sammenfattende kun et at sige: Den skal købes, den skal læses og dens billeder skal ses på; igen og igen.

Vi skylder Sten Estvad stor tak for denne bog og den inspiration der forhåbentlig vil udgå fra den.

Jørgen Nordqvist

Annie Christensen

500 år i en dansk have – tusinder af hænders arbejde

Rhodos, Internationalt forlag for videnskab og kunst. 251 sider. 2004

Pris kr. 350.

Havehistoriker, cand. hort. lic. agro. Annie Christensen har i 2004 begået endnu et stort værk om et havehistorisk emne, nemlig bogen om Gisselfeld have og park: "500 år i en dansk have -tusinder af hænders arbejde".

Gisselfeld har spillet en væsentlig rolle i Annie Christensens forfatterskab og forskertilværelse. Det var et undersøgelsesarbejde af Gisselfeld's arkiver og landskab, som var grundstammen i A.C.'s licentiatstudie og den afhandling, det mandede ud i. Siden

da har hun haft lyst til at skrive en mere populær udgave af historien om Gisselfeld's haver. Det er endt med et pragtværk om Gisselfeld, støttet af mange fonde. Man kan ikke sige, at den foreliggende bog er mere populær end afhandlingen, den er omfangsrig og flot, hvad angår billedstof, tekst og lay-out og er fuld af interessante oplysninger om alt, hvad der angår havens og landskabets udvikling. Annie Christensen har forsket videre i arkiverne, såvel Rigsarkivet og det adelige jomfruklosters arkiver, samt foretaget nye studier på stedet. Gamle kort og planer fundet i arkivernes og museernes samlinger er bogen rig på. Et særligt emne dækker planternes indførselshistorie.

Historien angribes kronologisk, som det var tilfældet med licentiatafhandlingen, dvs med en redegørelse for anlægget, som har set ud på de forskellige ejeres og direktørers tid.

Vi går helt tilbage til Torben og Peder Oxes tid i 1500-tallet i tidlig renæssance og får en minutiøs gennemgang af havens ja hele anlæggets omfang i forhold til den store nye hovedbygning, som Peder Oxe rejser i årene 1547-75. Vi får en redegørelse for terrænforholdene og søernes udstrækning og de ændringer, der sker under Peder Oxe og de efterfølgende ejere bl.a. Frands Lücke. Hvordan bygningsanlægget og haverne udviklede sig med fiskedamme, nyplantninger og iskældre/udsigtshøje og hvilke planter, der dyrkedes i renæssance haven.

Derefter følger et kongeligt ejerskab under hvilken barokken introduceres i Danmark, hvor landskabet bliver inddraget, det der senere kaldes parken, i form af en dyrehave.

Hans Schack, ejer fra 1670 til 1676, anlægger ny have på et areal øst for slottet og der skabes efterhånden et helt sølandskab.

I den kronologiske gennemgang af anlæggets og bygningers, vejes og søpartiernes anlæg henvises stadig til forskellige skitser dateret med årstal og numre. Det viser sig ved nærmere søgen, at de henviser til en række kortskitser, der befinder sig bagest i bogen og som trods deres placering er uundværlige for at kunne følge med i beskrivelserne. Før kortskitserne er der en forklaring (numerisk indgang) til numrene og en alfabetisk liste over lokaliteterne med numrene tilføjet.

Således hjulpet går læseren videre op gennem århundrederne, men irriteres over at skulle bladre frem og tilbage mellem 3 forskellige steder i bogen for at kunne følge med. Mit forslag til kommende læsere er at tage en fotokopi af den numeriske liste og af kortskitserne og placere dem ved de kapitler, hvor de hører til.

I beg. af 1700-tallet, årstallet er 1723, bliver fundatsen for stiftelsen for adelige jomfruer endeligt udformet og senere realiseret. Perioden med direktører indledes 1754 med Frederik Christian Danneskjold-Samsøe.

Beretningen fortsætter opdelt efter de enkelte overdirektører – 5 på stribet for at nå op i 1900-tallets begyndelse. Den 5. dør 1914. Så forlades udviklingshistorien og næste afsnit handler om planterne på Gisselfeld.

Planteafsnittet fortæller om den betydning, som Hesede Planteskole i Hesede skov eller om Paradishaven, som den kaldes, har haft for introduktion af nye træagtige planter i Danmark siden 1838 og om den betydning, som gartneriet har haft for blomster, frugt- og grønsagsdyrkning i Danmark. En stribe af dygtige forstfolk og gartnere og ikke mindst haveinteresserede direktører på Gisselfeld har været med til at præge sortimentet i de danske slots- og herregårdshaver.

Bogens næstsidste kapitel handler om den mere nutidige have, kapitlet kaldes: "Anden halvdel af 1900-tallet". Forfatteren redegør for problemerne med økonomi og publikums adgang til haverne. Stigende udgifter til pleje af haven, nedskæring af gartnerstaben osv. Der sluttes med oplysninger om driftsomkostninger over en årrække og omregning til vore dages prisniveau samt sammenligning med udgifterne til Frederiksborg slotshave, der styres af Slots- og Ejendomsstyrelsen.

Det sidste kapitel handler om 1900-tallets sidste årti.

Annie Christensen begræder de fældninger, der er blevet foretaget og stormenes hærgen blandt havens gamle træer og peger på at havens virkelig gamle ege, der står endnu, trues af senere plantede thuja. Annie gør også opmærksom på, at den kendte gartner Milners have (fra 1880'erne) er ved at forsvinde grundet forenklinger og de forkerte fældninger.

Til slut opfordrer Annie Christensen trods kritikken sine læsere til at besøge GISSELFELD og det ikke blot om sommeren, men på alle årstider, da den gamle have har en sjælden skønhed uanset årstid, hvilket de dejlige fotografier bekræfter.

Lister med planteindkøbene til Haven 1887-1900 og lister med drivhusenes plantebestand 1927-1980 følger tekstafsnittene, et personregister og de omtalte kortskitser afslutter bogen.

Annie Christensen har virkelig givet Gisselfeld haven en historie gennem 500 år, hun fortjener en Gisselfeldmedalje, hvis en sådan findes, men når det er sagt, må det indrømmes, at undertegnede finder, at bogen er tung læsning, og at den ikke lige er til at tage med i handskerummet. Er man kommet igennem den, er lysten til endnu et besøg dog vakt.

Bogen er som sagt smukt illustreret med fine fotografier taget af forfatteren selv og forsynet med et væld af flot affotograferede malerier og planer, de sidste kan det dog være svært at tolke, da man ikke hjælpes godt af billedteksten, man forudsættes at have styr på navnene af de enkelte dele af haven og så begynder den fortvivlede jagt efter lokaliteten i listerne og på skitserne. Men for Gisselfeld og eftertiden er værket et enestående dokument.

Jette Abel

Jens Hendeliowitz

Danmarks Kongelige Haver

Forlaget Guld og Grønne Skove, 352 sider, 2005

Pris kr.: 450

!5. marts 2005 strømmede den grønne sektors folk til det smukke Rosenborg slot, hvor landskabsarkitekt Jens Hendeliowitz lancerede sin bog: "Danmarks Kongelige Haver" med deltagelse af hans Kgl. Højhed Prins Joakim, som fik overrakt et eksemplar af bogen på Dronning Margrethes vegne. Dronningen har skrevet forordet i Jens Hendeliowitz' bog.

Festligheden foregik i den smukke riddersal med de originale gobeliner på væggene, men de kunne nu ikke holde kulden ude. Overrækkelsen blev efterfulgt af et tidstypisk musikalsk indslag.

Forfatteren har i en årrække været ansat i Inspektoratet for De Kongelige Haver, fra 1990 Slots- og Ejendomsstyrelsen.

Inspektoratet er nedlagt, haverne henhører nu under en driftsafdeling i Slots- og Ejendomsstyrelsen (fra 2001 under Finansministeriet, tidligere Indenrigsministeriet og Boligministeriet).

Man kan sige at De Kgl. Haver har ført en omtumlet tilværelse i de senere år, man må håbe, at de ikke helt forsvinder i sammenlægninger og rationaliseringer.

Jens Hendeliowitz har nu forladt sit statsjob og er gået over i de privatpraktiserende landskabsarkitekters rækker.

Bogen er en gennemgang af de fleste af de kongelige haver, som i dag ligger i Slots- og Ejendomsstyrelsens regi samt nogle enkelte, som ejes af andre f.eks kommuner.

Jens indleder med et afsnit om havekunstens historie med udgangspunkt i den europæiske havekunsts historie sat i relation til De Kgl. Havers historie, hvorefter følger en beskrivelse af de enkelte haver. Den første have, der gennemgås, er Kongens Have, der ligger i tilknytning til Rosenborg slot.. En historisk redegørelse for havens udvikling, der fører frem til nutidens have samt en forklaring på, hvad der er hensigten med de ændringer, der foregår i haven og hvad planerne for fremtiden er.

Efter teksten følger en historisk plan og en aktuel plan, og så følger et billedafsnit med store og små dejlige fotos fra haven med gode billedtekster. De fornemme fotos er taget af den dygtige tidl. reklamefotograf Karsten Hvid, nu beskæftiget især med produktion af bøger.

Efter Kongens Have kommer Frederiksborg Slotshave, Fredensborg Slotshave og derefter i en tilsyneladende tilfældig rækkefølge de andre kongelige haver for at slutte med de "nyeste" slotshaver - Marselisborg, der er kongehusets private ejendom og Schackenborg, der ligeledes er privat, men tidligere har været herregårdshave. Endelig

kommer et luftfoto af Kronborg og et fotografi fra Marienlyst Slot, nu under Helsingør kommune. Som Kronen på værket de kgl. borganlæg fra middelalderen, hvortil der ikke blev anlagt haveanlæg af betydning måske lige med undtagelse af Dronning Dorotheas og Christian III's haver ved Koldinghus.

Hvert anlæg indledes med et foto af den eller de monarker, der har haft særlig tilknytning til vedkommende slotshave.

En flot og lettilgængelig bog som både fagfolk og ikke fagfolk kan have glæde af.

Den giver et godt samlet overblik over, hvad De Kongelige haver er, samtidig med at man bliver oplyst både om historien bag haverne, og om hvad der foregår nu i haverne og hvad planerne er for haverne. Man får et kig ind i de haver, der ikke er offentligt tilgængelige og i tilgift planer og mængder af dejlige billeder.

Ovenstående er ikke en anmeldelse af bogen, dertil er jeg for tæt på Jens som en af hans gamle lærere, det må andre tage sig af.

Jette Abel

Ekskursionsberetninger

Laurids de Thurahs Gl. Holtegaard.

I fint solskinsvejr gik turen den 7. juni til Gl. Holtegaard i Gl. Holte, hvor Jane Schul tog imod os og var aftenens rundviser, men inden vi slap ind måtte vi alle betale entré.

Jane Schul blev for nogle år siden kontaktet af Bredafonden, der driver Gl. Holtegaard som udstillingssted, med henblik på at genskabe Laurids de Thurahs barokhave. Hovedbygningen var blevet restaureret, og nu var turen kommet til haven for den del, der lå indenfor den gamle beplantning af lindealléer og hovedbygningen. Dengang lå haven hen som en stor græsflade med spredte træer, uden bevaringsværdige elementer, omkransede af store gamle lindetræer, der antagelig stammede fra Laurids de Thuras tid. Fra hovedbygningen så vi mod øst udover den genskabte barokhave med buegange, springvand, stier med hække med indplantede frugttræer der dannede kantede rum med græsplæner og blomsterenge med frugttræer.

Laurids de Thurah er født i Århus (1706-1759), hans far var biskop. Han var en selv-lært arkitekt og havde gennem tiden mange titler: Overkonduktør, hofbygmester, ingeniørkaptajn, oberstløjtnant, oberst, generalmajor og generalbygmester. Han blev adlet under navnet *de Thurah*. Laurids de Thurah er en af Danmarks betydeligste barokarkitekter. Blandt hans arbejder kan nævnes Eremitageslottet, Hirschholm Slot (nedrevet 1812) og det spiralsnoede spir på Vor Frelses Kirke i København. Gennem sine skrifter har han givet et stort bidrag til vores viden om datidens bygnings- og havekunst, bl.a. i *Den danske Vitruvius*. Laurids de Thurah købte i 1755 Holtegård, der dengang var en bindingsværksgård, som han nedrev og byggede det, vi i dag kender som Gl. Holtegaard.

Om selve forarbejdet til genskabelsen af Laurids de Thuras barokhave beretter Jane Schul: (Se *Fra Kvangård til Humlekule*, 2002)

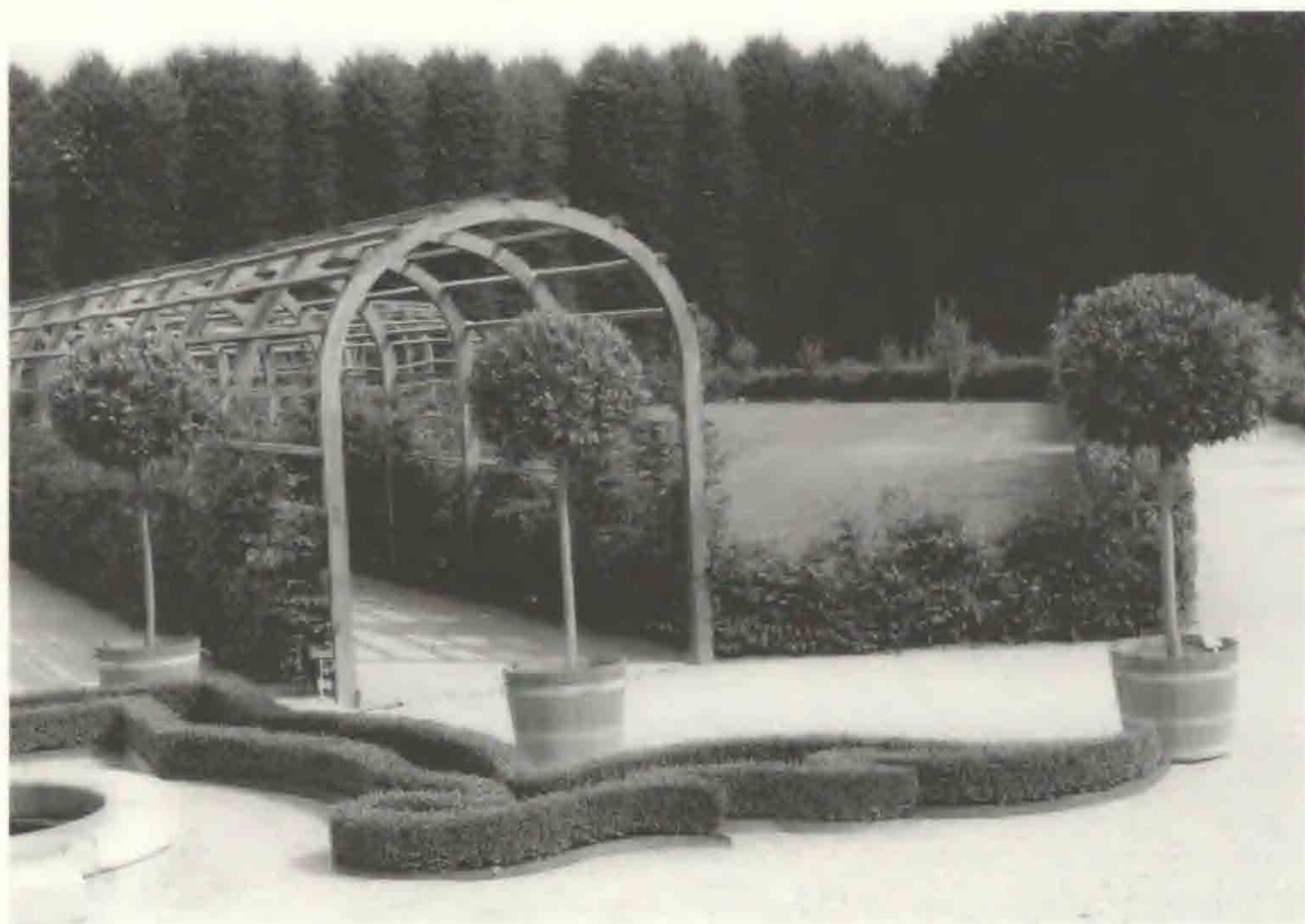
En nøjagtig plan over Laurids de Thuras barokhave har ikke været muligt at fremskaffe, så Jane Schul har benyttet andre kilder til genskabelsen af haven.

I boopgørelsen og auktionskataloget fås en del oplysninger, hvoraf det fremgår, at det var en anselig have med bl.a. springvand, alléer, lysthuse, buegange og af planter nævnes f. eks. vintersnebolle (*Viburnum tinus*), cypresser (*Cupressus sempervirens*), rosmarin (*Rosmarinus officinalis*) og store laurbærtræer (*Laurus nobilis*).

I sit bogværk "*Den danske Vitruvius*" har Laurids de Thura haft tegneren J.J. Bruun til at illustrere Gl. Holtegaards have. Der er tre stik, der alle er meget detaljerede, hvorpå bl. a. enkelte af de i boopgørelsen og auktionskataloget emner kan genkendes. Det fremgår af tegningerne, at der var tre niveauer. Nærmest bygningen, en terrasse, hvor nogle af de ovennævnte planter sikker har stået i baljer eller krukke. Dernæst et

niveau med broderiparterre afgrænset af en balustrade med salutkanoner, og med en trappe ned til en halvcirkulær plads med et bassin og springvand. Herfra udgik to parallelt løbende buegange, der midt nede i haven begge dannede to halvcirkler, før de fortsatte parallelt ned i haven. Fra den halvcirkulære plads med et bassin og springvand udgik der radiære stier. Et af problemerne ved disse tegninger er, at det vides ikke med sikkerhed, om de viste elementer nu også har eksisteret eller om der er tale om en vis forskønnelse. Dette er ikke et ukendt problem. Da en nøjagtig grundplan ikke kunne fremskaffes til at vise de enkelte elementers størrelse og placering i forhold til hinanden eller om de enkelte elementer virkelig har eksisteret, kom have-arkæologiske udgravninger til hjælp idet en del elementer her igennem kunne verificeres. F. eks. placeringen af havens tre niveauer, fundamenterne til balustraderne, stolpehullerne efter buegangene og herved bredden på buegangene til 252 cm, svarende til 4 alen. Dog kunne man ikke finde dokumentation for det lille lysthus eller vandtilførsel til bassinerne. Det har ikke været muligt helt at tolke udformningen på det, man antager har været et meget kunstfærdigt bassin.

Der fandtes ikke nogen liste over hvilke frugttræer, der har været anvendt i haven. Udgangspunktet for valg af frugtsorter har derfor været frugtsorter, der kunne føres til-

*Del af den rekonstrueret buegang udført i egetræ og tæt beplantet med alm. avnbøg.
Foto: F. T. Sørensen*

bage til anlægstidspunkt, idet den tidligste liste vi kender er fra Den Kongelige frugttræsplanteskole i Odense 1795.

Selve rundvisningen startede på terrassen ved hovedbygningen, videre ned gennem den sydlige buegang ned til den østlige ende af haven, nedenfor Mariehøj, opkaldt efter Marie de Thura, Laurids de Thuras hustru. Oprindeligt indgik Mariehøj i haveanlægget, men ejes nu af kommunen og er derfor ikke med i genskabelsen af Barokhaven. Langs hele den østlige side af haveanlægget var der en udstilling af havebænke. Turen fortsatte op langs den nordlige side af anlægget. Haveanlæggets nordlige og sydlige del var helt symmetrisk med ??græsplænerne mellem buegangene som midterakse.

På den øverste grusbelagte terrasse, ved hovedbygningen, står nu 2 bænke, træbaljer med højstammede vintersnebolle (*Viburnum tinus*), laurbærtræer (*Laurus nobilis*) og laurbærkirsebær (*Prunus laurocerasus*), samt en stor treillage blomsterkurv af tykke lister foret med plastik og tilplantet med forskellige stauder. Terrassen afsluttes af et lavt hegn bestående af diagonalt gående trælistor på kinesisk sort granit. Neden for terrassen står enkelte rosmarin (*Rosmarinus officinalis*) i baljer og her er et parterre med fint græs, indrammet af et jernbånd, afsluttende med en midtertrappe og en balustrade med klippede buksbom i baljer, små salutkanoner og en kant af kinesisk sort granit.

Herefter kommer en halvcirkel formet plads med enkelte kummer med brudemyrte (*Myrtus communis 'microphylla'*), klippede buksbom og laurbærkirsebær, bassin med 2 springvand og sirlige bede kantet med lavt klippede buksbom. Herfra udgår mod øst to parallelle buegange udført i kraftigt egetræ og tæt beplantet med almindelig avnbøg (*Carpinus betulus*), der engang skal vokse op og dække buerne. Mellem buegangene er der græsplæner, og hvor buegangene hver danner en halvcirkel mod nord og syd står et solur i midten. Fra den halvcirkelformede plads udgår både mod syd, sydøst, nord og nordøst radiære grusstier, med hække af almindelig avnbøg (*Carpinus betulus*) med indplantet æble- og pæretræer i selve hækkene. I de midterstillede have rum er der slæde græsplæner med enkelte æble-, pære- eller blommetræer. I de yderste have rum mod syd, øst og nord er der blomsterenge med bl. a. græs, almindelig cikorie (*Cichorium intybus*), almindelig røllike (*Achillea millefolium*), rødkløver (*Trifolium pratense*), staudelupin (*Lupinus polyphyllus*) og frøstande prydløg (*Allium sp.*) med enkelte kirsebærtræer.

Et af have rummene udskilte sig klart fra de andre. Det var et rentangulært rum, med 4 sort morbær (*Morus niger*) buske, et i hvert hjørne. De havde modne frugter, men planterne så ikke ud til at trives så godt. I midten var et "monument" skænket af Statens Kunstfond og Augustinus Fonden, bestående af en cirkelformede sort granit sokkel, hvorpå der stod tre bronze figurer i hvis midte, der var plantet 2 almindelig syren (*Syringa vulgaris*), 2 almindelig avnbøg (*Carpinus betulus*), 2 kirsebærkornel (*Cornus mas*), 2 hvid kornel (*Cornus alba*) og 2 almindelig hæg (*Prunus padus*).

Broncefigurene var udført af Richard Winter og var fra hans "Wiedewelt værkcyklus" og hed "Troskab", "Paris og Helena" og "Winckelamnn". Beplantningen var udført af landskabsarkitekt Sven-Ingvar Andersson.

Bortset fra de gamle linde alléer, der består af parklind (*Tilia x vulgaris* (*Tilia x europaea*)), mod syd en enkeltrække, med et par huller, mod øst en dobbeltrække og mod nord en enkeltrække, med et større hul med nyplantede lind og nogle krogede espalier pæretræer op ad en østvendt mur, så var ingen af træerne blevet bevaret fra det tidligere anlæg.

Afslutningen mod øst bestod af et rundt bassin med et springvand, en almindelig agave (*Agave americana*) og en broget bladet udgave af almindelig agave (*Agave americana* cv. 'Marginata' cv. *Marginata*) i træ bajer og et plankeværk med den dobbelte række af parklind på hver side.

Retablering af Laurids de Thurahs barokhave hviler på et grundigt forarbejde og ser meget vellykket ud. Det bliver spændende at følge den, efterhånden som planterne vokser til.

Finn T. Sørensen

Ekskursion til syd-øst Skåne med herregården Svenstorp, professor Sven-Ingvar Anderssons fristed "Marnas", frilandsmuseet Kulturens Östarp herregården Krageholm, stensætningen Ales stenar, frøfirmaet Weibull Trädgård AB, Glimmingehus, Ulriksdal trädgård i Kivik og Kiviks Musteri med Äpplets Hus.

17.-18. september

Ekskursionen var arrangeret af Kirsten Lund Andersen og Jette Abel, der på forhånd havde kørt hele turen igennem, som forløb: Svenstorp, "Marnas" der er professor Sven-Ingvar Anderssons fristed ved S. Sandby, Kulturens Östarp med besøg på Gamlegården, Krageholm til Snårestad hvor vi overnattede på vandrehjemmet og med spisning i Ystad. Søndag morgen gik turen først til skibssætningen Ales stenar, dernæst til frøfirmaet Weibulls Trädgård, Glimmingehus, Trädgården Ulriksdahl og Äpplets hus i Kivik. Her sluttede turen for de fleste, men enkelte fortsatte til Kungagraven og slottet Kronovall.

I fint solskinsvejr samlede en lille flok medlemmer på den første parkeringsplads efter betalingsstedet i Skåne. Derpå kørte vi i privatbiler til vort første mål Svenstorp.

Svenstorp

Vi holdt ind ved avlsgården, hvor flere deltagere stødte til. Avlsgården, slottet og et lille parkanlæg med cirkulær sø og springvand ligger på et højt fladt plateau. Går man igennem hovedbygningen, fra 1596-99, kommer man frem til den rektangulær hækindrammede park, der ligger skrånende ned mod øst i græsklædte plateauer, med en revet sti og trapper midt ned gennem hele parken, der nederst går omkring en cirkulær sø med springvand. Lige under slottet er der en naturstenmur på langs med slottet, hvor under der er et langt smalt staudebed, begrænset af stenvuren og en lav klippet buksbomhæk (*Buxus sempervirens*), der bl. a. indeholdt raketblomst (*Kniphofia* sp.), rød hjortetrøst (*Eupatorium purpureum*), perovskia (*Perovskia atriplicifolia*) og pragtrøllike (*Achillea filipendulina*). Nederst i parken var en lav, men bred hængebøg (*Fagus sylvatica* 'pendula') med grene helt ned til jorden så de dannende en bred hule. Yderlig var der to tæt klippede kuppelformede 4-5 m høje bøgetræer (*Fagus sylvatica*), hvor alle grenene udgik i ca. 2 m højde og nåede jorden. På de to sider af anlægget var der dobbelte hæk rækker af almindelig avnbøg (*Carpinus betulus*). Vi så kun en del af parken og der var mange andre spændende træer f.eks. mellem avlsgården og hovedbygningen var der ægte kastanie (*Castania sativa*), lave vrang bøge (*Fagus sylvatica* 'Tortuosa') og en række pyramide-elm (*Ulmus glabra* 'Exoniensis').

"Marnas" der er professor Sven-Ingvar Anderssons fristed ved S. Sandby.

Her stod professor Sven-Ingvar Andersson og tog imod, fortalte og viste os rundt i en noget anderledes have – et fristed hvor planterne var "legetøj". Her er en gang belagt med småsten med flere små cirkelrunde klippede buksbom bede, på række, i for-

skellige størrelser og i hvis midte der bl.a. vokser viol-frøstjerne (*Thalictrum dipterocarpum*), prydløg (*Allium* sp.), almindelig akeleje (*Aquilegia vulgaris*), kæmpe-balsamin (*Impatiens glandulifera*), rose, kranslilje (*Lilium martagon*) og hasselurt (*Asarum europaeum*). Højt over haven hæver "hønsene" sig i form af almindelig hvidtjørn (*Crataegus laevigata*) tæt klippet med lang hals og høj hale.

Langs med bindingsværkshuset og indkørslen "hviler" flere "grønne skildpadder" sig i form af halvkugle, formklippede og tætte almindelig liguster (*Ligustrum vulgare*).

Her er tætte urskovsagtige beplantninger af lave træer, bl.a. almindelig hvidtjørn (*Crataegus laevigata*), almindelig vedbend (*Hedera helix*), med forskellige bladformer, krybende og klatrende overalt, buksbom (*Buxus sempervirens*), bøg (*Fagus sylvatica*) og kirsebærkornel (*Cornus mas*) under hvis løvtag man kan bevæge sig rundt på lange lige gange. Ind imellem står blodmelde (*Atriplex hortensis* 'Atropurpurea'), tomat (*Lycopersicon esculentum*), almindelig hindbær (*Rubus idaeus*), almindelig ærteblomst (*Latyrus odoratus*), peberrod (*Armoracia rusticana*), hjulkrone (*Borago officinalis*) og læge-baldrian (*Valeriana officinalis*).

I den anden ende af haven ved beboelsen, omkring en græsplæne med formklippede liguster står et lille sekskantet lysthus med klatre-hortensia (*Hydrangea anomala* ssp. *Petiolaris*), udhuse og en flerstammet almindelig ask, hvor stammerne i mandshøjde voksede ud til siden, så der i midten er lagt en stor træplade, der sammen med askens grene og pilefelt dannede en huleagtig udsigtspost. Her er også formklippede brudemyrte (*Myrtus communis* 'Microphylla'), både med etager og som en pyramide. Her på græsplænen lå vi og nød det dejlig solskinsvejr og drak formiddagskaffe.

Professor Sven-Ingvar Andersson med rød hue viser rundt på sit fristed. Foto: F. T. Sørensen.

Kulturens Östarp.

Fra Marnas gik turen til Kulturens Östarp, sydøst for Veberöd, der er et frilandsmuseum som har fungeret siden 1924 og hører under Kulturen i Lund. En lokal guide i dragt viste os rundt i en del af Gamlegårdens have. Gamlegården er en firlængede bindingsværks-gård fra 1812. Desuden er her en vandmølle, stubmølle og i gården en brønd. I Skyggen ved gårdmuren, mellem de toppede sten vokser kærmindesøster (*Brunnera macrophylla*). Ved gården er en stor almuehave, med "Prydnadsträdgården" nærmest huset, hvor bede- ne er indrammede med ca. 50 cm høje klippede buksbom hække (*Buxus sempervirens*). Blandt de planter, der blev iagttaget, kan nævnes: Løvstikke (*Levisticum officinale*), ægte lavendel (*Lavendula angustifolia*), kongelys ??, ambra, (*Artemisia abrotanum*) hvid- og blåblomstrende isop (*Hyssopus officinalis*), almindelig stokrose (*Alcea rosea*), almindelig humle (*Humulus lupulus*), hjertespad (*Leonurus cardiaca*), lægesalvie (*Salvia officinalis*), mynte (*Mentha* sp.), læge-stokrose (*Althaea officinalis*), balsam (*Chrysanthemum majus*, *Tanacetum balsamita*), pebermynte (*Mentha x piperita* var. *Piperita*), purløg (*Allium schoenoprasum*), tidselkugle (*Echinops bannaticus*), alminde- lig timian (*Thymus vulgaris*), staude-ridderspore (*Delphinium*-hybrid), hvid hestemynte (*Monarda* sp.), daglilje (*Hemerocallis* sp.), hosta (pragt-funkie) (*Hosta crispula*), brænd- ende kærlighed (*Lychnis chalcedonica*), almindelig strudsvinge (*Matteuccia struthiopte- ris*), krans-skønhedsøje (*Coreopsis verticillata*) og almindelig valnød (*Juglans regia*). Lidt længere væk fra huset ligger "Frugtträdgården" med slyngede gange og "Lustträdgården" med bl. a. ribs, stikkelsbær, hindbær, pære, æble, hassel, bøg (*Fagus sylvatica*), douglsgren (*Pseudotsuga menziesii*) og mahonie (*Mahonia aquifolium*).

Krageholm

Der blev gjort et kort stop ved Krageholm, hvor der er rester af et barokanlæg. Kun alléer og et bosquet nederst i haven er bevaret.

Snårestad

Fra Krageholm kørte vi til Snårestad vandrehjem, hvor vi blev indkvarteret. Aftenen blev derpå brugt til at besøge en af naboerne til vandrehjemmet, som havde en meget fantasifuld have med huler til børnene i en gammel granskov, små huse og indhegnede gårde til kaninerne, vandløb, pergola, køkkenhave og et lille drivhus indrettet til udstilling og formering af forskellige planter, men især pelargonier. Husets frue interes- serede sig meget for pelargonier og havde en stor samling af sorter som, man normalt ikke ser i handelen. Mange af deltagerne faldt for fristelsen og købte pelargonier med hjem. Der var sorter af dværgpelargonier som: 'Madame Fournier', 'Chu-Chu' og 'Dresden Pink'; Zonale pelargonier som: 'Mére Casino' og 'Cattolica'. Af vilde arter kan nævnes den sukkulente *Pelargonium tetragonum*.

Da ægtemanden var den lokale kirkegårdsgartner, fik vi en kyndig rundvisning på byens meget velholdte kirkegård og i kirken. Senere på aftenen var vi på en lille rundtur i Ystad, hvor der bl.a. lige var tid til at se på en lille samling lægeplanter inden aftenmaden.

Ales stenar

Det var fristende nu da vi var på disse kanter at lægge skibssætningen Ales stenar ind i programmet. Så fra Snårestad gik det til den store flotte skibssætning, hvis formål ikke er helt klart, men tolkes generelt som et gravmonument.

Weibull Trädgård AB

I Hammenhög besøgte vi frø firmaet Weibulls store demonstrationshave. Sommerudstillingen Weibulls Idéhus 2005 var lukket, men man kunne kikke ind og bl.a. se fantasifulde pileflet arrangementer. Uden for sommerudstillingen var et område med krydderurter. Her var også en cirkel rund bænk af pileflet med levende pil i ryglænet. Demonstrationshaven var en et utroligt farveorgie af blomster. Her var lange demonstrations bede med sommerblomster og udplantningsplanter af mange forskellige slægter, arter og sorter til udplantning i haven, i krukke og som ampelplanter. En formiddag var ikke nok, hvis man skulle fordybe sig bare lidt i alle disse planter. Enkelte deltager kunne ikke nøjes med at se på planterne, men var helt klart af den mening at stj..... stiklinger slog let rod. Der var ikke tid til at se hele området igennem, så her er grund til at komme igen en anden gang.

Glimmingehus

Glimmingehus fra middelalderen (1499-1505) var næste besøg. Huset rejser sig som en meget stor bygning over det flade landskab. Den er bygget af natursten med 2 m tykke mure med små vinduer, der har fungeret som skydeskår. Glimmingehus står på en firkantet slotsbanke med voldgrav udenom. Hovedbygningen er 30 m lang, 12 m bred og 26 m høj med 4 etager. Hovedbygningen har været svær at varme op, selv om der i gavlstuerne er kaminer. I de lave tilstødende trefløjede bygninger inde for selve slotsholmen var der bl.a. museum, udstilling af hemsløjd, og så kunne man få kaffe og kage.

Uden for borgholmen var en lille urtehave omgivet af et flettet pilehegn med et skilt, der beskrev middelalderens urtehave. Inde i haven var bedene lavet af tykke, brede brædder. Her er bl.a.,

Løvestikke (*Levisticum officinale*), ægte lavendel (*Lavendula angustifolia*), ambra (*Artemisia abrotanum*), isop (*Hyssopus officinalis*), almindelig humle (*Humulus lupulus*), hjertespend (*Leonurus cardiaca*), lægesalvie (*Salvia officinalis*), balsam (*Chrysanthemum majus*, *Tanacetum balsamita*), prikbladet perikon (*Hypericum perforatum*), almindelig løvefod (*Alchemilla xanthochlora*), rejnfang (*Tanacetum vulga-*

re), haveiris (*Iris germanica*), vild merian (*Origanum vulgare*), læge-stenfrø (*Lithospermum officinale*), gul snorre (*Galium verum*), etageløg (*Allium cepa* var. *Viviparum*), rude (*Ruta graveolens*).

Ulriksdal trädgård i Kivik

Trädgården Ulriksdal er en over 100 årig gammel næsten 40 tdr. land stor engelsk inspireret have, med lysthus, mølledam med karper og guldfisk, æbleplantage, eksotiske træer og buske, rhododendron, stauder, planteskole og butik, beliggende mellem Kiviks æbleplantager, med udsigt over Hanöbugten.

Da vi ankom stod værtparet hortonom Carina Larsson og Thord Ohlsson og tog imod. De er særdeles aktive og har mange arrangementer i forbindelse med planter, så som rejser, kurser, rundvisninger, konsulentvirksomhed, samt salg af havetilbehør som krukker, skulpturer, redskaber og planter, bl.a. egne opformerede planter. (Se deres hjemmesider: <http://www.edafos.se/tradgard/index.html>) Særlig går de meget op i arter og sorter af juleroser (nyserød, *Helleborus*) og japansk løn (*Acer palmatum*).

Haven indeholdt en meget stor plantesamling, så her nævnes kun ganske få af de planter, vi så under den meget levende rundvisningen, som først gik til mølledammen over bro til et lille lysthus, med bl.a. rød hjortetrøst (*Eupatorium purpureum*), zebra-græs (*Miscanthus sinensis 'Zebrinus'*), tempeltræ (*Ginkgo biloba*), sumpcypres (*Taxodium distichum*), og videre rundt i haven så vi canadisk judastræ (*Cercis canadensis*), himalaya ceder (*Cedrus deodara*), kamæleonbusk (*Actinidia kolomikta*), forskellige japanske løn (*Acer palmatum*), *Tropaeolum speciosum*, *Cyclamen hederifolium*, *Morus accedosa 'Mulle'*, der selv som lille plante giver mange små røde frugter, som ved modenhed bliver sorte. Under nogle æbletræer i frugtplantagen blev der formeret planter, især juleroser (*Helleborus*). I haven var et smukt drivhus med en murstens-soklen og to lange og smalle røde drivbænke fyldt med juleroser (*Helleborus*). Drivhuset fungerede som udstillings- og salgssted så mange af os faldt for fristelsen og havde spændende planter med hjem.

Kiviks Musteri med Äpplets Hus.

Det sidste officielle besøgssted blev Äpplets Hus i Kivik. Her er en demonstrationshave, et mosteri og en gavebutik. Det var et populært besøgssted, med et meget stort udvalg af æble saft produkter. Op ad en væg var der sat diagonalt gående trælister på kryds og tværs, hvor til tre espalier prydeæbletræer (*Malus floribunda*) var hæftet. Demonstrationshaven bestod af rektangulære bede indrammet med lave, klippet buksbomhække, der igen var omkranset af et hegn med forskellige slyngende planter. To bede var med græskar, hvor der i midten stod et nyplantet espalier æbletræ. Andre bede var til plantet med storfrugtede amerikanske blåbær (*Vaccinium corymbosum*),

storbladet surbær (*Aronia melanocarpa*), havtorn (*Hippophaë rhamnoides*), med søjleæbletræer (ballerinatræer) og et bed med rabarber med et espalier æbletræ i midten. De slyngende og klatrende planter omkring haveanlægget var: kamæleonbusk (*Actinidia kolomikta*), klatre-hortensia (*Hydranges anomala* ssp. *petiolaris*), almindelig blåregn (*Wisteria sinensis*), tobakspibeplante (*Aristolochia macrophylla*) og en vildvin-art (*Vitis* sp.).

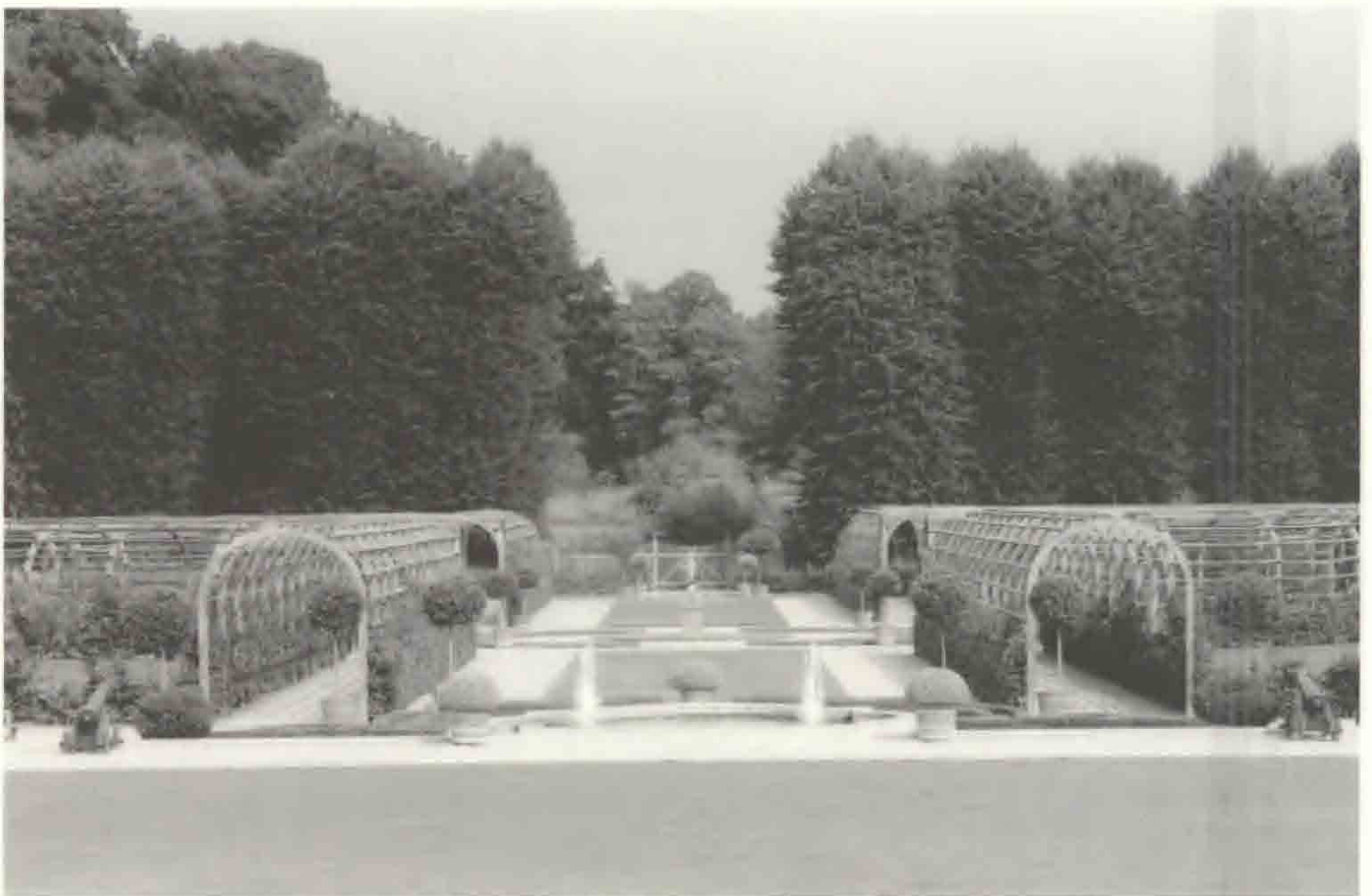
Herefter gik turen hjem for de fleste, men nogle benyttede lejligheden til at lægge turen omkring Kongagraven, som dog var lukket og Kronovalls Vinslot, hvor det blev til en tur i parken.

Weekendens ekskursion til Skåne var både fagligt og socialt meget vellykket.

Finn T. Sørensen

*Richard Winters broncefigurer med Sven-Ingvar Anderssons beplantning. Gl. Holtegaard.
Foto: Finn T. Sørensen*

*Del af Laurids de Thurahs genskabte barokhave med buegangene. Gl. Holtegaard.
Foto: Finn T. Sørensen*

*En af Sven-Ingvard Anderssons "høns". En formklippede hvidtjørn. Marnas.
Foto: Finn T. Sørensen*

*Hortonom Carina Larsson, nr. 3 fra venstre, viser rundt i sin flotte park. Ulriksdal.
Foto: Finn T. Sørensen*

Forfattervejledning

Fra Kvangård til Humlekule udkommer en gang om året, normalt i december. Artikler og boganmeldelser skal være redaktionen i hænde senest 1. september. Artikler på under 2-3 sider anbringes under små meddelelser.

Teksterne må være maskinskrevne eller elektroniske sendt på diskette eller e-mail (fts@kvl.dk) skrevet i Microsoft Word - eller evt. som ASCII-/ANSI-fil. Anvend venligst så få skrifttyper og koder som muligt og undlad tvungen orddeling. Gældende retskrivning skal følges. Citationer anføres med citationstegn. Artiklens titel må meget gerne være oversat til engelsk. Noter anføres med et nummer og indskrives altid som slutnoter. I litteraturlisten skrives forfatterens efternavne først, efterfulgt af initialer, årstal, artiklens titel, tidsskriftets navn, volumen, nummer og sidetal. Der bør altid leveres illustrationer til artiklerne i form af dias, papirfoto, stregtegninger eller elektronisk, som uddyber og supplerer teksten. Illustrationerne gengives som regel altid i sort/hvid. Teksten til illustrationerne bedes anbragt sidst i artiklen.

Der bringes ikke artikler, der har været bragt andetsteds.

Indlæg sendes til: Finn T. Sørensen, Havebrugshistorisk Selskab, DVJB, Dyrlægevej 10, 1870 Frederiksberg C.

Indholdsfortegnelse

Finn T. Sørensen: Otto Sperling – Kong Christian IVs hofbotaniker – læge – fange i Blåtårn.	4
Annie Christensen: Forklarende tekst til: Otto Sperlings planteliste: Hortus Christianæus seu Catalogus Plantarum Quibus Serenissimi Principis Christiani IV Viridarium Hafniense.	18
John H. Harvey: Hortus Christianæus seu Catalogus Plantarum Quibus Serenissimi Principis Christiani IV Viridarium Hafniense. Otto Sperlings planteliste med originale plante navne efterfulgt af den moderne nomenklatur	20
John H. Harvey: Hortus Christianæus seu Catalogus Plantarum Quibus Serenissimi Principis Christiani IV Viridarium Hafniense. Otto Sperlings planteliste alfabetiseret efter den moderne nomenklatur	44
Otto Sperlings plante liste gengivet fra: Simon Paulli: Viridaria varia regia et academica, Hafniæ 1653, Catalogus plantarum hortiregii hafniæ	68
Bog anmeldelser	
Steen Estvad Petersen: "Drømmen om Paradiset"	90
Annie Christensen: 500 år i en dansk have – tusinder af hænders arbejde	91
Jens Hendeliowitz : Danmarks Kongelige Haver	94
Ekskursionsberetninger	
Laurids de Thurahs Gl. Holtegaard	96
Ekskursion til syd-øst Skåne med herregården Svenstorp, professor Sven-Ingvar Anderssons fristed "Marnas", frilandsmuseet Kulturens Östarp herregården Krageholm, stensætningen Ales stenar, frøfirmaet Weibull Trädgård AB, Glimmingehus, Ulriksdal trädgård i Kivik og Kiviks Musteri med Äpplets Hus	100
Forfattervejledning	109